

Стенографски дневник

НА

34. заседание

Сряда, 5 февруари 1947 г.

(Открито в 15 ч. 50 м.)

Председателствували: председателят Васил Коларов и подпредседателят Петър Каменов. Секретари: Ефрем Митев и Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.	Стр.	
Отпуск	529	Георги Йорданов	538
Питане	529	Дамян Попхристов	540
Проекторешения	529	Йордан Ковачев	542
Законопроект	529	Пеко Таков	545
По дневния ред:		Димитър Стоянов	549
Доклад на комисията по Министерството на правосъдието		Петър Братков	553
по искането на прокурора при Софийския областен съд		Борис Бонов	555
за задържането под стража и даване под съд народния		Анастас Петров	555
представител Петър Константинов Коев	529	Петър Коев	555
Говорили: докл. Тачо Даскалов	529, 560	М-р Рали Найденов	558
Ангел Държански	532	Предложение за даване разрешение за задържане под	
Димитър Цветков	534	стража и даване под съд на народния представител	
		Петър Константинов Коев. (Приемане)	561
		Дневен ред за следващото заседание	562

(В 15 ч. 48 м. в залата влиза председателят г-н Васил Коларов поосрещнат с ръкоплекания и ставане на крака от народните представители от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Присъстват нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Ангел Тишевишки, Ангел п. Илиев, Андрей Михайлов, Асен Бозаджиев, Атанас Лерински, д-р Борис Ненев, Владимир Димчев, Вълчо Цанков, Ганчо Минев, Генчо Райков, Георги Данков, Георги Костов, Георги Кръстев, Георги Чанков, Груди Атанасов, Димитър Димов, Димитър Греков, Желю Извенов, Иван Гергов, Иван Димитров, Иван п. Димитров, Иван Евтимов, Иван Попов, Иван Зурлов, Илия Стазрев, Йордан Панайотов, Кирил Клисурски, Коста Крачанов, Кръстю Добрев, Любен Боянов, Макра Гюлева, Милан Димов, Минчо Панов, д-р Михаил Геновски, Младен Големански, Мустафи Билялов, Неделчо Костов, Недялка Душкова, Никола Алексиев, Никола Разлоганов, Никола Колев, Никола Певтичев, Никола Попов, Пенчо Маджаров, Петко Деков, Петко Димитров, Петко Търпанов, Петра Иванова, Петър Анастасов, Петър Пергелов, Слави Пушкарков, Станка Иванова, Станю Станов, Стефан Бакърджиев, Стефан Цанов, Стою Неделчев, Стоян Божков, Стоян Жеков, Тано Цолов, Титко Чернсколев, Тодор Иванов, Цветан Гаджовски, Цола Драгойчева, Яна Георгиева, Янко Комитов)

Преди да пристъпим към дневния ред, съобщавам, че председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Асен Бозаджиев — 3 дни, Владимир Димчев — 3 дни, Ганчо Минев — 4 дни, Георги Костов — 4 дни, Динчо Хубенов — 4 дни, Евлогий Алексев — 4 дни, Желязко Стефанов — 4 дни, Кларил Пешев — 8 дни, Костадин Горбанов — 2 дена, Кръстю Добрев — 4 дни, Любен Боянов — 2 дена, Макра Генкова — 4 дни, Михаил Карлев — 8 дни, Недялка Душкова — 4 дни, Никола Колев — 4 дни, Петър Пергелов — 3 дни, Петра Костадинова — 4 дни, Раденко Вилински — 4 дни, Стоян Кърлев — 2 дена, Цанко Грънчаров — 8 дни.

Освен това двама народни представители са поискали допълнителен отпуск над 20 дни, за който следва да се получи одобрението на Народното събрание.

Народният представител Груди Атанасов иска допълнително 3 дни отпуск. Понеже се е ползвал досега с 31 дни отпуск, моля г-да народните представители, които са съгласни с тоя отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Коста Крачанов моли да му се разреши още 4 дни отпуск. Моля народните представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане от народния представител Костадин Горбанов до министрите на вътрешните работи относно забраната на професите в гр. Елена да возят с колите си опозиционни народни представители. (Смях, вост мнозинството)

Питането ще бъде изпратено на г-н министъра на вътрешните работи за да отговори.

Постъпило е от Министерството на финансите предложение за одобрение решението на прощателната комисия, взети в заседание от 1 да 23 януари 1947 г., протокол № 2.

Предложението ще се разладе на г-да народните представители и ще се постави на дневен ред.

Постъпило е също предложение от Министерството на земеделието и държавните имоти за одобрение 10-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10 януари 1947 г., протокол № 3, относно отдаването на концесия тревните произвеждания на Бръшлянското и Тутраканското държавни блати на районната скотовъдна и млекарска кооперация „Овен“ в с. Бръшлян, Тутраканско, и скотовъдната и млекарска кооперация „Добруджа“, гр. Тутракан.

Предложението ще се разладе на г-да народните представители и ще се постави на дневен ред.

Постъпило е от Министерството на земеделието и държавните имоти законопроект за управление и ликвидация на придобитите от държавата имоти.

Законопроектът ще се разладе на г-да народните представители и ще се постави на дневен ред.

Минаваме към дневния ред на днешното заседание, точка първа:

Доклад на комисията по Министерството на правосъдието по искането на прокурора при Софийския областен съд за задържането под стража и даване под съд народния представител Петър Константинов Коев.

Има думата докладчикът на комисията.

Докладчик Тачо Даскалов (к): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Комисията по Министерството на правосъдието се събра в пълния си състав и обсъди предложението на прокурора при Софийския областен съд за даване разрешение, шото народният представител Петър Коев да бъде отзован. . .

Един от опозицията: Отзован?

Докладчик Тачо Даскалов (к): . . . и да бъде даден под съд. Комисията, след като имаше пред вид показанията, които са приложени към писмото на самия Петър Коев и на съподсъдния Азрамов, след като изслуша члв-нимично изказванията на мнозина членове от комисията, дойде до решението, че изистина има основание за уважаване искането на прокурора при Софийския областен съд за задържането под стража и даване под съд народния представител Петър Константинов Коев.

Г-да и г-жи народни представители! Не случайно се дойде до тези изказвания. Те са резултат на една политика на известен кръг от общественици и политични в Българския народен земеделски съюз — Никола Петков: една политика, корените на която ние няма да търсим в днешния момент, а много по-назад от него: една политика, която неуминуемо доведе Петър Коев до този резултат.

Това е същата причина, която извика на съл известни конспиратори в Полша, в Югославия, в Румъния, па ако щете и в Франция. Щом се тръгне по паразитичното, мъчно може да има спирание.

У нас, след струпоявяването на фаншизма, стават основно размястване на социалните пластовете. Поведената реакция поддържа сили и съюзници навред, където можеше да ги намери, било в известни среди на БЗНС — Николаетковци, или при буревия, или при гиргаиовци, или при дявола и неговата балдъза (Ожълтенис и

глъчка сред опозицията), но да се намерят известни съюзници на реакцията, които да ударят народната демокрация, силите на демокрацията.

И действително, от показанията, които най-внимателно прочетохме снощи, се вижда, че около този процес, около името на Петър Коев, са шетали стари политически свахи, именно Стойчо Мошанов, Бурови и пр., които са му давали известен кураж, давали са му известни информации. На много места в показанията на Коев се намират такива моменти: Никола Петков често е ходил на гости у Буров. Там са събеседвали със Стойчо Мошанов и Никола Петков е препоръчал Коев на Стойчо Мошанов като добър човек, като информиран, на когото Мошанов може да има известно доверие.

И което е много интересно, г-да и г-жи народни представители, то е следният факт: Коев предава своите впечатления от тези срещи. Той казва: „Удивя ме голямата осведоменост на Буров и на Стойчо Мошанов както по политическите въпроси, така и по въпросите от вътрешно-организационно естество у нас“, с което иска да покаже, че има някой, който да информира тези стари политически грешници в нашия политически живот; има някой да шпионира вътрешния живот на БЗНС — Никола Петков.

При туй положение няма нищо чудно, че известни ламтежи политически, известни кръски се подхранват в известна част от хората на БЗНС, в туй число и Петър Коев, за да се стигне най-после до конспирацията, която сега е предмет на разглеждане в Софийския областен съд, под името конспирация „Неутрален офицер“. Аз съм длъжен да ви дам някои сведения за хода на работата в нашата комисия. Как протече тази работа?

Преди всичко направи се една алузия от самия Петър Коев — че тези показания не отговарят на онова, което той е мислил, онова, което е вършил. Като че ли има нещичко изнасилено. Обаче ако всеки един от вас прочете показанията му — в туй се убеди и болшинството от комисията, след като прочетохме показанията — ще видите, че и дума не може да става за някаква си разлика между онова, което е мислил, и онова, което е собственооръчно написал. Такива подробности, такива срещи, дати и имена, че не може да остане и за несведущия юрист съмнение, че наистина това той го е написал добросъвестно, и че го е написал с пълното съзнание за онова, което е станало, както се казва в емпирическата действителност. Тези показания на Петър Коев всецяло съвпадат и се покриват с показанията на съподсъдимия Аврамов. Последният грам от съмнение отпада — всецяло съвпадат. У нас няма каква съмнение, че тези показания са истински, че нямаме едно притворство от страна на подсъдимите по процеса „Неутрален офицер“, както искаше да се каже.

Един от членовете на комисията възрази, че това са все пак съподсъдими. Това са хора, които се мъчат да отхвърлят отговорността от себе си и да я струпат на другия; че следователно не бива да даваме голяма вяра на тези показания.

Обаче от онова, което изнася пресата; от онова, което собственооръчно е написал Аврамов, се вижда едно голямо разкаяние, настъпило в душата на тия хора, след като пожънаха илюзиите; след като разбраха, че всички онези обещания, които се даваха от Никола Петков и компания, не се сбъднаха.

В края на краищата животът със своята логика е много строг. Той подхвърля на една жестока критика прелишните обещания, и тия хора останаха разочаровани, останаха дълбоко покусени, дълбоко огорчени и с едно истинско разкаяние на хора, които са прекрачили прага на закона, сега дават истината пред българския народ, пред съвестта на българския народ, като се разкайват и отчитат своята грешка.

За нас не е едно лукаво приспособление онова, което се върши от подсъдимите в процеса „Неутрален офицер“. И затуй комисията, така преценявайки тия показания, им даде вяра.

Какво има в показанията на Аврамов, за когото е реч в писмото на прокурора? Преди всичко нишките на този процес водят до някои членове на постоянното присъствие на БЗНС.

Обаждат се: „Никола Петков“.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Да, БЗНС — Никола Петков, казвах вече. — Коев наистина се опитва да скрие той факт. Той казва: „Всичко онова, което знаех от Аврамов по отношение на Асен Богданов, всичко това сам съм го донасял на Никола Петков. Никола Петков нищо не казваше на другите. Те бяха в неведение.“ Дори и в личните си обяснения той каза, че когато е поставен въпрос за някаква си военна секция, която трябва да се формира към постоянното присъствие, той, който по навик винаги е вземал последен думата, „той път казва, за път път взема думата пръв и ме струпали, пресече ме и мина на друга точка от дневния ред.“

Йордан Русев (ЗНП): Кой какво е казал? Там е написано, какво е казал.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Тачо Даскалов (к): Вярно е, че точно туй е казал. Сега той казва, че Никола Петков казал: няма защо да говорим конкретно за секция на запасните офицери и т. н. Но аз, казва, останах с впечатление, че по дълга линия Никола Петков също така получава известни сведения от военните. Останах, казва, с туй впечатление. (Възражения от опозицията)

Марин Личев (ЗНП): Това не е истина.

Един от опозицията: Тачо! Ти не си си научил урока.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Един от опозицията: Недейте заблуждава.

Докладчик Тачо Даскалов (к): В показанията на Коев се казва досущ следното: Никола Петков беше самовластен. Той разполагаше. Но комисията не е на туй мнение, защото ако беше така, той не е нищо повече от фюрер. Все пак фюрерът Хитлер се съветваше с някого. Той имаше при себе си Гьоринг, Гьобелс, Розенберг и т. н. (Възражения от опозицията). Той се съветваше с тях, а тук — такова самовластие, единично, единично да разполага, показва, че тук наистина няма никаква демокрация. Тук има пълно разполагане със силите на групата, на БЗНС — Никола Петков.

Един от опозицията: На чужд гроб недейте плака.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Аз искам да дам характеристика на онова, което го има в показанията. В края на краищата процесът е политически, и ние няма защо да плачем на чужд гроб. Ние само констатираме този рзкол и това отношение вътрешно-организационно на една организация (Възражения от опозицията), която иска да разкрие, да манифестира своята демократичност. Само това искаме ние. (Възражения от опозицията)

Никола Петков (ЗНП): Ако имаше разкол, нямаше да има процес. Много просто! Защото няма разкол, затова има процес.

Докладчик Тачо Даскалов (к): По-нататък от показанията на Аврамов личи, дебело се подчертава, че когато Смолянов, когато Жечев, когато Аврамов и др. се събират, тогава се обсъжда въпросът, на кои политически обществени сили да се спрат, да се спрат. И се казва: нашите цели политически, нашата програма напълно се покрива с целите политически и със задачите на групата около Никола Петков. Ето това го има в еж. д. на Аврамов.

Един от опозицията: То нищо не значи.

Рангел Даскалов (ЗНП): Това са показанията на Смолянов, който е зет на Йордан Чобанов — вап човек.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Тачо Даскалов (к): По-нататък онова, което можем да обобщим от показанията като един принцип, е, че проличава политиката против Съветския съюз — външната наша политика да не бъде така водена, както досега, а да бъде изместена на други релси, да бъде насочена в друга посока. Има такива разговори между Коев и Аврамов. Коев убеждава Аврамов и му казва: „От голямия конфликт военен, Съветският съюз излезе разслабен и ние не можем да очакваме от него нищо — нито стопанска, нито политическа помощ, нито каквато и да е друга помощ.“

Един от опозицията: Петър Коев казвал ли е такова нещо?

Докладчик Тачо Даскалов (к): Точно Петър Коев го е казал това пред Аврамов. И аз казах, защо имаме основание да вярваме на показанията на Аврамов, на Смолянов и на другите съподсъдими в този процес.

Друг един момент, който имаме в тия показания, е и този за вътрешното морално разложение в групата на Никола Петков.

Един от опозицията: Гладна кокошка просо сънува!

Докладчик Тачо Даскалов (к): Така например пращали са шпиони да шпионират техния другар Гичев. Пращали са шпиони да шпионират техния другар Павлов.

Един от опозицията: Какво ще измислите още?

Докладчик Тачо Даскалов (к): Това го има в показанията на Коев. (Възражения от опозицията) И той го казва в такъв връзка.

Един от опозицията: Само глупости говорят

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Тачо Даскалов (к): Има го в показанията. Това е.

В края на краищата, г-да и г-жи народни представители, трябва да се спрат и върху онези възражения, които се направиха от членовете на комисията в лицето на опозицията. Най-напред се направи едно правно, юридическо възражение. Те казваха така: „Не бива показанията на един съподсъдим да се вземат като доказателство против друг един съподсъдим, защото — позоваха се на един голям авторитет, Владимиров, руски юрист — много е възможно, при такава положение, застанал на позицията на самоотбрана, всеки да отблъска вината от себе си и да я прехвърля на друг“. Това е вярно. Това е един принцип наистина в правото, обаче шом като имаме пък известни странични обстоятелства, които да подкрепят показанията на един съподсъдим, работата получава съвременно друг вид, какъвто е нашият случай. В дадения случай всички съподсъдими в процеса „Неутрален офицер“ не отхвърлят вината от себе си. Когато им се поставя въпросът, признават ли се за виновни, те отговарят: „Да, признаваме се за виновни“.

Един от опозицията: Ешек гиби!

Докладчик Тачо Даскалов (к): Как извършихте вашето деяние? — Така и така, посочват дати, дори с дадени бележки изнесат факти, и тези факти покриват показанията на самия Коев. Няма основание да считаме, че показанията на един съподсъдим трябва да ги елиминираме, да ги отхвърлим и да не ги вземаме като едно

доказателство при решаване положението на народния представител Петър Коев.

Друго едно възражение, което се прави от Йордан Ковачев, е следното. Той казва: „В случая нимама никакво консумиране на престъпно деяние в смисъла на чл. 1 от закона за защита на народната власт, а нимама само едно проявено любопитство, една информация, която дири Никола Петков и неговия другар Петър Коев. Най-после това са политически люди; всеки от нас се мъчи да се ориентира в сложната обстановка на политическия живот и следователно нищо престъпно не можем да намерим в случая. Най-многого, което можем да допуснем — се казва от този възражател, г-н Ковачев — е, че той е знаел и не е казал. Но в такъв случай наказанието, което се предвижда от закона, е много малко, а по смисъла на чл. 99 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание не можем да отнемем мандата, не можем да лишим от имунитет народния представител.“

В същност от всичко онова, което имаме, както в показанията на Петър Коев, така и в показанията на Аврамов, се вижда как упорито, ден след ден, по план се правят срещи, и то не случайни срещи.

Преди всичко самото запознаване на Коев с Аврамов не е случайно. Тук между техните отношения се мярка фигурата, образът на една жена, на някаква си г-жа Магдалена Страшинова, възпитанка на Гестапо, учителка в немското училище, при това от немски произход. Същата тази жена отдавна се познава с Коев. Той е бил неин квартирант и техните отношения са толкова близки, че когато тя постръква от пожарницата през време на бомбардировката на София, той ѝ доставя документ, средства, за да може тя да си възобнови разрушенията. Не само това. Когато я арестува нашата милиция, при него пак отива Аврамов, който е в приятелски, в любовни отношения с нея, за да го моли да я освободят. Той отказва да се намеси в това освобождаване, като има пред вид нейния немски произход. Ясно е, че той се брани отдалеч. За нас е ясно това. Ние сме влизали в конспирации не един път и два пъти. (Оживление сред опозицията) и знаем как се действа в такива случаи. Той отдалеч се брани. Но искам да ви кажа, че в случая тази близост не е случайна; не е случайно тяхното запознаване. Тази госпожа Магдалена Страшинова навърно добре е познавала душата, вътрешното състояние на Коев, за да може да го свърже със своя любим и по-нататък да се уговорят по она път, по който те тръгнаха. Ето това бие на очи, това силно импонира.

Но, г-да народни представители, не се касае тук само за една проста информация. Комисията излезе с твърдото убеждение, че действията, постъпките на Коев не отиват до една информация; те отиват до едно моделиране волята на Аврамов, до едно изграждане на престъпния умисъл, за да влезе той в конспиративната организация и оттука по-нататък да се разслабят вътрешните материални въоръжени сили на нашата страна. И, за да не бъда голословен, аз ще ви цитирам от показанията на Аврамов и от показанията на Коев — от техните самопоказания. Когато се заговори за отношенията на цялостни офицери към останалите офицери и когато се нахвърлят само наброски, линиите на бъдещата дейтелност, не друг, а Коев казва: „Вие, ако тръгнете към една масовизация на вашата конспирация, сигурно ще пропаднете, ще бъдете ударени, затова трябва да се действа строго неlegalно, под формата на тройки и петорки.“ Както виждате, той вече действа и мотивира организационната идея, как да се включи самото престъпление на аврамовци, смоляновци и пр.

Втори един момент — когато заминава за Търново, където бива преместен. — И тук има една история, която по-нататък процесът ще избистри; за нас остава само едно съмнение от показанията на Аврамов. — „Там, казва вече Коев, борбата трябва да бъде твърда и ще трябва с търпение офицерите да чакат.“ Когато се връща от Търново, един вид на доклад пред Коев, Коев му казва: „Случайно ли беше това, че се събрахте на курс в Търново толкова и толкова офицери?“ Оня се засмива и казва: „Не случайно; има нещо наредено отгоре.“ И там действително е извършена голяма работа, по доклада на самия Аврамов. Там той влиза във връзка с разни гроздановци и други още офицери и на много места съумели да прокарат онай просветна линия, която те са смятали за полезна за конспиративната организация, т. е. да настроят една голяма част от офицерството против помощник-командирите, да поставят въпроса, че армията се комунизирала и пр.

Ето, вие виждате, тук няма един случай на информация. Тук има едно въздействие — едно тласкане за бъдеща дейтелност, да се върши правилна политическа разложителна дейтелност сред армията. При преместването на Аврамов по-нататък към Сливен, когато последният иска да си даде оставката, Коев го остро критикува и му казва: „Ти луд ли си? Това е глупаво решение на въпроса“, — буквално неговите думи са това — „ще останеш и ще отидеш в Сливен.“ Той казва това, защото му е необходимо да има една връзка, на която да се опре и тази връзка да преминава към някои членове от постоянното присъствие на Никола Петковата група.

Един от опозицията: Я го прочетете това.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Заповядайте, г-н сочав прениската) няма какво да го търся.

Кочо Бонев (ЗНП): Не става само с думи.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Не е само това. Ние имаме нещо повече: в показанията на Аврамов се казва: „Когато си отивах към Търново, между другото той ми даде директива. Директивата се състои в следното: „Тя се разгласи сред офицерството, че когато опозицията дойде на власт, ще има за задача да проведе следния начин: първо, разгласи служби на народа, а не на отделни групи; второ, войската не се занимава с политика; трето, ще се

премахне помощник-командирският институт; четвърто, ще се разбилитрат осъдените офицери; пето, ще се отменят заповедите за новите офицери и шесто, ревизия за изпробуване раздадените ордени.“

Както виждате г-жи и г-да народни представители, тук и по-малко няма за някаква информация. Тук имаме директива, тук имаме вече импулс за работа.

Един от мнозинството: Страшна работа!

Докладчик Тачо Даскалов (к): Вярно е, че е страшна работа. Вярно е, че в настоящия момент, когато България се нуждае от крепка материална сила, която да брани нейната независимост, когато трябва да тежам в международните възни с цялото си единство на въоръжена сила, на морална сила — в този момент се дават директиви да се разслабва, да се разединява силата и единството на нашата армия; да премахнем един институт, какъвто е институтът на помощник-командирите, който е узаконен от Народното събрание; един институт, който видимо даде своята подла в отечествената война при разгрома на фашизма. Какво е това, ако не черна реакция? Защо мислите, че това е малко и още продължавате така да разсъждавате. Това иде да покаже наистина, на каква опасна плоскост стоят вашите политически разбирания в днешния момент. (Възражения от опозицията)

Прочее комисията, при туй положение на нещата, така както накратко ви разказвам как минаха дебатите, дойде до убеждението, че тук има една умисъл, и не само умисъл но, както казах, имаме вече и директиви, има организационно начало; той проявява своите действия като организатор.

Но направен се в комисията и друго едно възражение: няма законен състав, под който да се поднесе деянието на Коев. Ние се питахме: каква задача си поставя конспирацията „Неутрален офицер“? Програмата е събарянето по насилствен начин на отечествено-фронтовската власт. А в чл. 1 от закона за защита на народната власт се казва: „Който си поставя такива задачи било в страната, или вън от страната, наказва се със смърт или с доживотен затвор.“ Но в дадения случай Коев не е вътре в организацията. Той никой път не се е събрал със Смолянов, със Страшимир Станимиров, с Жеко Жеков и пр. Той е действувал само с едно лице. — Няма никакво значение това. Най-малкото, което можем да възприемем от юридическа гледна точка, е, че тук има едно подбуждачество, което нашите закони дори в известни случаи наказват из-строго, отколкото самия извършител. Зависа какво ще се установи в случая, дали се касае за някоя извънредно голяма ценност. В днешния момент няма по-голяма ценност за нашата родина от това, тя да бъде цялостна и независима. (Ръкоплескания от мнозинството)

Следователно тук, искам да кажа, престъплението става много по-голямо. Като съобразим, че той е и член на постоянното присъствие на групата Никола Петков, че той е адвокат, че той е политик, който може да съобразява, безспорно неговото положение още повече се отегчава, неговата отговорност става още по-голяма.

Друго възражение, което се направя от г-н Цветков и от г-н Ботев, то е, че деянието, за което Коев се подвежда от прокурора под отговорност, не било във връзка с правилника за вътрешния ред, защото правилникът предвиждал, че отнемането на имунитета на народния представител става в такива случаи, когато за престъпното деяние се предвижда най-тежко наказание.

Около тези въпроси и комисията започнаха разни схоластики. Преди всичко нашият закон не определя, кое е най-тежкото и кое е най-лекото наказание. Такава дефиниция в нашия закон ние нямаме. Като политици ние по съвест ще трябва да решим въпроса и да кажем, че всички деяния, които се подвеждат, които се включват в съставите на закона за защита на народната власт, са един от най-тежките.

Един от мнозинството: Смърт!

Докладчик Тачо Даскалов (к): И особено ако вземем под съображение международното положение, в което се намира нашата страна, в тези драматични дни, които ние преживяваме; в този момент да се разстройва онова, което е наша светиня, армията; в този момент да внесем дисонанс и да помогнем на монархо-фашистите в Гърция — това е наистина тежко престъпление, което отива до Херкулесовите стълбове, и ние не можем да го отхвърлим и да почнем на разни схоластични препирни: колко е тежко това деяние, колко е тежко онова деяние и да ги мерим с аптекарски везни. Това е едно тежко деяние. Той отива против историческата съдба на българския народ. И аз ще ви кажа откровено, г-да народни представители, че ако имаме един вулгарен убиец, по бих го гошпадил, отколкото един, който отива против българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Д-р Георги Петков (сЛ): Великолепен морал!

Докладчик Тачо Даскалов (к): Г-да народни представители! Така протекоха разискванията в комисията, и ние с чиста съвест и пълно съзнание за отговорността, която имаме в този момент, решихме с мнозинство да удовлетвори молябата на прокурора при Софийския областен съд. (Възгласи от опозицията)

Вярно е, че при разискванията станаха напомняния от страна на опозицията и аз съм длъжен тук пред вас да кажа техните думи. Дори един от тях се обърна към комисията с трогателен патос, да имаме пред вид международното положение на страната, да имаме пред вид, че вчера сме били заедно и че тук можем да бъдем пак заедно, че не разтегляме разстоянието между тях и нас. Но ние им отговорихме, и тук от тази гробница пак ще им отговорим: не помисляйте, а дела са нужни. Вие сте политически хора, вие сте обществени

ственици (Възражения от опозицията) и в дадения случай, ако искате да застанете на една политическа позиция, то е да посъветвате Петър Коев, който извърши престъпление пред българския народ, да не чака да го гоним от тук, а да отиде самичък в съда и като доблестен мъж да се изправи пред България и да иска нейната проща. (Продължителни ръкоплескания)

Коста Лулчев (сЛ): Никакви документи не се прочетоха в този доклад. Това е само впечатление на докладчика. Може ли това!

Кочо Бонев (зНП): Нито един документ не се прочете.

Тодор Павлов (к): Документи са четени в комисията.

Крум Славов (сЛ): Не само това, докладчикът трябва да конкретизира фактическия състав на престъплението — че е извършил това, това и това.

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Ангел Държански.

Коста Лулчев (сЛ): Докладчикът да завърши доклада си и да представи документи. Няма представени факти и данни. Може ли това!

Рангел Даскалов (зНП): Няма представени документи.

Министър Антон Югов: В съда ги има достатъчно. Който се интересува, ще ги намери. Ще имате възможност да чуете думата на съда.

Недялко Атанасов (зНП): И фашистският режим по-рано така говореше.

Никола Петков (зНП): Самодумов в 1928 г. го изхвърлиха с тези аргументи и с такива документация като вашите. Ето го Самодумов, нека каже. С тези аргументи на Яшар го изхвърлиха от тук. С впечатления го изхвърлиха от Народното събрание.

Ангел Държански (зНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-да народни представители! Аз мисля, че са съвършено прави моите другари, които правят възразението, че тоя доклад е абсолютно непълнен.

Коста Лулчев (сЛ): Разбира се.

Ангел Държански (зНП): Ние чуваме само впечатленията, както казва другарите ми, на докладчика и неговите лични заключения. Трябваше вие, народните представители, когато ще вдигнете ръка по това искане на прокурора, да имате сами за себе си свои лични впечатления и възприятия от един автентичен документ, а не само от един доклад, който може да бъде направен често пъти и съвършено субективно.

Г-да народни представители! Ще трябва да констатираме, че наистина днес Великото народно събрание е принудено да преживее един тежък ден, може би един от най-тежките дни, които то през целия си живот ще има да изживее.

Димитър Георгиев (к): За вас се отнася, не за нас, не за Великото народно събрание.

Ангел Държански (зНП): Не за пръв път е постъпвало в бюрото на Народното събрание искане от страна на прокурора за отнемане депутатски имунитет и сигурно няма да бъде това и за последен път. Аз обаче мисля, че трябва всички да съжаляваме, че едно Велико народно събрание, което има претенцията да бъде едно истинско отражение на народната воля и да се яви като крепител на едно народно управление, ще трябва, съгласно заключението на докладчика, да вземе решение, с което да удовлетвори искането на прокурора.

Това, г-да народни представители, в миналото е било едно реакционно средство, средство в ръцете на реакционни управления за преследване на политически противници. То съвсем не подобава на едно управление, което има претенцията да бъде народно.

Министър Антон Югов: Тогава направо ги арестуваха.

Ангел Държански (зНП): За идейната здравина на дадено управление може да се съди често пъти по липсата или по наличието на политически процеси. С тях си служи само оня, който е идейно слаб в борбата му със своите противници. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Димитър Георгиев (к): Значи, да оставим престъпниците!

Ангел Държански (зНП): Те винаги са били едно сигурно средство за идейната слабост на даден режим.

Г-да народни представители! Всички вие тук сте съвременници на режима на земеделското управление от 1920 до 1923 г. Кажете ми, освен делата по закона за наказване виновниците за националната катастрофа, един политически процес срещу политически противник на онова време? (Продължителни ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: Г-н Държански! Аз ще ви отговоря.

Райко Дамьянов (к): Затова се стигна до 9 юни.

Димитър Георгиев (к): Без гащи ви намериха. (Възражения от опозицията. Глъчка)

Ангел Държански (зНП): Не затова се дойде до 9 юни. Причините за 9 юни са съвършено други, с които не е мястото сега да ви занимавам.

Вълко Червенков (к): Затова убиха Стамболийски.

Кочо Бонев (зНП): (Към мнозинството) На 9 юни 1923 г. вие не ни подкрепихте.

Петър Попиванов (з): Затуй станаха тия тъжни събития.

Министър Антон Югов: 9 юни ние няма да повторим.

Един от мнозинството: Говорете за виновността на Коев, а не за това

Ангел Държански (зНП): И за това ще говоря. — Г-да народни представители! Да дойда на въпроса. Каква е целта на процеса, който прокурорът при областния съд иска да създаде или вече е създадал срещу Петър Коев? Е ли целта наистина, личността Петър Коев да отговаря за извършени от него престъпления, или целта е малко по-друга? Целта надхвърля главата на Петър Коев и отива някъде другаде.

От доклада, който се направи, вие чухте много ясно, че в същност не Петър Коев е бил единственият виновник, или, както по-ясно снощи го каза в комисията Тачо Даскалов, в същност Петър Коев бил тук само едно оръдие, макар и съзнателно, а истинските престъпници, ония, които трябвало да отговарят, тоя били Никола Петков и цялото ръководство на Българския земеделски народен съюз.

От мнозинството: А-а-а!

Ангел Държански (зНП): Ето, г-да народни представители, която е целта на този процес. Аз съм абсолютно убеден, че ако беше само Петър Коев, тоя процес нямаше да се създава. Защото ония от вас, които са правници, много добре знаят, макар и да не го признават — вътрешно в себе си ще го признават — че такъв един процес ще бъде несъстоятелен. Какво иска прокурорът?

Димитър Георгиев (к): Каквото сте бъркали, ще го сърбате. Какво да се прави! Така е!

Ангел Държански (зНП): С едно писмо г-н прокурорът при Софийския областен съд моли бюрото на Великото народно събрание да сезира последното, за да може то да даде своето съгласие за отнемане депутатски имунитет на Петър Коев, който му бил необходим, защото трябвало да отговаря по чл. 1 от закона за защита народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон.

Аз мисля, че когато ние ще трябва да дадем своето съгласие или несъгласие на това искане на прокурора, ще трябва да имаме ясна представа, в какво в същност се обвинява Петър Коев. Какъв е текстът на чл. 1 от закона за защита народната власт (Чете) „Който образува или ръководи организация или група, която си е поставила за цел събарянето, подравянето или стелба в икономическата власт в държавата чрез преврат, бунт, метеж, терористически действия или общоопасни престъпления, наказва се с доживотен строг тъмничен затвор или със смърт.“ И втората алинея: „Който става член на такава организация, се наказва със строг тъмничен затвор до 5 години.“

А какъв е текстът на чл. 31 от наказателния закон? Чл. 51 от наказателния закон определя понятията „непосредствен извършител“, „подбудител“ и „помагач“ на известно престъпно деяние, кли, както ние правниците сме приели да говорим, определя съизвършителството на престъпното деяние.

В това писмо не е казано абсолютно нищо, какво в същност е извършил Петър Коев, за да смята прокурорът, че може да квалифицира неговото деяние по тези текстове от двата закона. Аз смятам, че тоя той беше длъжен да стори. Обстоятелството, че той не го казва, е една слабост на това искане, която, мисля, че не е без значение за момента, в който вие ще трябва да вдигнете ръка да удовлетворите такова едно искане на прокурора, затова защото едно Велико народно събрание, което е политически институт, което не е съставено само от юристи, а от представители на чарата, с най-различни занятия и професии, ще трябва да има една ясна представа за фактическия състав на престъплението, в което се обвинява един или друг.

Г-да народни представители! Много лесно е да се вдига ръка и да се отговаря утвърдително на такова искане, но много трудно е човек да покрисе вдигането на ръка за такова едно искане със своята съвест, когато иска тя да бъде спокойна. Затова аз смятам, че прокурорът беше длъжен това да стори. Това е една празнота, която сега не може да се изпълни.

Какви са основанията на прокурора, които той излага в това писмо? Нищо повече, освен две приложения! На първо място — препис от обвинението на Петър Коев пред Дирекцията на милицията и, на второ място, извлечение от протокола с препис от обвинението на подполковник Аврамов. Вие знаете какви са тия признания и обвинения, за да можете да имате ясна представа за онова, което Петър Коев е извършил. Онова, което докладчикът тук изнесе, аз мисля, че никой не може да убеди в това, че наистина Петър Коев е извършил нещо. Както сега, г-н докладчик, вие, който направихте този доклад, какво в същност е извършил Петър Коев? Ние не чуваме от вас доклад тога. Ние чуваме само това, че той имал контакт, оная срещи, които били във връзка с някаква жена, с този Аврамов, довел с него някакви разговори, които по Вашия доклад се развалят, че били само осведомителни разговори, които сега това са предадени на такава

Петков. И после, поискал от Постоянното присъствие, в присъствието на Никола Петков, то да се занимае с въпроса за създаването някаква военна секция при Постоянното присъствие на Земедельския съюз — една свършено невинна работа. Г-да народни представители! Забележете, че тук не се касае за някаква конспиративна секция, а се касае чисто и просто за една професионална секция, каквито имаме много при нашата организация, каквито и вие имате при вашите организации, секция на запасни военни, които да служат като съветници на Постоянното присъствие по въпроси от съответния ресор на държавното управление. (Възгласения от мнозинството)

Димитър Георгиев (к): Такива военни секции вие нямаме. Такива секции няма при никоя от отечественофронтовските партии.

Ангел Държански (ЗНП): Това е, което чуваме от доклада на г-н Тачо Даскалов. И когато той е предложил това в Постоянното присъствие, Никола Петков категорично е отрекъл да се занимава и да има какъвто и да било контакт с каквито и да било офицери, били те запасни или действащи. И с това се свършва.

Ако всичко това е така, какво в същност Петър Коев е извършил? Какви са признанията на Петър Коев? Аз ще трябва да се огранича само с онова, което е в доклада, защото то е, което вие знаете. Той признава, че имал някакъв контакт с този Аврамов. Става въпрос за следното. Аврамов съобщава, че те правят нещо, организират се за нещо, което по преценка на Петър Коев може да съставлява извънпрестъпно деяние. Когато уведомява обаче Петър Коев за това, което те вършат, то е било вече факт. При тази среща, които има Петър Коев с Аврамов, той разговаря с него. И ако, да кажем, е вярно онова, което твърди Аврамов, а Петър Коев го отрича категорично, че му бил казал „ако вие образувате такава една масова организация, вие изкушавате нашата работна да бъде разкрита много скоро и затова по моя преценка по-разумно би било, ако вие образувате двойки и тройки“; ако даже това, г-д народни представители, е вярно, ще трябва да бъде установено по преписката и по делото, че този Аврамов се е вслушал в съвета на Петър Коев и е пристъпил към образуването на такива двойки и тройки, за да можете тогава да кажете, че извършил чрез своите съвети или разяснения той е допринесъл нещо. Но, понеже нямаме абсолютно никакви данни за това, че Аврамов се е съобразил с такава една препоръка на Петър Коев, тя оставя без всякакво значение и в никакъв случай не може да бъде инкриминирана от никого. (Ръкоплескания от опозицията. Възгласения от мнозинството)

Г-да народни представители! Ще трябва да знаем тук какво в същност прокуратурът — като цитира чл. 51 от наказателния закон — ни казва, че е извършил Петър Коев: дали той действа като непосредствен извършител, което значи той сам да участвува в тази организация, която е съставил, „Неутрален офицер“, било като организатор или ръководител, или действа като подбудител или пък като помагач? И затова нека да видим какво в същност е подбудител и какво е помагач, защото за непосредствено извършителство аз мисля, че даже алузия не се прави.

Подбудител, според чл. 51, пункт втори, от нашия наказателен закон, е онзи, който чрез дарове, обещания, заплашвания злоупотреби с авторитет или власт — и ето тук вече най-широка възможност — или по друг начин е придумал другото да извърши стореното престъпно деяние. Значи, с всичките тия средства, по всички тия начини, които са изброени в закона, който дава и една широка възможност с думите: „или по какъвто и да било начин“, да е придумано някое лице да извърши престъпно деяние. То значи в конкретния случай Петър Коев, по един от тия начини, които законът изброява, или по какъвто и да било друг начин, да е придумал подполковник Аврамов да извърши стореното от него престъпно деяние. Какви данни в това направление, г-да народни представители, се дават в преписката? Абсолютно никакви. Точно напротив, от преписката ние можем да извадим заключението, в най-неблагоприятен случай, че тогава, когато Петър Коев е сезиран с този въпрос от подполковник Аврамов, когато води разговор с него и когато Петър Коев — ако приемете това за вярно, което последният отрича — го е посъветвал да образуват двойки и тройки, тази организация „Неутрален офицер“ е вече факт. Значи, дейността на Петър Коев с нищо не е допринесла, за да се извърши престъпното деяние. А щом е това така, таква дейност и да има, тя не може да бъде инкриминирана.

Добри Терпешев (к): То е директива, дадена на съществуваша организация.

Ангел Държански (ЗНП): Директива за една дейност, бай Добри, която е ликвидирана, която е завършена, която е консумирана, тя не се изказва.

Димитър Георгиев (к): Дава идея за нова организация. Подбужда към създаване на нова организация. Ясно е, че е подбудител. Много проста работа. (Възгласения от опозицията. Глъчка)

Добри Терпешев (к): Защо защитаваха тия хора сега? (Глъчката продължава) Ти и мен защитаваха едно време, но не ми помогна.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Ангел Държански (ЗНП): Г-да народни представители! Ето моята стар приятел Добри Терпешев ми напомня нещо из нашите минати отношения.

Кочо Бонев (ЗНП): Той е стопановед.

Добри Терпешев (к): На черна борса си ти стопановед! Но ще си намериш мястото!

Кочо Бонев (ЗНП): С чера борса се занимават други около тебе.

Ангел Държански (ЗНП): Той е търговец.

Добри Терпешев (к): Той не е търговец.

Министър Антон Югов: Да краде безир е той научен! Такъв стопановед е. (Оживление всред мнозинството. Възгласения от опозицията. Глъчка)

Добри Терпешев (к): Аз стоя тук не по твоята воля и не на твоя кива като тебе ще отговарям какъв съм. (Глъчката продължава. Шум)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Ангел Държански (ЗНП): Г-да народни представители! Аз съм доволен и благодарен на моя стар приятел Добри Терпешев, че ми напомня нещо из миналото.

Добри Терпешев (к): (Към народния представител Кочо Бонев) Хулиган си ти!

Кочо Бонев (ЗНП): Не съм хулиган.

Добри Терпешев (к): А какъв си? Тиква такава! (Смях всред мнозинството)

Ангел Държански (ЗНП): (Към Добри Терпешев) Защо го оскърбявате? Не бива така. (Глъчката продължава)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Ангел Държански (ЗНП): Аз не мога да си спомня добре коя година беше.

Добри Терпешев (к): 1940 г.

Ангел Държански (ЗНП): През 1940 г. той беше подсъдим по един конспиративен процес. Обвиняваха го в това, че бил получил средства отвън, които използвал тук за конспиративна дейност. Аз бях негов защитник. Не само по този процес, но и по всички процеси, по които другари-комунисти ме бяха сезирали навремето да ги защитавам, аз с готовност съм се явявал. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: За което можем да ти благодарим.

Ангел Държански (ЗНП): ... и никога — това сам Добри Терпешев ще потвърди — нито лев хонорар не съм получавал. (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Браво!“)

Добри Терпешев (к): Това а вярно.

Ангел Държански (ЗНП): Цялата ми дейност по онова време беше посветена в защита на ония, които бяха преследвани по политически процеси. И затова, като си спомням тия работи, с още по-голям болка изживявам настоящия момент. Бай Добри тогава беше в положението на Петър Коев и аз трябваше да го защитавам.

Един от мнозинството: Нищо подобно! Има разлика от небето до земята. (Пререкания между народни представители от мнозинството и опозицията. Шум)

Ангел Държански (ЗНП): И аз го моля сега да си спомни той за оня момент.

Райко Дамянов (к): Бай Добри никога не е предателствувал.

Добри Терпешев (к): Разликата е тази, че него го съдят сега като борец против Отечествония фронт, а мене ме съдят като борец против фашизма. (Глъчката и шумът продължават)

Райко Дамянов (к): Трудна е вашата задача сега.

Ангел Държански (ЗНП): Благоподна е моята задача. Като съм защищавал дотук вас и съм бил винаги горд с това, така сега ще защитавам не само Петър Коев, но и всекиго, когато обижават, без да е извършил нещо. (Ръкоплескания от опозицията)

Васил Мавриков (к): Предателска кауза защитаваши.

Вълко Червенков (к): Съдът ще си каже думата. (Шумът продължава)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Оставете, моля ви, ораторът да говори.

Ангел Държански (ЗНП): Г-да народни представители! Отклоних се малко. Да се върна на предмета.

Един от мнозинството: Това Ви е запаят.

Ангел Държански (ЗНП): От политически процеси нищо не получавам. Искане ви каже това бай Добри.

Същият от мнозинството: Не може безкористно да го правите. Политически хонорари получавате.

Ангел Държански (ЗНП): Оня, който говори това, не говори сериозно.

Помагачи, по чл. 51, пункт трети, от нашия наказателен закон, са ония, които умислено са подпомогнали, било със съвети и разяснение, било като набавят средства или отстраняват спънки, или по друг начин, за да бъде извършено престъпното деяние. Какви данни имате в преписката, г-да народни представители, че с такъв съвети Петър Коев е подпомогнал извършване на престъпното деяние от подполковник Аврамов?

Един от мнозинството: Не съвет, а директива е давал.

Ангел Държански (ЗНП): Ако приемете за верен дори онзи пасаж от неговите обяснения — които, пак ще кажа, Петър Коев категорично отрича — че той му казал, че е по-разумно да се образуват двойки и тройки, защото другото е опасно, и това ако приемете, аз ще изразя, че това се казва пак в един момент, когато работата е извършена, когато престъплението е консумирано. Защото в кой момент се върши това престъпление? Не тогава, когато се дойде да се върши самият акт — да кажем, сваляне на правителството — а тогава, когато се съставя една група или организация, която си поставя тази цел. Така че в момента, в който тази група офицери са се срещнали, са разменили мисли и са решили да образуват такава група, в този момент престъплението е извършено от тях. Тогава Петър Коев за тях не съществува. Така че и в този случай не може да става никаква дума за извършено от него някакво престъпление, респ. да е подпомогнал по какъвто и да е начин извършването на това престъпление от тези офицери.

Димитър Георгиев (к). Общият умисъл и общата работа ги свързва.

Ангел Държански (ЗНП): Много жалко. Вие сте юрист, знате много добре тази работа.

Димитър Георгиев (к): И аз съм юрист но вие сега разсъждавате не като юрист, а като политически човек, щом браните един народен враг.

Ангел Държански (ЗНП): Г-да народни представители! Аз мисля, че аз снеси, които са правници — защото въпросът е наистина повече правен отколкото политически; вярно е, че в него се вмъкват политически елементи, онова, което в началото казах, целта, която се преследва с този процес, с това искане на г-н прокурора — в края на краищата въпросът остава чисто правен. И аз апелирам, особено към онези от вас, които са правници, нека като правници погледнат обективно и добросъвестно данните по тази преписка, за да дойдат до заключението, до което съм дошъл и аз, че не може и дума да става за някакво престъпно деяние.

За мене и за моите другари е ясно, че вие няма да приемете нашите апели, няма да се вслушате в тях. Вие предизвикателно — това личи от вашето държане — имате своето решение да удовлетворите молбата на прокурора. Но аз трябва да ви кажа, г-да народни представители: ще извършите грешка. Извършихте доста грешки, за които в себе си някои съжаляват. Към многото извършени вече грешки ще прибавите още една. И този апел, който вчера моят другар в комисията отправя към Тачо Даскалов и вашите другари, аз мисля, че беше много уместен: веднъж в редица това, което повече ни разделява и ни отдалечава.

От мнозинството: А-а-а!

Ангел Държански (ЗНП): Дайте да търсим онова, което ни доближава, за да можем наистина, както вие, така и ние, да направим крачка напред и в такъв случай да стигнем до желаното от вас — защото и вие го желаете — до желаното и от нас сътрудничество. (Оживление)

Накрая ще ви кажа, г-да народни представители, за да завършат политически процеси — вие това по-добре знате от нас — ние не се убиват. С тях те се подклаждат. (Продължителни ръкоплекания от опозицията).

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Димитър Цветков.

Димитър Цветков (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат е ръкоплекания от опозицията. Оживление сред мнозинството) Уважаеми г-да народни представители и представителки! Вземам думата, за да напомня на Великото народно събрание, на народните представители в него, че днес ние действително сме изправени да разрешим един въпрос, който е от извънредно голямо значение. Тук преди малко говори вашият другар Тачо Даскалов, мой колега, адвокат и народен представител. Той, между другото, напомня за един апел, който аз съм направил в комисията по Министерството на правосъдието за повече търпимост и за опити за установяване в България на предпоставките за едно действително народно самоуправление.

Аз разглеждам въпроса, който е поставен пред вас, уважаеми г-жи и г-да народни представители, от три гледни точки: първо, пред мене този въпрос се поставя външнополитически; второ, пред мен същият този въпрос се поставя вътрешнополитически; и, трето, пред мен същият този въпрос се поставя правно.

От 1923 г. до 9 септември 1944 г. българският народ, трудещият се български народ прекара в гигантска борба за извоюване предпоставките за самоуправление. Българският народ се боря за да докаже външнополитически на целия свят, че той е един народ, годен да се самоуправлява, един народ пораснал да се самоуправлява, един народ, който може да установи ред и законност, един народ, който може да гарантира елементарните права и свободи на гражданите без чуждо вмешателство и опекуност. (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от някои от мнозинството)

Един от мнозинството: Но без махзари.

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-жи и г-да народни представители. Актът, който ще извърши Народното събрание, има външнополитическо значение. Затова Великото народно събрание ще трябва да погледне с извънредно голяма сериозност върху поставения днес за разрешени въпрос. Не се касае тук субективно до личността Петър Коев, не се касае до народния представител Петър Коев, а се касае до един член на Великото народно събрание. Ние искаме да подчертаем пред целия свят, че в България правим опити да установим истинска демокрация, да установим демокрация, при която самоуправлението на народа да бъде гарантирано.

Министър Антон Югов: Закъсали си.

Димитър Котев (к): С „Неутрален офицер“ ли?

Димитър Цветков (ЗНП): Г-да народни представители! Ако не разгледаме със съответната сериозност въпроса, който е поставен пред нас, ако не го разгледаме като държавнически, като общественически, ако не надраснем себе си, както аз имах възможност да кажа в комисията, ние не ще можем да отсъдим правилно.

Министър Антон Югов: Съдът ще си каже думата.

Димитър Цветков (ЗНП): Вие не сте съд наистина, съдът е, който ще си каже думата — казва някой тук отиде — обаче Народното събрание, което трябва да разреши на съдебните власти и на прокурора да задържат и да дадат под съд един народен представител. Сметователно тази възможност Великото народно събрание трябва да даде на съда. Но тогава, когато Великото народно събрание се занимава с този въпрос, то е принудено да отговори, виновен или невинен е Петър Коев, принудено е да отговори — защото ако Петър Коев е невинен, Великото народно събрание няма да има основание да удовлетвори искането на г-н прокурора.

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! За да можем да съдим другите, ние трябва да надраснем себе си, ние трябва да можем да съдим себе си пред всичко, ние трябва да сме в състояние да съдим себе си. Опитайте се да надраснете дребнопартийните и политически сметки, опитайте се да станете истински представители на целокупния български народ. Знаете, че всеки народен представител представлява всеки гражданин от България, защото народът по начало е неделим, той е единен. Опитайте се да надраснете себе си, за да представлявате действително целокупния български народ, независимо от неговите политически нюанси, и само тогава вие ще можете да поддържате, че действително сте надраснали себе си и можете да съдите като съди.

Вътрешнополитически, г-да народни представители и г-жи народни представители — това се отнася и до министъра на вътрешните работи г-н Югов, който ме апострофира преди малко — ние ще трябва да направим най-после всички сили да установим търпимост в тази страна, ...

Един от мнозинството: Преди всичко от вас зависи!

Димитър Цветков (ЗНП): ... ние ще трябва да гарантираме на нашия народ спокойствие, за да може спокойно да се развива и да работи. (Ръкоплекания от опозицията) Ние сме длъжни да направим това, уважаеми г-да народни представители. Иначе аз бих извикал: quo vadis, България? — накъде отиваш, България? (Ръкоплекания от опозицията. Оживление сред мнозинството).

Димитър Котев (к): Без свобода за фашистите накъде отиваш, България!

Димитър Георгиев (к): Първото условие е да не правите конспирации. Ще вдигнете ръце от конспирациите.

Министър Антон Югов (Към оратора). А вие накъде отивате?

Димитър Цветков (ЗНП): Аз го задавам на всички, задавам го и на Вас, г-н Югов. (Ръкоплекания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Задай го на твоите приятели.

Димитър Цветков (ЗНП): Вие сте български граждани, вие сте българини, и всички ние тук сме българи и сме длъжни да се разбъбим с тия върховни моменти като българи, г-н Югов. Исторически дълг за нас е, по тия основни въпроси да се разбираме. Ние можем да не управляваме заедно, ние можем да бъдем опозиция, вие да управлявате, обаче в основата си ние сме българи и сме длъжни да защитаваме българското племе и татковината, в която сме се родили. (Ръкоплекания от опозицията).

Димитър Котев (к): Това са общи фрази!

Министър Антон Югов: И Цветков е българин, до от таква българин ние се отказваме. Те, да са българи! (Ръкоплекания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Вие знаете много добре, г-н Югов, Българският земеделски народен съюз каква организация е. И тогава, когато ще говорите за Цанков, ще се огледате вие в огледалото, а няма да сочите нас. (Ръкоплескания от опозицията) Вие ще се огледате, защото Цанков ни прокуди от тази страна.

Министър Антон Югов: Не се касае за Земеделския съюз, а се касае за хора, които се съюзили с Цанков и вършат престъпления към България. (Ръкоплескания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Вие не визирате Петър Коев, а Земеделския съюз.

Министър Антон Югов: Българският земеделски народен съюз е съюзник на Българската работническа партия — комунисти. (Продължителни ръкоплескания и възгласи: „Вярно!“ от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Ако вие не надраствате вашия ръст...

Кочо Бонев (ЗНП): Не е ваш съюзник, а ибрикчия и слуга, г-н министре!

Министър Антон Югов: Ибрикчий са отчасти. Те са слуги на международната реакция. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството).

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-да и г-жи народни представители! Ако действително продължаваме така, както министърът на вътрешните работи иска да дава тон на нашия вътрешен живот, безспорно, това, което той мисли, че ще настане, не може да настане, по негова вина, изключително по негова вина. (Ръкоплескания от опозицията) Вие говорите за съюзник, г-н Югов. За да можем да бъдем съюзници, преди всичко трябва да бъдем равни. Няма договори между неравни, г-н Югов. Има договори само между равни и равноправни, честни договори. (Ръкоплескания от опозицията). Останалото е сателитство.

Министър Антон Югов: Послушайте един момент.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз слушам.

Министър Антон Югов: Тези призиви, които сега ти издаваш, ние сме ги издигнали още преди две години и непрестанно ги поддържаме, но вие ги нарушавате...

Димитър Цветков (ЗНП): Искрен ли са?

Министър Антон Югов: Моля, моля — ... не защото нямате равни права, но защото сте решили да служите на реакцията. (Бурни и продължителни ръкоплескания и гласове „Вярно!“ от мнозинството)

Един от мнозинството: На враговете на българския народ.

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Г-н Югов казва, че ние сме били слуги на реакцията.

От мнозинството: Вярно!

Димитър Цветков (ЗНП): Г-н председателю! Някои от ложите на журналистите ръкоплескат. Аз бих желал, от ложите да не се ръкоплеска. Това напомняне трябва да се направи. Това е нарушение на правилника за вътрешния ред. В централната лока ръкоплескат. (Оживление сред мнозинството)

Един от мнозинството: Те са депутати, не са журналисти.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Аз отговарям на г-н Югов.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля! Аз не съм забелязал публиката или журналисти от ложите да ръкоплескат. Аз съм забелязал, че ръкоплескат депутати, които са близо до ложите.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз смятам, че точно борбата на г-н Югов, която той е насочил изключително срещу представителите на Земеделския съюз...

Министър Антон Югов: Няма борба на Югов!

Димитър Цветков (ЗНП): ... в лицето на моите другари, обслужва реакцията. Вие, г-н Югов, обслужвате реакцията, защото разделихте трудещия се български народ на два лагера, и реакцията е спокойна и е програнтирана поне за известно време, поради амортизирането на силите на двете трудещи се съсловия в тази страна. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: Г-н Цветков! Няма политика на Югов, има политика на народното правителство на Отечествения фронт. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството) Югов провъзгласява тази народна политика. Ако тя не ви се харесва, значи сте далеч от Отечествения фронт и от българския народ. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Ако г-н Югов някой път е провеждал действително политиката на Отечествения фронт и неговата платформа, такава каквато е провъзгласена на 17 септември 1944 г., аз бих желал, г-н Югов да ми каже кога. Кога вие сте реализи-

рали шестата точка от вътрешната програма, от платформата на правителството на Отечествения фронт — да осигурите в тази страна ред и законност, да престанат изтезанията и мъченията в милицията, г-н Югов? (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Опитайте се, помъчете се да изпълните платформата на правителството на Отечествения фронт и тогава бъдете сигурни, че ще можете да говорите с нас.

Министър Антон Югов: Отдавна навивате тая изтъргана плоча. Не хваща дикши вече.

Един от мнозинството: Българският народ видя каква е вашата програма.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Добри Терпешев (к): Защо говорите навсякъде за Земеделския съюз, когато вие разцепихте Земеделския съюз?

Димитър Цветков (ЗНП): Бай Добри! Ние сме си приказвали и друг път с Вас кой го е разцепил. Вие обикаляхте агрономическия факултет. Хайде да не казвам!

Добри Терпешев (к): Кажете какво?

Димитър Цветков (ЗНП): Три пъти влизаме в агрономическия факултет на 19 и 20 януари 1945 г.

Добри Терпешев (к): За да няма два съюза, а да има един съюз, за който аз съм се бил на 9 юни. (Ръкоплескания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Аз имам претенция да защитавам Земеделския съюз, а вие го разлагате, г-н Терпешев. (Ръкоплескания от опозицията)

Добри Терпешев (к): Аз съм се бил за Земеделския съюз.

Димитър Цветков (ЗНП): Вие разлагате българската обществено-ност. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Ти на думи се бориш само с параграфи!

Райко Дамянов (к): Той (Сочи Добри Терпешев), се е бил на 9 юни, а ти си се крил тогава.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз бях в Дирекцията на полицията тогава. Ти, Райко Дамянов, ще мълчиш!

Димитър Котев (к): Как си се борил? С параграфи ли?

Димитър Георгиев (к): На някой таван си се крил на 9 юни? (Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! На трето място, ние трябва да погледнем върху поставения днес въпрос от правна гледна точка. Г-н министърът на правосъдието е тук.

Яни Янев (з): Кажете за контрабандата на дантели!

Димитър Цветков (ЗНП): Това е една клюка, от която вие трябва да се засрамите. Това е една толкова долна работа, от която крайно време е да се засрамите, защото в това няма абсолютно никаква истина. И ако вие там действително имате някакво човешко достоинство, засрамете се!

Един от мнозинството: Защо ти не се засрамиш?

Яни Янев (з): Дайте ме под съд!

Димитър Цветков (ЗНП): Когато дойде време и ако не е пресрочено, положително ще Ви дам под съд.

Яни Янев (з): Отговорът на този въпрос: кой създаде Коста Тодоров, кой разцепи Земеделския съюз на „Пладне“ и „Врабча“? И отговорите на този въпрос: в каква валута вашите земеделци ви плащат членския внос, откъде имат франки-мранки и т. н.? (Ръкоплескания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Съжалявам, че ръкоплескате.

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Цветков (ЗНП): Аз не смятам за достойно да отговарям на една подобна долна инсинуация като тази на този г-н фашистки прокурор.

Яни Янев (з): (Възразява)

Димитър Цветков (ЗНП): Ето, ако вие давате примера на подобни долни инсинуации, безспорно българският народ веднъж ще бъде разделен. Едно време и Александър Цанков имаше нужда от такива палачовци. Това са палачовци. (Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля, оставете оратора да говори.

Димитър Цветков (ЗНП): Ние сме сезирани от г-н председателя на Великото народно събрание с едно писмо, изходящо от г-н прокурора при Софийския областен съд, под № 1088 от 30 януари 1947 г., с което г-н прокурорът иска да бъде снет депутатският имунитет на депутата Петър Коев, за да може същият да бъде задържан и даден под съд.

Аз трябва да направя преди всичко една формална бележка г-н председателю на г-н министъра на правосъдието. Аз бих направил тая бележка и на председателството на Великото народно събрание, особено на уважаемия г-н Коларов, който добре познава парламентарната теория и практика. Едно писмо от г-н прокурора при Софийския областен съд не може да бъде отправено направо до председателя на Великото народно събрание. Едно такова писмо за искане снемането на депутатския имунитет на един народен представител трябва да бъде предадено на председателя на Великото народно събрание чрез министъра на правосъдието. Вие сте учили, вие знаете, уважаеми г-н председателю, много добре теорията на правото, за да Ви питирам Есмен и редица други. (Оживление сред мнозинството)

Защо се следва тая практика? Тая практика се следва по две съображения, уважаеми г-жи и г-да народни представители. Някои там (Сочи мнозинството) казват „така“, обаче всичко е живота е форма, опряна на факти. Ние говорим пак в форма, опряна на известни факти. Всичко е конвенционално. И законът, който вие пишете и наричате, че е право в даден момент, един конституционен текст е конвенционално договаряне за тоя момент и, както вие казвате, по-късно с историческото развитие всичко се движи и се мени, и формите се менят с течение на времето. Обаче тоя принцип е усвоен по следните две съображения.

Първо — принципът за разделение на властите. Г-н прокурорът при Софийския областен съд е един орган, низш орган на изпълнителната власт. Той не може да има отношение с Народното събрание, което е носител на народното върховенство, на народния суверенитет, освен по съответния законоустановен начин или чрез парламентарно установен начин — чрез своя шеф, министъра на правосъдието, който и политически, и наказателно е отговорен пред парламента. Министърът на правосъдието затова е министър, за да представлява съдебното ведомство, за да управлява и да представлява съдебното ведомство тук, на тая трибуна, пред Народното събрание. Той слуша като представител на съдебното ведомство в Народното събрание и дава отчет пред Народното събрание. Чрез министъра на правосъдието ще се отправи въпросното писмо. Ако всеки прокурор в България, ако всеки низш администратор в България почне да ни отправя на нас искания ей от този род, ние ще трябва да се превърнем на един администратор, който цял ден ще се занимава само с подобни въпроси. (Ръкоплескания от опозицията) Министърът на правосъдието, който оглавява съдебното ведомство, ще прецени — може би даден прокурор да е в грешка, може би неговото мнение да не е достатъчно мотивирано — и когато той прецени, ще препрати това писмо, лично той ще го прегледа и ще го препрати на председателя на Великото народно събрание, за да се занимае то с него. И аз съм сигурен, че ако министърът на правосъдието беше имал възможност да се занимае с това писмо, същото това писмо нямаше да бъде тъй неаргументирано, толкова неспособно. Както казват всички теоретици, когато разглеждат въпроса за депутатския имунитет, когато има искане, както е в Франция например, искането се прави от главния прокурор, procureur général, accusation d'office, който е направил — така е, г-н председателю, — при областния съд, който не е точно като нашия областен съд, а нещо повече. Той прави това искане и го отправя чрез министъра на правосъдието. То е мотивирано, и трябва да бъде мотивирано, в две отношения: първо, да бъде закононо, от законна гледна точка да бъде издържано, и второ, да бъде убедително и честно — казва се в чл. 121, ако не се лъжа, от френския наказателен закон — т. е. да не би някой прокурор или който и да е частен обвинител да иска да разиграва Народното събрание или да разиграва X или Y народни представители.

Един от мнозинството: Не ни губи времето.

Димитър Цветков (ЗНП): Следователно аз намирам, че писмото е отправено неправилно и че неправилно председателството на Великото народно събрание е дало ход на едно писмо, изходящо от г-н прокурора, което не е отправено по надлежния ред. То е минало, тъй да се каже, през главата на министъра на правосъдието, през главата на отговорния министър.

Министър д-р Минчо Нейчев: Бъдете спокоен.

Димитър Котев (к): По формалната страна пропалнахте. Сега да Ви гланим по същество.

Димитър Цветков (ЗНП): Г-да и г-жи народни представители! И в самото писмо се казва, че от самопризнанието, направено от Петър Коев и от показанията на подсъдимите по наказателно от общ характер дело, номер ели-кой си генерал Попов, полковник Александър Смолянов и подполковник Ст. Аврамов, прокурорът дошъл до убеждението, че Петър Коев е имал съучастие в образуването на тъй наречената военно-конспиративна организация „Независим офицер“ и затова трябва да бъде изправен да отговаря по чл. 1 от закона за защита на народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон.

Уважаеми г-да народни представители! Това, което ми прави на мен впечатление на пръв поглед е, че след като г-н прокурорът в писмото се позовава на показанията на генерал Попов и полковник Смолянов, същите тия показания не намирате в протокола, а намирате в нея само показанията на подполковник Аврамов. Аз намирам

това за един непълнота, която не позволява на Народното събрание да се занимава с въпроса, тъй както повелява традицията на Великото народно събрание и на парламентарните страни. Всички ония документи, които подкрепят обвинението, трябва да са на разположение на комисията по Министерството на правосъдието, която ще трябва да ги прегледа. Защото по един наказателен процес, както казва тук г-н Тачо Даскалов, за едно вулгарно убийство можем да минем и без да се занимаваме с подробностите, щом г-н прокурорът по съответния начин се е убедил, че X е убил някого на Y място. Безспорно, ние няма какво да се занимаваме с подробностите, защо X или Y е убил, при какви обстоятелства е убил и т. н. Но по един политически процес — защото и наказанието по чл. 1 е особено цялостен закон за защита на народната власт е политически закон — Народното събрание е длъжно да проучи въз основа на какъв доказателствен материал прокурорът изгражда обвинението, защото ние сме политически инструмент, уважаеми г-жи и г-да народни представители, на целокупния български народ, и когато се касае за политическо престъпно деяние, ние можем да се занимаваме с него като политици, ние можем да го видим, да го оценим, преценим и обсъдим от всички страни. Следователно аз смятам, че без личността на показанията на генерал Попов и на полковник Смолянов ние не можем да се занимаваме с това искане на г-н прокурора и неправилно комисията по Министерството на правосъдието се задоволи само с тоя доказателствен материал и приключи с доклад разискванията.

Би било необходимо, уважаеми г-да и г-жи народни представители, да имаме и самото дело, защото има дело; би било необходимо да имаме и самата присъда, защото има и присъда; би било необходимо да имаме и мотивите на съда, за да знаем съдът въз основа на какви съображения е изградил тая присъда срещу въпросните г-да генерал-шабни офицери, които са смятали, че по този начин ще могат да защитават своите професионални, в кавички, интереси.

Васил Мавриков (к): И всички подсъдими трябва да дойдат тук, нали?

Димитър Цветков (ЗНП): При наличността на тия оскъдни данни, аз не намирам, че ще можем да извършим добросъвестно нашата роля на представители на народа. Аз смятам, че ние не сме достатъчно осветлени по този въпрос. Аз смятам, че вие, уважаеми г-жи и г-да народни представители от болшинството, ще хвърлите по една политическа линия, която поне в този момент за България е неудобна. Аз смятам, че вие не сте проучили въпроса със съответната дълбочина.

Ние не можем да се поддаваме на така наречения вестникарски маниер за създаване на психологически настроения. Ние ще обсъдим. В тази страна е имало всякога една жълта преса въобще, която е давала не точна ориентировка на общественото мнение. (Ръкоплескания от опозицията) Има журналисти, които са се пристрастивали при вас.

Кръстю Добрев (к): Във вашата преса.

Димитър Цветков (ЗНП): Всички, които пишеха в „Днес“, днес пишат във вашите жълти вестници. (Ръкоплескания от опозицията) В следващия вестник „Новини“ те са пристрастени. Искате ли да соча имена? Тези, които обсъждаха кабинета на Кюсева-нов и Добри Божилов, които им пееха хвалебствени песни...

Министър Антон Югов: Не е изгодна за Вас тая тема и затова не я засягайте!

Димитър Цветков (ЗНП): За мене тя е всякога изгодна, защото аз всякога съм мислил честно.

Вие изслушахте прочетеното от уважаемия председател писмо на г-н прокурора. Прокурорът визира, че Петър Коев е извършил престъпление, наказуемо по чл. 1 от закона за защита на народната власт. Снощи в комисията някои от нашите колеги народни представители забелязаха: „Ние не сме правници, за да разглеждаме само правно въпроса; ние сме и политици.“ И действително г-н Тачо Даскалов разглежда въпроса само като политик, но не и като правник.

Не е така лек въпросът. Няма да разглеждаме въпроса само като политически, но ще го разглеждаме и като наказателно-правен, защото се касае за снемане депутатски имунитет и за даване под съд на един народен представител, за да отговаря за едно тежко престъпление. (Оживление сред мнозинството)

Г-н прокурорът при Софийския областен съд визира, че в настоящия случай е налице престъпно деяние по чл. 1 от закона за защита на народната власт. Докладчикът г-н Тачо Даскалов не ни прочете даже и оскъдните данни, въз основа на които се прави това искане от г-н прокурора. А ние трябваше да имаме цялото дело, което е на разположение и в ръцете на г-н прокурора. Ние тук имаме един оскъден данни — самопризнанията на Петър Коев и показанията на подполковник Аврамов. Обаче г-н Тачо Даскалов дори не прочете и тях.

За себе си аз, уважаеми г-да и г-жи народни представители, прочетох най-внимателно самопризнанието, в кавички, на Петър Коев.

Васил Мавриков (к): Защо го слагате в кавички?

Димитър Цветков (ЗНП): Като съпоставих всичко онова, което е казано в течение на един разпит от 93 дни, у мене остана едно убеждение — че има основни противоречия в показанията на Петър Коев. Ние би трябвало честно да разглеждаме тия показания и да търсим причините за съществуващите в тях противоречия, дали тия причини са субективни, дали се дължат на неговите опити да внесе противоречия в своите показания, или пък тия противоречия са дължат на начина на съзнанието на наказанния, или се дължат на външната на чужди мисли в тях. За мене тоя въпрос остава открит.

Аз съпоставих така наречените самопризнания на депутата Петър Коев с показанията на подполковник Аврамов и не намерих — аз им казвам за себе си, че не намерих — съответното сходство, една кореспонденция явява между показанията на единия и на другия.

Аз смятам, уважаеми г-да народни представители, че вие рискувате да станете съучастници на подполковник Аврамов, ако дадете вяра само на неговите показания (Ръкоплескания от опозицията) и дадете съгласието си за съденето на депутата Петър Коев. Вие ще станете съучастници на подполковник Аврамов, щом давате вяра на този подсъдим, който, за да се отърве или за да получи по-лека присъда, дава тия показания. (Възречения от мнозинството) Можете ли вие, г-да, да повярвате на неговите показания? Една голяма част от вас са участвували в конспирации и са били подсъдими.

Министър Антон Югов: И затова знаем.

Димитър Цветков (ЗНП): Можете ли вие, г-н Югов, да повярвате, че един конспиратор ще бъде от този род като тия г-да там, дето ги разпитват в областния съд? Можете ли да повярвате?

Министър Антон Югов: Мога, да.

Димитър Цветков (ЗНП): Вие трябва да обясните, г-н Югов, задържането на Вашите другари от Старозагорската конспирация, от Сливенската конспирация, от Пазарджишката конспирация.

Министър Антон Югов: Не може да се прави сравнение между старозагорските конспиратори и днешните престъпници!

Димитър Цветков (ЗНП): Но нали е конспирация. Всички конспирации по състав и по метод са еднакви. Идеологията може да бъде друга. И фашистите правят конспирации. По състав и по метод конспирациите не се различават. Идеологията им обаче е различна. Докато фашистите правят конспирации, за да обслужват капитала, вие правехте конспирации, за да обслужвате народа. Идеологията и мислите са различни обаче съставът и методът са същите.

Министър Антон Югов: Логически какво следва — да оправдаем сега конспираторите. Така ли?

Димитър Цветков (ЗНП): Не. Не казвам това, но казвам: не мислите ли, че отивате по едно нападение, по една хлътвавина като давате вяра на един такъв лъгав конспиратор, като подполковник Аврамов?

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Цветков (ЗНП): Да, вие му давате вяра.

Министър Антон Югов: Също такива лъгави конспиратори изправиха 9 юни, а вие не искаме да се повтори 9 юни. Ето тук е въпросът. (Ръкоплескания от мнозинството)

Марин Шиваров (З): (Възразява)

Димитър Цветков (ЗНП): Ти иди се огледай на някое огледало, за да видиш своите духовни гърбаци колко са грамадни.

Марин Шиваров (З): Чий аргатин сте били? Къде бяхте чиновник в миналото вие?

Димитър Цветков (ЗНП): Никъде. Аз съм бил чиновник само в Министерството на външните работи през времето на кабинета Стамболийски, г-не!

Марин Шиваров (З): Стамболийски Ви уволни. Вие сте уволнен от Земедельския съюз. Подгониха Ви за кражба на дантели. (Ръкоплескания от мнозинството)

Димитър Цветков (ЗНП): На 9 юни аз бях задържан в Дирекцията на полицията...

Марин Шиваров (З): Да, за кражба на дантели.

Димитър Цветков (ЗНП): Вие действително сте един престъпен тип и рано или късно ще отговорите!

Димитър Георгиев (К): Значи, дантел марка!

Марин Шиваров (З): Българският народ няма да ви позволи тия вакани, които правите!

Димитър Цветков (ЗНП): Лично аз, рано или късно. Мишо, ще те дръпна под съд, стига престъплението да не бъде прескочено. Дано се разпусне Народното събрание по-скоро, да не изтекат 6 месеца, и ще видите.

Марин Шиваров (З): Вие сте по душа народник.

Димитър Цветков (ЗНП): Защото ти си един полен тип, който действително способствува за разлагането на борческия Земедельски съюз — такива като тебе, предатели! И имаш тупето да говориш!

Марин Шиваров (З): Няма да Ви се удаде този случай. (Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): Аз приключвам. Уважаеми г-н г-да народни представители!...

Кочо Бонев (ЗНП): (Казва нещо)

Марин Шиваров (З): Кочо да мълчи! Ти защо краде бензин? И ти си от тези крадци!

Димитър Цветков (ЗНП): Уважаеми г-н председателю на Великото народно събрание! Аз съм длъжен от тази трибуна да заявя, че председателят не взема съответните мерки, за да бъде защитен престижът на народния представител. Този господин (Сочи Марин Шиваров) действително клевети, уважаеми г-н председателю, и аз искам парламентарна анкета, за да не бъдат ктеймения и клеветени повече народните представители. (Ръкоплескания от опозицията) Аз искам парламентарна анкета. Аз съм представител на българския народ и в моя живот съм бил само честен. Вие сте длъжен да ме защитите. Защитявайте института.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Аз имам грижата.

Димитър Цветков (ЗНП): (Към Марин Шиваров) Бъдете сигурен, аз не съм като Вас и като Пенчо Миджаров, който правеше министри през Лулчев. Ти казваше, че е направил и Никола Захариев министър през Лулчев! Не те е срам, ти, който беше хранен от германците, твърдей през всичкото време!

Председател Васил Коларов: (Звъни) Продължавайте речта си.

Един от мнозинството: Той забрави какво щеше да говори!

Димитър Цветков (ЗНП): Не съм забравил.

Един от мнозинството: Слава Богу!

Димитър Цветков (ЗНП): Аз приключвам. Ако действително добросъвестно надрагнем нашите партийни стристи и погледнем добросъвестно на данните към тая преписка, аз мисля, че ние не можем да извадим за нас убеждението, че Петър Коев е извършил такова престъпление, което въобще след себе си най-тежкото наказание, и от там да имаме основание, съгласно чл. 99 и чл. 100 от правилника, да снемем депутатския имунитет на Петър Коев. Аз смятам, че в този момент, когато България ще подписва мирен договор,...

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Котев (К): Много рано си се сетил!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): ... когато българският народ трябва да бъде единен,...

Димитър Котев (К): С фашистите няма да е единен.

Димитър Цветков (ЗНП): ... за да посрещне с достойнство без хленч този тежък диктат, вие нямате никакво основание да делите българския народ, вие нямате никакво право да отделите от този български народ даже една стотна част. Вие ще трябва да потърсите в този мъчен момент съдействие, за да може действително българският народ да срещне прав тежестта. Аз смятам, уважаеми г-н г-да народни представители, че вие нямате право, ако не рискувате съдбата на България, да заминавате Великото народно събрание в този тежък исторически момент с такъв въпрос като този, който сте поставили на разискване — за опемане депутатския имунитет на Петър Коев. (Възречения от мнозинството)

Аз смятам, г-да народни представители, че вие ще изпаднете в положението и в грешката на Франция, която прати капитан Драйфус ... (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: Е-й-й!

Димитър Цветков (ЗНП): ... на Дяволския остров, за да се намери след това един Золъ, който да защити правото на човека.

От мнозинството: Само че ти си пародия на Емил Золъ!

Димитър Цветков (ЗНП): Аз мисля, че вие посягате с много тежка ръка на правото на човека,...

Димитър Георгиев (К): Много големи приказки!

Димитър Цветков (ЗНП): ... че вие посягате с много лека ръка на неприкосновеността на Великото народно събрание — не на народния представител Петър Коев, а на Великото народно събрание. Аз си спомням, г-да народни представители, уважаемият председател на Великото народно събрание г-н Коларов какви реплики е правил в 1918 г., когато бях поставени на разглеждане молбите на Тодор Луканов и Георги Димитров, днешния министър-председател, за освобождението им от Централния затвор. И тогава те се позоваваха на чл. 96 от Търновската конституция, и тогава имаше за Тодор Луканов една телеграма от 1027 жени от Плевен, които казваха, че Тодор Луканов е невинен, че Тодор Луканов трябва да бъде пуснат на свобода. А той беше осъден от Радославовото правителство, защото бил подстрекавал — казват в присъдата — войниците от Плевенския полк да хвърлят бомбите. Аз ви питам, г-да народни представители, ... (Силно удир по трибуната)

От мнозинството: Е-й-й!

Димитър Цветков (ЗНП): ... правилно ли е поставен въпросът така, правилно ли тогавашното обикновено Народно събрание не освободи хвърлените в затвора Александър Стамболийски, Райко Дискалов, Марко Турлаков, Коста Тодоров, Цоню Матов, Григор Бояджиев, Георги Димитров, Тодор Луканов? Правилно ли хвърли в затвора тия народни представители?

От мнозинството: Неправилно.

Димитър Цветков (ЗНП): Неправилно. По начало, г-да, неправилно. Народният представител е неприкосновен не заради това, защото се казва Х; народният представител — казвам ви още един път — е неприкосновен, защото е част, неделима част от Великото народно събрание, което е суверенен господар. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Даже да е предател и изменник на родината си нали?

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител г-н Георги Йорданов.

От мнозинството: Е-й-й!

Димитър Георгиев (к): Хайде, пак ще има жаби да се ядат!

Георги Йорданов (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! В 1932 г. в България управляваше Блжкт. Тогавашната партия на комунистите имаше 32 депутати в Парламента ...

Министър Антон Югов: Които ги изгониха.

Георги Йорданов (ЗНП): ... които доста апострофи правеха в Народното събрание, не по-малко, отколкото апострофи правим и сега.

От мнозинството: А-а-а! (Смях)

Георги Йорданов (ЗНП): И един ден се сложи въпросът, тия депутати да бъдат изгонени от Парламента, защото правят апострофи.

Андрей Пенев (к): А Вие бяхте министър на благоустройството.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз не бях тогава министър. Групата беше решила. Министерският съвет беше решил. Аз казах: какво да прави? Дневниците са на лице. — И както вие, г-да комунистите, много пъти справяте вашия часовник с Карл Маркс, с Енгелс и други ваши учители, а тук, безспорно, с Коларов и Георги Димитров, така и аз справих своя часовник с Александър Стамболийски. Помня, че и тогава, когато управляваше Александър Стамболийски, имаше пак комунистическа група, която правеше не по-малко апострофи — много апострофи — даже и по въпроси, които днес целият български народ, включвайки и комунисти и земеделци, ги смятат за големи идеали, като например: всеки българин, който работи земя, да има парче земя; да се вземе земята от чифликите, от манастирите и да се даде на тези, които я работят; всеки българин трябва да има своя стреха, своя керамида. Даже по тия въпроси се правеха апострофи. И един ден някои депутати в частно заседание казват на Стамболийски: да изгоним тая група жа комунистите, които ни правят толкова апострофи. Той каза: „Не, аз тия хора е гласувала част от българския народ: така мисли тая част от българския народ; тия хора е пратила, тия хора ще стоят тук на трибуната, за да отстояват интересите на ония, които са ги пратили, и техните схващания.“

Димитър Котев (к): Ще конспирират и ще стоят тук!

Георги Йорданов (ЗНП): Няма да конспирират. — И аз в 1932 г., след като си справих часовника, казах в Парламента: няма да ги гоните, г-да. Тук са дневниците на Народното събрание.

Константин Русинов (к): Я си кажи часовника, когато изключихте мене.

Георги Йорданов (ЗНП): Коя година?

Константин Русинов (к): 1932 г. Ти беше министър и гласува моят изключване. Я си спомни, свери ли си часовника тогава?

Георги Йорданов (ЗНП): Дневниците са тук. Аз говорих тогава. Ако излезе лъжа, ако аз съм искал да бъдат изключени комунистите, аз си отивам и не съм народен представител. (Ръкоплескания от опозицията)

Константин Русинов (к): Вашата група. Ти беше министър.

Георги Йорданов (ЗНП): Ако аз не съм взел думата от трибуната да кажа да не се изключват, защото има 200 хиляди души избиратели и не можем да ги лишим от тая трибуна, ако това не излезе така — идете вземете дневниците — аз напускам трибуната без да си кажа думата и се отказвам от политиката. (Ръкоплескания от опозицията)

Константин Русинов (к): Защо не си даде оставката тогава, като си бил против?

Лазю Ганчев (з): Дяло Георги! — Те апострофираха, но не конспирираха срещу Александър Стамболийски. А тези сега конспирират.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз с всички кураж се изправям да ви говоря, защото днес се иска да се снем имунитетът на един един другар, понеже ние тук сме разделени. Вие ни наричате реакция, защото опозиция.

Димитър Георгиев (к): Лъжа ли е?

Георги Йорданов (ЗНП): И ние не ви прощаваме. Но по някои въпроси ние сме общо, ние сме едно. Ние сме едно пред касиера горе, ние сме едно пред домакина, ние сме едно пред бирниците, ние сме едно днес, когато представяваме целия български народ, ние ще бъдем едно утре, когато отговаряме пред тежките репарации, които ни се налагат, ние ще бъдем едно и там, и тук. Вие, г-да народни представители, тук общо сте есенцията на българския народ, ...

Един от мнозинството: А вие утайката. (Веселост сред мнозинството)

Георги Йорданов (ЗНП): ... независимо кой какъв е по морал, по думи, по дух. Защо? Защото най-напред, за да бъдеш народен представител във Великото народно събрание, трябва да те посочи твоята организация долу, трябва да те одобри твоего организационно тяло тук и трябва да те избере народът. Вие претендирате, че представлявате голяма част от българския народ. Ние претендираме, че представляваме не 200 хиляди, но, по вашето признание, 1,250,000 души. Да. А ние казваме — аз съвсем не желая да оскърбявам никого — че можеха да бъдат повече. И ако наистина някой от вас би казал: „Ама за вас гласуваха и фашистите“, както другарите оттам казват някъси път, ...

Един от мнозинството. Това е истина.

Георги Йорданов (ЗНП): ... аз не зная колко фашисти има, но ние надали получихме толкова гласове, на колкото гласоподаватели е погречено да гласуват за Българския земеделски народен съюз и широките социалисти. (Ръкоплескания от опозицията)

Другари! Така като разсъждаваме, да мисим на въпроса. От вчера прокурорът при Софийския областен съд е поставил на везна главата на един наш другар общо, на един народен представител.

Един от мнозинството: Фашист, конспиратор! Не е наш другар!

Георги Йорданов (ЗНП): Вашето решение — запомнете това — решението на Парламента няма да бъде решение за днес. То е решение, то е практика, то е вот, който ще остане в дневниците на Народното събрание и ще се чете: ще се чете днес, ще се чете я утре и ще се показва за пример. Вие виждате, че тук се иска отстранението на Петър Коев ...

Един от мнозинството: На един престъпен тип.

Георги Йорданов (ЗНП): ... по един закон, който не е по-друг от закона на фашистите за защита на тържавата. (Възржения от мнозинството) Аз съвсем не обвинявам. Държавата трябва да се пази. Който и да бъде управникът, ще пази държавата, особено когато в управлението са и тези, които дадоха толкова много жертви. Аз само казвам факта, че с мерките, с които фашистите пазеха властта, със същите мерки пак се пази днес властта. (Ръкоплескания от опозицията)

Другари народни представители! Поставена е на везна, както казах, главата на нашия другар Петър Коев.

Един от мнозинството: Какъв наш другар! Престъпник!

Георги Йорданов (ЗНП): Аз не съм юрист.

Един от мнозинството: Но си демагог.

Георги Йорданов (ЗНП): Не познавам законите. Тия закони ги познават и ги защитават адвокатите. Но и вие, които сте тук, и ние всички, които сме тук, които в своето болшинство не сме адвокати, не сме съвсем да не разбираме от правни работи. За мене правилникът казва: имунитетът на един народен представител се взема при най-тежко престъпление, което е наказуемо с най-тежко наказание. Знаете ли що е най-тежко престъпление? Най-тежко престъпление е това — ...

Един от мнозинството: Измяна на народа.

Георги Йорданов (ЗНП): ... може да е грабеж; може да е кражба; може да е убийство, може да е безчестие — за което трудно ще намерите защитник. Защитникът ще ви каже: престъплението му е от характер, който носи голямо наказание; главата му се иска; и аз, ако съм съдия, ще му взема главата; мъчно мога да му стана защитник.

Един от мнозинството: А сега на един престъпник станахте защитник.

Георги Йорданов (ЗНП): Престъпление, което слушателите в съдебната зала не могат да изтърпят; престъпление, за което жена му, децата му, майка му, баща му нямат куража да слушат пледоарията на прокурора и защитата — това е тежко престъпление. Е ли политическото престъпление от характер такъв, че половината да излезе оттук, защото нямате кураж да слушате изнасянето делата на един престъпник? Половината няма да ви има тук, защото същето, нервите не могат да не роптаят срещу тая престъпност, няма да имате куража да я слушате. А жените? От жените може би нито една няма да има куража да слуша. (Оживление)

А тук какво има? Базирайте се върху думите на един полковник, който съдят. А всички вие, които сте юристи, знаете, че подсъдимият може и да лъже. Аз не казвам, че този човек лъже, не съм бил в съда, не го познавам, не съм го виждал, но подсъдимият може и да лъже. А и да не лъже, да казва истината, престъплението какво е? То е такова, за което имам куража да ви кажа, че трудно се дойде до такива показания. Не наскърбявам повече и по един повод, който не влече страшно наказание и по който обвинения не се измисля тук, редно беше след докладчика г-н министърът на правосъдието да вземе думата и да ни убеди. Аз, г-да народни представители, излизам с пълен кураж да ви кажа, че г-н Петър Коев никак не е виновен. (Ръкоплескания от опозицията), или, ако е виновен, много малко е виновен, за да бъде врет неговият имунитет.

Димитър Георгиев (к): Съдът ще каже колко е виновен.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз и завчера ви казах, че силният трябва да бъде човек с широка душа.

От мнозинството: А-а-а!

Георги Йорданов (ЗНП): Силният трябва да знае това, че може да бъде безсилен. (Оживление)

Но, г-да народни представители, и аз снощи бях в комисията, и тук слушах внимателно г-на докладчика, и колкото се искаше в правосъдната комисия и тук да се обвини Петър Коев, да му се вземе имунитетът и да бъде даден под съд, толкова се удивих ръководството на Българския земеделски народен съюз.

Един от мнозинството: Зеления земеделски съюз.

Георги Йорданов (ЗНП): Другари народни представители! Вие сами познахте, че Българският земеделски народен съюз е едно с партията на Коста Лулчев, е получил 1.250.000 гласа. 1.250.000 души български граждани...

Един от мнозинството: Фашисти и легионери.

Георги Йорданов (ЗНП): ... от 6.000.000 народ от 18-годишна възраст нагоре, доброволно са пуснали своята бюлетина за тази злоства наречена от вас опозиция.

Един от мнозинството: Но не за да прави конспирация.

Георги Йорданов (ЗНП): Смятате ли вие, че българският народ в този 70-годишен свободен политически живот, който има, при толкова будители от страна на комунистите и на Българския земеделски народен съюз, не е порастнал? Смятате ли вие, че той, като даде толкова жертви в борбата за демокрация, не е порастнал? Ако наистина той не е порастнал и ако има 1.250.000 души, които са зловестна опозиция, които са гробокопатели на България, о, другари, ние сме болни, държавата е зле, ние можем жестоко да пропаднем. Но аз казвам: нито тези, които дадоха гласовете си за вас съзнателно, доброволно, с убеждение, нито тези, които дадоха гласовете си за нас съзнателно, с убеждение и с усилне, не са останали прости.

Един от мнозинството: Не са. И те ще видят какво правят тежките водачи.

Георги Йорданов (ЗНП): Какво е значението на това, да има тук хорт (Сочи опозицията), и да има тук хорт? (Сочи мнозинството) Каквото насилие да стане върху Комунистическата партия, тя няма да се загуби, може да отслабне; каквото насилие да стане върху Българския земеделски народен съюз, той няма да бъде унищожен. (Ръкоплескания от опозицията) И понеже ви говоря за Комунистическата партия — а тук сте полечето комунисти — ще ви кажа нещо за един комунист. И тези от там (Сочи опозицията) го знаят, и тези от там (Сочи мнозинството) го знаят, и п. Русинов го знае. Той е адвокатът Георги Стефанов — един голям комунист, един голям човек, който ако не беше крим, сакал с единия крак, може би щеше да бъде писан във нашата партия като голям човек. Аз често приказвах с него. Той беше комунист, знаеше, че аз съм земеделец, знаеше, че се боря. Аз бях съдебен заседател. Когато се падна жребият на мене, аз отидох при него, каза ми: „Пази се, г-н Йорданов, да не подпишеш смъртна присъда.“ И при наляци доказателства на безчестие, на убийство, на грабеж, при тежки обстоятелства, при тази наша адвокатура, при апелативен съд, при Касационен съд, той казваше: „Пази се ти, съдебни заседателю, да не подпишеш смъртна присъда.“ Видите ли, г-да народни представители, с какъв квас, с какъв морал, върху каква истина е построена Комунистическата партия?

Какво да кажа за Българския земеделски народен съюз? Аз ви казах, че вие справяте часовника си с Александър Стамболийски. Потърсете го в борбата, потърсете го като югославянин, потърсете го като реформатор, потърсете го като оратор, потърсете го като славянофил — вие ще го намерите всякога в първите редове. (Ръкоплескания от опозицията)

Завчера, когато г-н министър-председателят казваше: „Бай Георги, аз ти подявам ръка,“ бъдете уверени, г-да, бъдете уверени вие, г-да, от там (Сочи опозицията), бъдете уверени вие, г-да, от тук (Сочи мнозинството), че ако аз подадох ръка и дойдох при вас, аз щях да донеса само потурите си. (Ръкоплескания от опозицията) Нищо повече, всеки потурите си, нямаше да донесе, защото за нас е основа учението на Българския земеделски народен съюз.

Един от мнозинството: Нямаше да са оцапани.

Стоян Попов (к): А ти, защо свързваше часовника си с Хитлер?

Георги Йорданов (ЗНП): И ние, другари народни представители, нямаме друга претенция, освен тази, да проповядваме по стъгди и мегдани учението на Александър Стамболийски, на димитър драгичев, на Райко даскалов и на всички ония, които милееха и умряха за България. (Силни ръкоплескания от опозицията)

Константин Русинов (к): Я кажи, иденте на Стамболийски няма ли ги в програмата на Отечествения фронт?

Един от мнозинството: Стамболийски не е писал махзари.

Георги Йорданов (ЗНП): Аз снощи чух да се казва: „Вие сте представители на реакцията. Вие търсите реакцията. Вие ви подбуждат англичани и американци и искат да бъдете реакция.“ Да слушам на реакцията? Дали съм аз толкова глупав...

От мнозинството: Ха!

Константин Русинов (к): Не си искрен.

Георги Йорданов (ЗНП): ... дали съм толкова оглупял, та не можех да взема най-лесния път да дойда до тази трибуна? Няма нищо, г-да народни представители. Аз искам съвършено искрено да си кажем — и никой да не се докача — че ние искаме пълно възстановяване на нашите младежки групи, искаме пълното възстановяване на Българския земеделски съюз (Ръкоплескания от опозицията), ние искаме да бъдем равни с вас в борбата. (Ръкоплескания от опозицията)

Константин Русинов (к): Ей го там Земеделският съюз. (Сочи мнозинството. Възражения от опозицията)

Георги Йорданов (ЗНП): Ние това искаме — и нищо повече. А колко сме ние англичани, колко сме американци, ще ви кажа. Аз съм главен организатор на Българския земеделски народен съюз със секретар Никола Петков. В своите приказки аз казвах — да разказвам цялата приказка, — че въжето на българския народ, нашите интереси са в ръцете на нашата майка, на нашата освободителка Русия (Ръкоплескания от опозицията), с която ние сме били и в 1915 г.

Райко Дамянов (к): Я ги питай (Сочи опозицията) върват ли ти в това, което говориш?

Георги Йорданов (ЗНП): Затова Александър Стамболийски казваше: „Ние не бяза да се бием срещу нашата майка, защото ни е освободила.“ Но аз тутакси прибавих: въжето е в ръцете на мама, но мама не решава сама световните въпроси; мама има приятели. Те може да са реакция, англичаните може да нямат демокрация, американците може да нямат демокрация, но фактът е един, истината е една — че мама чрез своя външен министър и англичани и американци чрез своите външни министри решават световните въпроси. Нашият мирен договор носи подписите на мама и нейните съдружници. И не зная сега, дали аз съм направил грешка в своите приказки, когато казвам: въжето е в ръцете на мама, но уважавайте приятелките на мама, защото заедно ще решават съдбата на света и на България. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството) Когато отидете в съда, пред вас ще стоят един голям съдия и неговите помощници; председателят на съда и неговите помощници ще решат вашата съдба.

Степа Благоева (к): Как може да обиждате Съветския съюз, нашия освободител?

Георги Йорданов (ЗНП): И ако наскърбите един от неговите помощници, вашата съдба ще бъде лоша.

Г-да народни представители! Тежко на падналия, тежко на победения. Падналият е и крив, и слаб, и без приятели.

Димитър Котев (к): За Петър Коев говори. Какво приказваш за мама и за тател!

Георги Йорданов (ЗНП): Уважавайте Стамболийски, почитайте Стамболийски.

Димитър Котев (к): За Петър Коев говори, а не за Стамболийски!

Георги Йорданов (ЗНП): Уважавайте Русия, и много да я уважавате, защото е освободителка и майка, но бъдете внимателни и към другите, защото не се е ртурила седянката между мама и нейните приятели, тя продължава.

Димитър Котев (к): Глупава демагогия правиш тук! За Коев говори!

Константин Русинов (к): Искрен ли си, кажи, дядо Георги?

Добри Терпешев (к): (Към Георги Йорданов) Когато аз съм събил с англичани и американци, ти си бил дома.

(Пререкаания между Георги Йорданов и Константин Русинов, Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Константин Русинов (к): Кажи, защо си отиде? Придържа те, печелуна ме и даде клетва публично, че няма да се делим от час, комунистите, и от Русия, а днес отиде да служиш на реакцията! Това е истината. Демагог, демагог и пак демагог!

Владимир Арнаудов (р): Ти, дядо Георги, и тук клеветиш българското правителство. Гне сме и за Англия, и за Америка, и за братска Русия. Няма да клеветиш българското правителство и нашия народ. Лицемер с лицемер!

Георги Йорданов (ЗНП): Всяка власт се защитава. Аз бих пожелал, правителството на ОФ-то да не разчита само на Вътрешното министерство. Нека бъде и то, нека имаме закони, нека имаме всичко, за да пазите властта, защото скъпо я взехте, но опрете се и на народа, опрете се на тези 1.200.000 граждани, опрете се на целокупния български народ, защото тежестта е голяма.

Г-да народни представители! Аз ще кажа, че ние не намираме доводите на г-н секретаря на Софийския областен съд за убедителни и достатъчни да се поиска отнемане на имунитета на един народен представител. Аз смятам, че ако наистина всеки един би помислил съвместно, че това не е едно най-тежко престъпление, за което да се иска най-голямо наказание, и ако се издигнем, за да представим целокупния български народ съвместно, трябва да решим не Петър Коев да излезе герой с отнемане на имунитета му, а да излезе герой Великото народно събрание (Ръкоплекания от опозицията), защото в днешния момент то е прозяло, че времето е тежко и че българският народ иска само едно: в тази държава да зацари ред, спокойствие и демокрация. (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: Има го.

Константин Русинов (к): Само да няма провокатори.

Георги Йорданов (ЗНП): За нас Петър Коев е невинен. Аз апелирам към вас, г-да народни представители от Великото народно събрание, аз апелирам особено към вас, жените, майките (Ожидание сред мнозинството) да се издигнем високо и да отхвърлим предложението на прокурора, защото прокурорът работи само между четирите стени, а ние сме общественици, пред нас е държавата и интересите на народа, ние сме между народа и народът иска мир, хляб, спокойствие и демокрация. (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Има думата народният представител Дамян П. Христов.

Дамян П. Христов (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Пред вас е поставено за разрешение искането на прокурора при Софийския областен съд, с което той моли Народното събрание да реши да се снемат депутатският имунитет на Коев, за да бъде той предаден на съд за извършено от него престъпление по чл. 1 от закона за защита на народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон.

Искането на прокурора, следователно, е много ясно и категорично очертано. В своето писмо до г-н председателя на Народното събрание г-н прокурорът излага, че от самопризнанието на депутата Коев, от показанията на подполковник Аврамов, подполковник Смолянов и на другите подсъдими по наказателно дело № 623 от 1946 г. на Софийския областен съд по така наречената конспирация „Неутрален офицер“ било установено, че Петър Коев е извършил престъпление по чл. 1 от закона за защита на народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон. Към своето писмо прокурорът прилага обвинителния материал, въз основа на който той е намерил, че наистина Петър Коев е извършил това престъпление. Този материал, г-жи и г-да народни представители, са показанията на самия Петър Коев, дадени в надлежното място. От друга страна това са показанията на Аврамов. И ние имаме основание, г-жи и г-да народни представители, да се ползуваме и от изнесеното в ежедневната преса за показанията на подполковник Смолянов и другите подсъдими по тази конспирация, защото и самият прокурор в своето писмо ги казва.

Престъплението, за което г-н прокурорът иска да бъде снет депутатският имунитет от Петър Коев, е следното: (Чете) „Който в страната или в чужбина образува или ръководи организация с фашистка идеология, която си поставя за цел събарянето, подравянето или отслабването властта на Отечествения фронт се наказва с доживотен затвор или смърт.“

Първият въпрос, по който ние трябва да бъдем осветлени, е този: съществува ли такава организация, за която прокурорът обвинява, че Петър Коев е участвал в съставянето ѝ? Спор върху това няма. Организацията съществува, всичките ѝ членове, организатори и други са изправени пред съда и техният процес се разглежда днес.

Вторият въпрос, който следва да се разреши тук, е: какво участие има Петър Коев в образуването, в създаването на тази организация? Тук ще ни дойде на помощ обвинителният материал, който прокурорът ни е представил към своето писмо, и това, което знаем, както казах, от пресата за показанията на другите съподсъдими в този процес.

Г-ни от опозицията: Доказателство ли е пресата?

Дамян П. Христов (к): Тя е приведена в писмото на прокурора — за Смолянов и пр. подсъдими, които са давали показания при следственото дело. (Възражения от опозицията) Моля, моля, после ще спорите по това.

Почвам от показанията на подполковник Аврамов, на които се силва и прокурорът при Областния съд. В началото на м. октомври Петър Коев се среща с Аврамов и водят разговор за следното. Аврамов казва: „Коев ме запита как е офицерството, на което му отговарих, че е зле настроено към отечественофронтковската власт.“ Това е първата им среща. И Коев ми казва: „Естествено, това положение няма да продължи, но трябва да бъдат търпеливи.“ По-нататък: „След това ми каза, че курсът на днешната ни политика бил към Съветския съюз, който е изтошен от войната и България не може да очаква помощ за закрепването на своето стопанство. Освен това,

по негова преценка, не е изключена една война в скоро време между Съветска Русия и англо-американския блок. При това положение той ми съобщи, че като е подал оставката си като главен секретар на Министерството на финансите, бил минал в опозиция и бил в постоянното присъствие на Земеделския съюз, оглавяван от Никола Петков, като подчерта, че той бил най-мощната организация и представлявал болшинството от народа, а с Оббв имало твърде малко отделиници, обаче и те щели да се върчат, че Отечественият фронт е едно временно явление, което скоро ще си отиде и че идват на власт.“

Какво излиза от този пръв разговор, г-жи и г-да народни представители! Аврамов ми казва, че настроението на офицерството е против Отечествения фронт. Коев се научава от това изказване на Аврамов, че в офицерския кадър има недоволство, че там има почва, да се работи и да се използва това настроение във вреда на Отечествения фронт

Добри Терпешев (к): Защо не казва това на теб и на меч! Защо именно на Петър Коев казва, че офицерството е така настроено, а не на друг? Все случайно ли?

Дамян П. Христов (к): Защото Петър Коев е бил от сектора на „Военна секция“.

Добри Терпешев (к): Ще трябва да се обясни това.

Дамян П. Христов (к): По-нататък ще се обясни. И Коев, виждайки от изказването на Аврамов, че има почва да се почне някаква работа между офицерството, насърчава Аврамов. По какъв начин? Насърчава го в тая посока, като му казва: „Естествено е, че те трябва да бъдат недоволни, но да почакаш; това е временно явление, Отечественият фронт ще си отиде, нашата външна политика е зле изсочена, в края на краищата ще има война между Съветския съюз и англо-американската група и ще се свърши, следователно, с Отечествения фронт.“

Това е едно насърчение на Аврамов, което той предава на другите офицери — че работата на Отечествения фронт е нездрава, че Съветска Русия евентуално ще влезе в конфликт с англо-саксонците, следователно в тази война властта на Отечествения фронт може да падне и те смело могат да се организират и да образуват военен съюз, или тази конспиративна организация, която са образували. Това е първият поттик, който Коев дава на офицерството чрез подполковник Аврамов.

Георги Михайлов Добрев (к): Първото подстрекателство е това.

Дамян П. Христов (к): По-нататък продължава разговарянето им при първата среща и минават към изборите. Аврамов пита какво ще стане с изборите; ако бъдат произведени, какво ще бъде поведението на Съюза, от който той изхожда, и Коев му отговаря: „Изборите и да се произведат, ние няма да участвуваме в тях, но те няма да бъдат признати и правителството на Отечествения фронт няма да бъде признато, докато в него не влезе опозицията.“ Това е още едно насърчение към офицерите чрез Аврамов, още едно окуражаване, което вдъхва известна смелост в Аврамов, той го предава на своите другари и се почват преговорите за образуване на конспиративна организация.

След това, пак през м. октомври, в друга среща между Аврамов и Коев, последният го пита какво е отношението на офицерския кадър спрямо помощник-командирите и Аврамов му казва, че е отрицателно. Тогава Коев, за да подсили това отрицание и да вдъхне кураж, казва на Аврамов: „Естествено, то не може да бъде друго, освен отрицателно. Вие сте генерал-шабни офицери, а на среща си имате хора, които не са от кариерата, хора, които не са шабни офицери. Как може един не шабен офицер, един новодошел във вашите среди, да заповядва на генерал-шабни офицери.“ По този начин той на нова сметка раздухва омразата, раздвоеността в армията, несработването между помощник-командирите и офицерския кадър в действащата армия и усилва настроението на реакционната част от офицерството в страната да се бори против Отечествения фронт, да премахне помощник-командирите и т. н. Това е още едно насърчение, това е още едно потикване, още едно подбуждане извършено от Петър Коев по пътя, по който Аврамов и неговата компания са тръгнали от началото.

В същия разговор по-нататък Коев пита Аврамов: „Ами какво е отношението им спрямо нозите народни командири, произведени от народната отечественофронтковска власт, какво е отношението им спрямо командирите, бивши партизани, и спрямо народните офицери?“ На този въпрос Аврамов отговаря, че отношението им е отрицателно, сработване между офицерството и народните офицери също така не съществува.

С това се свършват първите срещи между Коев и Аврамов. По-нататък идва м. декември същата година. Аврамов е назначен за преподавател в опреснителния офицерски курс в Търново. Преди да замине за Търново, той се среща на нова сметка с Коев.

Добри Терпешев (к): Все случайно!

Дамян П. Христов (к): Коев го пита какво е положението. Аврамов му казва, че замине за Търново. Назначен съм, казва, преподавател в опреснителния курс в Търново. Коев му отговаря: „Там ще имаш възможност да развиеш всичко това, което по-рано ти казах аз, че Отечественият фронт е временно явление, че помощник-командирите, които не са генерал-шабни офицери, не могат да заповядват на генерал-шабни офицери, че офицерите-партизани не могат да се равняват със старите реакционни офицери.“ Такъв кураж, таква напътствие дава той на Аврамов преди да замине в Търново за преподаване, в опреснителния курс.

По-нататък Коев казва на Аврамов: „Отечественият фронт е временно явление, скоро ще си отиде, само да имат търпението офицерите.“ И Аврамов продължава: „При това той добави, че англо-американците и Съветският съюз — наново повтаря тази история — няма да се споразумеят по много въпроси и ще подкрепят идването на опозицията на власт в България. Да доведе до знанието на мои близки другари офицери, че когато опозицията дойде на власт, ще има за задача да проведе следните начела: войската изхожда от народа, служи на народа и никога на отделна групировка или отделна личност; войската не се занимава с политика; ще бъде премахнат помощник-командирският институт, ще се реабилитират осъдените офицери от народните съдилища, ще се отменят заповедите за назначаването на новите офицери след 9 септември, ще се изправи ревизия на раздадените ордени.“ Коев казва на Аврамов, като отиде в Търново, да предаде това на онези офицери, които ще го слушат. Значи, Коев на нова сметка дава директиви, дава насърчения, дава напътствия, потици, дава подбудителство чрез Аврамов.

В този разговор Аврамов доверил на Коев: „След това аз му държам, че в шаба на войската съществува една група от генерал-щабни офицери, настроени реакционно, които имат пред вид богата срещу Отечествения фронт, които с нищо не са спетнени“ и т. н. Понеже научава от Аврамов, че една част от офицерството е настроена срещу Отечествения фронт, имало такава група и вече ще образува организация срещу Отечествения фронт, Коев дава нови назначения, нови напътствия, че не е необходимо, казва, да се създаде масова организация, която може да бъде разкрита, а тога да бъде направено с ядки и тройки. Тук Коев дава вече съвети как да се организира тази конспирация.

Отива Аврамов в Търново. Съвършил се курсът и се връща. Средит се отново с Коев — това са все показания, които са представени от прескюрора. На тази срещи Аврамов казва: „След това ме зацита за курса и аз му казах всичкото си, че офицерите имат чувство на неприязнь спрямо Отечествения фронт и че при много малка подкрепка могат да станат годни за използване в даден политически момент за сваляне на отечественофронтската власт. В отговор на това той ми каза, че редонете на Българския народен земеделски съюз — Никола Петков в селата и градовете се знае, че съюзът се намира въобще в един полем, че ще обхване масово населението по села и градове и, че както от бюлетините, така и от сведенията, които се получавали, имал впечатлението, че положението между англо-американците и Съветския съюз не е добро, че англо-американците държат Италия и Германия, че немските войски в техните зони още не били обезоръжени и могат да бъдат използвани при евентуален конфликт срещу Съветския съюз, че в Италия стоели войските на генерал Андерс“ и т. н.

Значи, Коев като научава, след като Аврамов се връща от курса в Търново, че имало една група офицери, които са били годни да образуват такава организация, че настроението перед реакционното офицерство е против Отечествения фронт, подкрепя още по-силно Аврамов, въхва му още по-голям кураж, като му казва, че Българският земеделски народен съюз — Никола Петков се масово развива, обхваща всички в страната, че болшинството от народа е с него, че скоро ще настъпи разрыв между Съветския съюз и англо-американската група, че в този разрыв, в този конфликт, в тази война властта ще премине в ръцете на Земеделския съюз и тогава, естествено, ще се реализират тия точки, които Коев съобщил на Аврамов по-рано, преди Аврамов да отиде в Търново, а именно: премахване на помощник-командирския институт, уволняване народните офицери и партизаните-офицери, премахване на несправилните повишавания, ревизия на раздадените ордени и т. н. възстановяване на старото фашистко положение у нас. На нова сметка, значи, Коев му дава кураж, след като Аврамов му съобщава за образуването на първата група, още по-нататък го потиква със своите подстрекателства. И към края на този разговор след връщането на Аврамов от Търново, Аврамов вече съобщава на Коев, че групата офицери в Шаба на войската, за която му е говорил по-рано, е стъпила на здрави начела, има си избрано ръководство от генерал-щабни офицери, че е изработена платформа и че офицерите се организират за борба с Отечествения фронт.

Казал му всичко, само че забравил да му съобщи какво име носи тази организация, дали „Неутрален офицер“, дали „Цар Крум“, дали „Кубрат“ и т. н.

Никола Петков (ЗНП): Значи нищо не му казал!

Дамян п. Христов (к): Казал му е всичко: че организацията си има ръководство, че си има свои органи, че всичко е готово за провеждане на борба срещу Отечествения фронт.

Никола Петков (ЗНП): А не знаел как се казва тази организация!

Дамян п. Христов (к): При този разговор вече Коев разкрива на Аврамов, че при съюза на Никола Петков имало създадена военна секция, че той е представител на тази секция, че от името на тази секция той говори и събира сведения.

Един от опозицията: Май че не е тъй.

Дамян п. Христов (к): Казал му, че тая военна секция имала за цел да добие влияние въред висшето офицерство — това го говори Коев, който иска да привлече офицери към съюза на Никола Петков — да следи за настроението им към Отечествения фронт и да използва недоволството им за свалянето на отечественофронтската власт на сила, с преврат, и да я предаде на Никола Петков.

След стокровението, което Аврамов прави на Коев, Коев пък му прави своето контра-откровение, за да го окуражи още повече, и му казва: „Вие образувате тази организация, ние също сме готови с нашата военна секция и в даден момент с общи сили ще свалим Отечествения фронт и ще дойдем на власт.“ Освен това, казва, че

познати офицери наблюдавали войската от близко и могат да подкрепят такава организация морално, а в край случай — и материално.

Но като конспиратори, и двамата, на края Коев му обръща внимание, че това, което му съобщил, е много секретно и трябва да го пази в пълна тайна.

От това, което аз ви извлекох тук от показанията, дадени от Аврамов, се вижда по един ясен и недвусмислен начин и от най-големия профан, искорист, от най-оонокловения средно-интелигентен гражданин, че тук се касае за едно подбудителство, за едно подстрекателство от Петър Коев с всички тия съвети, които е давал, с всички тия напътствия, с тая помощ, която е обещавал, с извлечението, че Земеделският съюз на Никола Петков се разраства, се разширява, че той може да им даде морална помощ, може да им даде и материална помощ, че като дойде на власт, ще направи всичко онова, което по-рано е обещал. Той дава импулс, дава потик, дава кураж и съвети на офицерите, чрез Аврамов, за образуване на тази конспирация.

Ето това е съставът на чл. 51, пункт втори, от наказателния закон — подбудителство за извършване на едно престъпление по закон за защита на народната власт. (Ръкоплекания от мнозинството) А това подбудителство може да се извърши по всевъзможни начини: чрез увещания, чрез заплашвания, чрез внушения, чрез много други средства, както е казано в самия закон.

Никола Петков (ЗНП): Чрез спиритизъм, гледане на кафе, на карти — чрез всички глупости.

Дамян п. Христов (к): Не чрез спиритизъм. Ние заставаме на законна база. Законът ви казва: „и по други начини“. Вие трябва да сте слепци, за да не видите, че тук разговорите, които се водят между Коев и Аврамов, не са нищо друго, освен едно насърчение, едно подбудителство, едно подстрекателство за свалянето на народната власт и за идването на Земеделския съюз.

Недко Ботев (ЗНП): Вие си противоречите. Говорите за подпомагане и за подстрекателство.

Дамян п. Христов (к): Това не е подпомагане. Недейте се лови за случайно изтървана дума. Аз ви казах, че говоря само това, което той е говорил. Той е подбудител.

Недко Ботев (ЗНП): Прочетете чл. 1 и вижте колко е ясно. За вас не е ясно. (Възржение от мнозинството)

Дамян п. Христов (к): Г-жи и г-да народни представители! Всичко това, което аз ви цитирах от показанията на Аврамов, не се отрича, а косвено се потвърждава и от самопризнанията на Коев. Той разправя за всички тия срещи. От неговите показания извличаме и друго нещо — че той е във връзка с Никола Петков, от него получава заповедите, от него получава нарежданията да се свърже с Аврамов и да не прекъсва връзките си с него.

Един от опозицията: Къде го има това в показанията?

Дамян п. Христов (к): Моля ви, по-нататък ще се прочетат. И когато Аврамов заминава за Сливен, назначен там на служба, и е трябвало за известно време да се откъсне от Коев, Коев полага това на Никола Петков и той му казва: „Не, връзката трябва да я продължиш, макар и да е в Сливен“.

Явно е, че Коев, като е подбуждал офицерството да образува конспиративна организация, е действувал не само от свое име, а от един център — именно военната секция на постоянното присъствие на Земеделския съюз на Никола Петков — тази секция, на която Никола Петков е бил главен представител. (Възржения от опозицията и възгласи „А-а-а!“)

Един от опозицията: Къде го има това в показанията?

Рангел Даскалов (ЗНП): Вие лъжете, заблуждавате цялото Народно събрание! Четете показанията на Коев!

Райко Дамянов (к): Ами сам Държански говори, че имат военна секция. (Възржения от опозицията)

Дамян п. Христов (к): По-нататък той казва, че Никола Петков не бил разкривал всичките си тайни на цялото постоянно присъствие, а само на ограничен кръг. Когато той направил тия доверения на Петков, Петков ги приел, но от начина; по който ги приел, разбираш, че той е бил много добре осведомен. И в показанията си Коев казва: „Той имаше възможност да се осведомява от много по-сигурни източници, когато се е срещал в Юнион клуб с някои десни представители на Отечествения фронт“ и т. н.

Явно е от тия показания за Никола Петков, че в Земеделския съюз е имало военна секция, представител на която е бил Петър К. и, от името на която той е говорил с офицерите-конспиратори, от името на която той е обещавал, че, като се вземе властта от Отечествения фронт, ще бъдат амнистирани осъдените от Народния съд, помощник-командирите ще бъдат уволнени, народните офицери също ще бъдат уволнени, заповедите за награждаване — отменени и ще се върне цялото старо положение у нас.

Като такъв представител Коев е говорил на тази конспиративна група. А това, както казах, г-жи и г-да народни представители, е чисто, стопроцентово подбудителство за извършване на престъпление по чл. 51 от закона за защита на народната власт, във връзка с чл. 51, пункт втори, от наказателния закон, а именно образуване на организации за сваляне насила народната власт и връщане на старото положение.

Всяки юридически спекулция, които тук се изложиха от преждеговорившите, не струват на чулена пара пред тия данни, пред тия сведения, които се изнесоха тук и пред текста на самия закон. (Ръкоплекания от мнозинството)

Един от опозицията: Я повтори този бисер, ако може!

Дамян п. Христов (к): Депутатският имунитет. Депутатският имунитет е създаден, за да може народният представител, свободен, необезпокояван от никого, да работи за народа, (Ръкоплекания от мнозинството), за неговото добруване, за неговото щастие. Депутатският имунитет не е даден и не може да бъде даден за дейност противонародна. (Ръкоплекания от мнозинството) Не може народният представител да се скрие зад своя имунитет, за да образуват конспиративни организации на неутрални или други офицери с цел за сваляне народната власт, за връщане старото положение минало, за връщане фашистката диктатура у нас, за връщане експлоатацията на големите спекуланти, на акулите в нашата страна. Не! За това депутатски имунитет няма, няма да има и не може да има. (Ръкоплекания от мнозинството)

Привеждат г-дата (Сочи опозицията) примери от миналото, че един кой си и ели какви си техни борби въставали против произволите на бившата власт, че въставали против касирането, против изпъждането на наши представители от Камарата, против снемане техния имунитет. Сравнението е несполучливо. Сравнение не може да се прави тук, защото тия неща са несравними. (Ръкоплекания от мнозинството)

Никола Петков (ЗНП): Разбира се! Онова е другото, а това е „нашето“!

Дамян п. Христов (к): Когато вие посягате на един депутат от Народното събрание, който се бори за народни правдини, на един борец, който иска да премахне фашизма, на ели борец, който иска да изкорени реакцията в тази страна, на един борец, който иска да тури край на изгарянето на живи хора в пещите, който иска да тури край на избиването и забучването по платищата и пътищата главите на героите, това е съвсем друго. Не можеш да сравняваш такъв борец с Петър Коев или нему подобни, които конспирират, за да върнат обратно това положение, които конспирират, за да върнат положението преди 9 септември 1944 г., които конспирират, за да възстановят черното минало, които конспирират против спечелените права и свободи на българския народ, които конспирират против свободите на народа ни, против неговото благосъстояние и благоденствие. Сравнението е невъзможно, защото това са две величини несъизмерими. И всичко това, което се изтъква тук от преждеговорившите: е, г-да, вие които в миналото бяхте против снемането на депутатския имунитет; вие, които в миналото се борихте против тая практика в буржоазните Народни събрания, защо сега правите обратното—е не съществително. Това сравнение, както казах не може да се прави.

Каза се, че това било реакционно средство на бившите реакционни правителства и че не била сега ние да го повтаряме. Да, реакционно средство на реакционните правителства, защото беше насочено против борците за народни свободи и права, а тук сега сме в обратно положение—реакционните се групират, за да се борят против борците за народна свобода. Точно обратно е положението сега. (Възражения от опозицията) Така че това сравнение не може да се прави.

Един от опозицията: Вие лично какъв борец за народна свобода сте били?

Друг от опозицията: Ти беше с фашистите!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Дамян п. Христов (к): Един от тях пледира за търпимост. Каква търпимост? Пледира да търпим конспирациите; пледира да търпим тяхната борба в полза на фашизма; да търпим тяхната борба против закона за конфискуване на незаконно придобитите богатства; да търпим тяхната борба за даване амнистия на бизните фашисти; да търпим тяхната борба за опразване на затворите от осъдените от Народния съд; да търпим тяхната борба против т. к. з. с.; да търпим тяхната борба против аграрната реформа; да търпим всичките техни действия; да търпим всичките техни престъпления; да търпим всичко онова, което те вършат против това, което е създадено, против правата и свободите, които народът е придобил, които народът е спечелил на 9 септември 1944 г. За такава търпимост те претендират. Такава търпимост няма, не може да има и няма да има. (Ръкоплекания от мнозинството)

От всичко казано до тук, г-жи и г-да народни представители, ние не можем, освен да се убедим по един напълно сигурен и абсолютен начин, какво деянието, за което прокурорът обвинява Петър Коев и иска да бъде снет неговият депутатски имунитет, е напълно извършено. (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: И направо в затвора!

Никола Петков (ЗНП): И направо присъдата можете да прометете!

Дамян п. Христов (к): Моля, моля.

Никола Петков (ЗНП): Няма какво да се молите!

Дамян п. Христов (к): Напълно основателно прокурорът иска от Народното събрание да бъде предаден на съд Петър Коев, и

аз смятам, че ние със спокойна съвест можем да дадем това съгласие. (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: С неспокойна съвест.

Никола Петков (ЗНП): Ако имате — да. Ако имате съвест може да е спокойна.

Дамян п. Христов (к): Г-да народни представители! Има една максима: благого на народа трябва да бъде върховен закон. (Ръкоплекания от мнозинството) И ако г-н Петър Коев конспирира против това народно благо, върховен закон е за нас да пакираме тая престъпна противонародна дейност. . .

Един от опозицията: Той не конспирира.

Дамян п. Христов (к): . . и да дадем възможност на съдебната власт, разучавайки изцяло, в подробности и в най-големи тънкости дейността на Петър Коев, да издаде своята присъда за неговата дейност.

Един от опозицията: То е решено предварително от ЦК

Райко Даманов (к): Така ли?

Дамян п. Христов (к): И на края, г-да и г-жи народни представители, аз ви моля за уловстворяване искането на прокурора за снемане депутатския имунитет на Петър Коев и предаването му на съд за неговата противонародна дейност. (Ръкоплекания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Един от опозицията: Въпреки това, няма доказателства за неговата виновност.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Има думата народният представител г-н Йордан Ковачев.

Йордан Ковачев (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплекания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Човешката мисъл е така устроена, че може да работи с резултат само тогава, когато има макар и слаба надежда да обуслови този резултат. За голямо съжаление, съществуват белззи, че въпросът, който е поставен на вие разглеждане, е вече предрешен. Днес, в 2 часа след обед, в дома на народния представител Петър Коев са се представили органи на милицията и са го поставили под домашен арест. Тогава, когато той е заявил, че е още депутат и че не могат да го поставят под домашен и под никакъв арест, предложили му да го докарат до Народното събрание заедно с багажа му в милиционерска кола, която в този момент го чака, за да го отведе там, където трябва. (Ръкоплекания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Един от опозицията: Значи въпросът е решен от милицията.

Димитър Георгиев (к): С всичката му чест, с всичките му почета.

Константин Русинев (к): За да не избяга като Гемето. Милицията взема мерки. (Пререкания между мнозинството и опозицията. Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Ако този факт беше изнесен даже пред един обикновен Парламент, пред едно обикновено Народно събрание, то, от уважение към себе си, в никакъв случай не би трябвало да приеме едно решение в съгласие с такава предварителна нотулка и непременно би трябвало да отхвърли искането за снемане имунитета на който и да е депутат; още повече това е задължително за едно Велико народно събрание, на което избраниците са изпратени не с простата цел да коват законите на страната, но да изковат върховния закон и да гарантират всички правдини и свободи на народа и на човека. И не само това, но то трябва да направи невъзможен абсолютно никакъв административен произвол.

В дадения случай вие виждате, колко задължителен е за вас този път — не механически, а органически да се отнесете към въпроса и да решите отхвърлянето на това искане, което г-н прокурорът е отправил към Великото народно събрание и което комисията е възприела.

Един от мнозинството: Не можеш ни кандардиса.

(Председателското място заема подпредседателят Петър Каменов)

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Аз смятам, че за това съществуват всички обективни данни, които са съвсем достъпни не само за хора с правно образование, но и за хора с елементарна житейска опитност, затова защото г-н прокурорът се е погрижил да представи всички доказателства, които не подкрепят неговото искане. Например в неговото писмо № 1088, от 30 януари 1947 г. 3 или 4 дни след като беше казано, че Петър Коев трябва да бъде обесен, Рангел Даскалов трябва да бъде прагнен в затвора и друг не зная къде, пише, че същият като лице от секцията по военни въпроси при групата на Никола Петков, е съучастник в формирането на тайни военни конспиративни организации, които са си поставили за цел свалянето на установената в държавата власт чрез преврат.

Същият прокурор обаче се позовава на това, че извършеното от Коев деяние се доказва от неговите собствени самопризнания и от обясненията на подполковник Аврамов. Други доказателства към своето искане той не е представил. В самопризнанията обаче, снети на 18 август 1946 г. в милицията, четвърти по ред на народния представител Петър Коев, снети при един особени обстоятелства, изложени в неговото писмо, четено пред вас, се казва: „За да не се вpletа организацията в конспирация на среди, които правят преврати, повдигнах въпроса за навременността от създаване на военна секция, която да ни дава становища по военните въпроси. Никола Петков рязко и категорично отсече: (Ръкоплекскания от опозицията) „Не ни трябва военна секция и нищо общо с запасни и действащи офицери!“ (Ръкоплекскания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Ангел Държански сам каза, че имате такава.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Можете ли да приемете, че тези доказателства подкрепят искането на прокурора, щом като се установява по един положителен начин военна секция с това единствено доказателство за съществуването на военна секция, че такава не само не е имало, но тогава, когато е предложено нейното създаване, рязко и категорично е отхвърлено.

Ранчо Кемениджиев (к): Ние сме стари конспиратори, тези работи ги разбираме.

Йордан Ковачев (ЗНП): Вие може да сте стари конспиратори, но вярвам, че сте достатъчно опитни хора, за да разберете, че когато ще се вдига имунитетът на един народен представител, това трябва да стане въз основа на данни, които да убедят човека, за да може да предприеме една таква решителна мярка. А вие виждате, че сам г-н прокурорът ви дава данни, че неговото искане е незаконно, противно на фактите и затова то не може да бъде уважено. Точно затова и валидите докладчици и говорители от мнозинството, които се изредиха преди мене, не цитираха нищо от доказателствата, а ги коментираха и предаваха със свои думи.

Димитър Георгиев (к): Преди малко нали се четех! Защо си криеши душата!

Министър Антон Югов: Той си е написал това и смята, че нищо не са чели.

Йордан Ковачев (ЗНП): Нищо не съм написал.

Димитър Георгиев (к): Нали преди малко ораторът четеше?

Йордан Ковачев (ЗНП): Не чете нищо.

Министър Антон Югов: Трябва да прочетете всички показания, а не само отделни цитати.

Йордан Ковачев (ЗНП): Няма защо да се четат онези неща, които не интересуват искането и не се отнасят до правото. Чете се само онова, което коренно отхвърля основателността на искането на прокурора.

Димитър Георгиев (к): Това, което приказваш, Йордане, е суетина.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Къво собствено е станало преди искането на г-на прокурора? Стана същото онова, което ние предполагаме тогава, когато се гласува чл. 99 от правилника. Тогава, в съгласие с парламентарната практика в цял свят, ние искаме да не се вдига депутатският имунитет за такива деяния, които не са предвидени в общия наказателен закон. Ние искаме това, г-жи и г-да народни представители, защото виждахме да настане едно политическо омъротворение и никакви преследвания да не се подхващат на политическа почва, ...

От мнозинството: А-а-а!

Йордан Ковачев (ЗНП): ... никакви преследвания да не могат да бъдат инициирани срещу народни представители, които, докато трае техният мандат, ще трябва да вършат работата си и да изпълняват задачите си свободно и спокойно. (Възбуждения от мнозинството) Тогава, обаче, г-жи и г-да народни представители, нито комисията, нито вие се съгласихте с това. А трябва да ви кажа, че главната грижа всякога, когато се е искало вдигане имунитета на един народен представител, е била да не се утлюват политически страсти и да не се угажда на задни мисли на едно управление, тогава когато то има да се справи със своите противниции. Общ правилникът е такъв. Заради това ние трябва да се позовем на моралната страна на въпроса, на онова, което едно Велико народно събрание представлява.

На 27 октомври, г-жи и г-да народни представители, се избра едно Велико народно събрание със специална задача. Дали то беше избрано редовно или нередовно, може да има спорове между нас, едно обаче е безспорно, че се е създал един колектив, една обща воля, едно общо тяло, което трябва да отбрани всички членове, от които то се състои. Ние сме една комбинация, подобна на човешкото тяло. Ние сме един цялостен организъм, ние представляваме ембриона на родител на народа. Може да има различни гледища. Там, где има истински живот, има и различни гледища, а там где няма истински живот, няма различни гледища; там

има гробишно спокойствие, там има братско спокойствие, там има застой. (Ръкоплекскания от опозицията)

Един от мнозинството: Но човешкият организъм има и циреи.

Йордан Ковачев (ЗНП): Само в борбата между разните идеологии, само в борбата на различните мисли може да се намери истината и в шракането на идеите да се стигне до справедливостта. Следователно, ако в човешкия организъм, ако в едно семейство, ако в един какъвто е колектив може да има разни течения, нима те могат да се откажат едно от друго? Нима човек, който има заболел стомах или болен от ревматизъм крак, трябва да го ампутира, трябва да го отреже?

Един от мнозинството: Щом е гангрена, ще я режем, за да оздравим организма.

Един от комунистите: Ако има язва, трябва да се отреже.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Нужно е да се отнеса със съответната грижа, защото рязането може да бъде употребено за различни цели.

Един от мнозинството: Дезинфекция трябва.

Йордан Ковачев (ЗНП): Това средство някога беше употребявано от реакционерски среди срещу среди, които сега управляват и знаят неговата сладост. Следователно, както не е сладко и приятно да бъде рязан, който и да е от състава на едно законодателно тяло, тъй трябва да признаете, че ако има едно създадено вече убеждение, че ние сме един самоуважаващ се колектив, който не иска да дава данни за някаква инфериорност, който не иска да засвидетелства, че е арена на вътрешно самоизяждане, ние не трябва да се отнасяме като към гангрена към онези, които не споделят нашите убеждения. Това са наши другари. Разрешението на въпроса трябва да бъде такова, каквото допуска съвестта на човека. Тя е в борба с нашите постъпки. А каквото е съвестта в човека, това е опозицията в парламента. Но онези, които ампутира съвестта си, престава да има правото да носи човешко име. (Ръкоплекскания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Празна фразеология и много фалшив патос.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Всякога, когато е поискано от кой да е Парламент да се откаже от своята неприкосновеност, защото снемането имунитета на един народен представител не е само отношение към отделен човек, към отделен депутат, а е отношение към истия колектив на Парламента. ...

Един от мнозинството: А!

Йордан Ковачев (ЗНП): ... винаги това е ставало след зряло и дълбоко обсъждане, никога набързо, никога с претрупане, с предубеждение или с предварително решение. И заради това, ние също така, ако искаме да се извисим на нивото на едно истинско законодателно тяло, не трябва да избързваме, трябва да прогоним въпроса, трябва да съгласуваме данните, които са събрани и само тогава, когато е невъзможно другояче да постъпим, да вземем решение.

Г-жи и г-да народни представители! Казах, че действието на снемане имунитета на един народен представител, а не отнемане мандата, както пореди грешка на езика беше казано преди малко, е било винаги придружавано от една грижа, да не се угажда на политическото настроение. На 5 юли 1918 г. по повод едно искане за отнемане имунитета на един народен представител в френския Парламент, Андре Хес, народен представител и голям общественик в Франция, заявява: „Да не се задоволяват чрез снемането на имунитета политическите страсти“. А на 31 март 1921 г. Морю Жи-афери, народен представител, всеизвестен парижки адвокат, заявява: „да няма *arrière pensée politique gouvernementale*“, т. е. да няма задни правителствени политически замисли. А вие виждате, г-жи и г-да народни представители, че не само задни политически мисли се инсценират в дадения случай, а по чисто политическо обвинение се иска снемане имунитета на един народен представител, ако ние искаме да постъпим достойно, ако ние искаме да постъпим парламентарно и човечно, ако ние искаме да учим нашия народ да не да го покарваме с взаимно изстребителните си болести, ние трябва да отговорим отрицателно на прокурора, който иска да откъсне от нашата среда един народен представител. (Ръкоплекскания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Да оставим престъпника в Народното събрание да ни позори — така ли?

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Никой не може да бъде наричан престъпник преди да бъде осъден.

Димитър Георгиев (к): То е доказано.

Йордан Ковачев (ЗНП): Това знае най-добре моят добър приятел Димитър Георгиев. Следователно, не така се разглежда въпросът; не се гледа на народния представител като на престъпник.

ник, а въпросът се разглежда в Парламента политически, разглежда се с оглед на големия акт, който ще се извърши, с оглед сътресението, което ще се внесе. Защото на народа ще се каже: „Ти избра Петър Коев, когато беше в затвора; ти го чисти, когато тази покъщия на 18 август бяха смети; ние не го искаме“. Защо вие сами го освободихте, защо не го задържахте още толкова, за да не се ползува от депутатската неприкосновеност? (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Смятахме, че ще се поправи.

Йордан Ковачев (ЗНП): Вие почувствахте, че това щеше да бъде унижение за народната воля в този момент. То ще бъде унижение и днес, ако вие се съгласите да снемете депутатската неприкосновеност на Коев след тези закани, които от най-високото място бяха отправени към самия него.

Димитър Георгиев (к): Защото е узряло вече.

Йордан Ковачев (ЗНП): Именно защото такива закани бяха отправени, именно защото има „*aggrégée pensée*“, защото една политическа акция се цели, вие трябва, от уважение към народа, към трудещия се и прекрасен български народ да не правите това и да откажете отнемането имунитета на Петър Коев. (Ръкоплескания от опозицията)

Добри Терпешев (к): Народът желае народен съд.

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-н Терпешев! От съдебни работи Вие разбирате малко по-малко, отколкото от стопански. (Ръкоплескания от опозицията)

Крум Миланов (к): Много повече знае, защото много пъти е изправян пред фашисткия съд, а Вие никога не сте изправяни.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Добри Терпешев (к): Вие не сте изправяни пред фашисткия съд.

Йордан Ковачев (ЗНП): Ние защитавахме народа.

Димитър Георгиев (к): Фалша на Ковачев никога не мога да защитя. Той е майстор. Ако би бил жив Тартюф, би се учудил.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Другарят Димитър Георгиев.

Димитър Георгиев (к): Не съм „другар“.

Йордан Ковачев (ЗНП): ... който в 1941 г. казваше, че болшевикът и хитлеризмът е едно и също, ме нарича Тартюф. Той е човекът, на когото аз казах веднаж, че мога да съм с английските лордове, или с английския пролетариат, но съюзник на фашистите, като тебе, никога няма да бъда. (Бурни ръкоплескания от опозицията и гласове „Позор!“)

Димитър Георгиев (к): Кой, аз? Аз имам в крака куршум от фашистите, а Вие сте слуга — аргатин на фашистите. Разбрахте ли? Мошеник! Ето, това е от куршум. (Сочи бедрото на левия си крак)

Един от мнозинството: (Към Йордан Ковачев) Целият Пловдив те нарече Тартюф.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Георгиев (к): Вие сте слуга на фашизма.

Крум Миланов (к): Това може да говори само един провокатор. Предател с предател. (Силни възражения от мнозинството към оратора)

Димитър Георгиев (к): Не Ви е срам! (Възражения от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамиянов (к): И там (Сочи опозицията) му ръкоплескат.

Крум Миланов (к): Това може да говори само един провокатор.

Константин Русинков (к): Да се снесе от трибуната този провокатор!

Министър Антон Югов: Този, който си загуби крака, е фашист, а човекът който цял живот си е угаждал, той е борец срещу фашизма! Запомнете това. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от мнозинството: Няма да го слушаме

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Аз казах какво съм му казал. Той в лагера Несебър ми каза: „Отличен антифашист, но не марксист“.

Димитър Георгиев (к): А, ти ще ми кажеш! Аз ти казах! Тартюф ако дойде, би се учудил.

Един от мнозинството: (Към Йордан Ковачев) Ти си отличен Тартюф

Димитър Георгиев (к): Колко си фалшив, целият Пловдив те зове. Този големият лицемер и Тартюф — това е Йордан Ковачев.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Един от мнозинството: Ти ни защитавахте пред фашисткия съд и апелираше към християнските им души. Така ли защитавахте ти нас? Я кажи, как защитавахте в процеса арестуваните в „Гонда-вода“?

Йордан Ковачев (ЗНП): Георги Кръстев защитавахме Братя Пачови, а аз защитавах други, по-голямата част от които бяха наказани с 2-3 години затвор.

Министър Антон Югов: И по-голямата част от които прати на бесилката.

Йордан Ковачев (ЗНП): Някого. Само бяха осъдени на смърт братя Пачови, защитавани от Георги Кръстев. (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Особено достатъчно доказателство за един парламент е едно самопризнание, направено от народен представител, който с всичкото съзнание за отговорността, която има и като човек и като депутат...

Рада Ноева (к): Народен представител — лъжец безобразен!

Йордан Ковачев (ЗНП): ... пред комисията заяви, че това самопризнание не отговаря на истината, че 4 пъти са преписвани неговите показания и следователно е оспорено самопризнание. Той твърди, че то не е неговата воля, не е истината, а е изтръгнато по един непозволен начин. Можем ли ние да не се вслушаме в това; можем ли да не уважим обясненията на един член на Парламента и да кажем: по-горе от неговите обяснения поставяме волята, действията и манипулациите, извършени от онзи, който е снел дознанието?

Министър Антон Югов: В кого да се вслушаме — във волята на народа, или в престъпниците?

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-н министър Югов! Ще се вслушаме във волята на народа, който даде 12.000 гласа за Петър Коев. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): А сега ще иде в затвора. Това е волята на народа — да се прати в затвора. Там му е мястото.

Рада Ноева (к): Знаем кой народ е гласувал за нас.

Добри Терпешев (к): Оставете го на народа, да го опознава или осъди. (Пререкания между народните представители от мнозинството и опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Един от опозицията: Стига, бе бай Добри!

Рада Ноева (к): Само вас ли ще слушаме?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Така както са изложени признанията, които се приписват на Петър Коев, те съдържат в себе си неща, които могат да се считат като информативни разговори, като събиране на сведения за живота на известни лица от военната професия, но нищо повече. Нито едно волеизявление за солидарност с тях, за признание на тяхната кауза, нито едно действие, чрез което той прикрепва себе си към тяхната дейност.

Константин Русинков (к): Как ще разкрива пред Петър Коев тази конспирация!

Йордан Ковачев (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Говори се, че нашият колега Петър Коев бил извършил подбудителство. Но как може да се твърди подобно нещо сериозно, когато самият подполковник Аврамов не се нарича подбуден, той сам не се счита подбуден, а само е съобщил на него, информирал го е за онова, което е ставало?

Един от мнозинството: Да, инструктиран от Петър Коев.

Йордан Ковачев (ЗНП): Подбудителство има само тогава, когато извършителят заяви: „Ако не беше въздействието на един кой си, аз нямаше да извърша това“, когато неговата воля е била подведена от волята на подбудителя по какъвто и да е начин. А конспирацията там е била създадена и, след като е била създадена, имал 2 разговори, в които е съобщил туй или онуй на Петър Коев.

Никола Палагачев (к): Петър Коев му е дал съвети, чрез двойки и тройки да създадат конспирацията.

Йордан Ковачев (зНП): Г-жи и г-да народни представители! Много наскоро другият Палагачев ми напомня за двойките и тройките.

Димитър Георгиев (к): Много приятно ти е да го наричаш другар!

Йордан Ковачев (зНП): Ето какво казва Коев. Коев казва, че не е необходима масова организация, защото лесно се разкрива, а двойки и тройки.

От мнозинството: А-а-а!

Йордан Ковачев (зНП): Да, това щеше да бъде релевантно, това щеше да интересува правото, но ако организацията беше изградена на принципа, посочен от него. (Ръкоплескания от опозицията. Възбуждения от мнозинството) Шом като този принцип не е приет, няма абсолютно никакво помагачество, няма никакво подбудителство. (Ръкоплескания от опозицията) Това е точно логиката на правото и закона.

Константин Русинов (к): Никаква логика нямаш ти!

Един от комунистите: Конспирация не се гради за една нощ.

Йордан Ковачев (зНП): Освен това този разговор стави след като организацията вече е съществувала, след като преди туй същият Аврамов казва, че „пому аз му казах, че новата организация е стъпила на краката си за свалянето на Отечественния фронт с преврат и предаване властта на Никола Петков“; Петър Коев казва, че имало възникнали секции и хора, готови да подкрепят материално и морално такъв офицер, като Аврамов казва, че санкцията за измяната е смърт.

Г-жи и г-да народни представители! След като той е казал, че организацията дойла с стъпката на краката си, стъга разговор на идване от Търново, където са говорели за такива двойки и тройки — никой не реализира — едно мнение, едно казване, което не е било в обращение, не е прито било живот, не е подбудило никого, не подпомогнало никого. Следователно и по показанията, и по обясненията пред съда на подполковник Аврамов Петър Коев е виновен, не може по никакъв начин да бъде приписан към тая конспирация. (Ръкоплескания от опозицията. Възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: Не той даде тия инструкции, нали?

Константин Русинов (к): Посвещава го в тайните на тази конспирация и бил невинен! Ама, че логика!

Йордан Ковачев (зНП): Г-жи и г-да народни представители! Сам Аврамов показва какво? — „Имам впечатление, че Коев предполага, че групата реакционери-офицери е нов военен съюз“. Може ли да ги приемем това за свидетелстване?

Министър Антон Югов: Г-н Ковачев! Не намесвайте тук военния съюз. Там ще има допълнителни разкрития. Много бързате вие. (Ръкоплескания от мнозинството и оживление)

Йордан Ковачев (зНП): Ако бяха верни тия показания, какво са те? — „Имам впечатление, че той предполага“. Може ли да съдите човек, може ли да приемете, че някой човек е виновен тогава, когато срещу него излезе един със своите впечатления и за неговите предположения? Това са неща равни на скачане от петия етаж, и за престижа на Парламента в никакъв случай те не бива да придобият сила и трайността на едно ваше решение.

Подполковник Аврамов говорил за неприязнь, съществуваща от тази група офицери към отечественофронтговската власт, за допускането, което изказал Петър Коев за конфликт между великите сили, за сработването или за несработването между старите офицери и новите офицери, за прекъсването на връзките при отиването в Сливен. Говори обаче и нещо повече: че Петър Коев му казал, като отива в Търново, да каже на тези офицери да бъдат търпеливи, да имат търпение, защото отечественофронтговската власт е временна комбинация и ще се разпадне. Може ли да приемете за подбудител към конспирация човек, който съветва хората да бъдат търпеливи?

Един от мнозинството: Да бъдат хитри.

Йордан Ковачев (зНП): Значи, ти си и просто да ги съветва в нещо, което изключва каквато и да е активност. (Възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: Не първите адвокатска пашарма тук!

Друг от мнозинството: Предупреждава ги да се пазят. (Глъчка)

Йордан Ковачев (зНП): Г-жи и г-да народни представители! Аз изпълних своя дълг към цялото Велико народно събрание, като изнесох онези преценки, които според моите скромни сили трябва да бъдат изнесени, за да не се направи една историческа грешка. Това решение ще остане в анализите на нашата парламентарна история. На него бъдещите поколения ще се позовават като правилно или криво. Не бих желал да остана и сянка от съмнение, че при това незакономерно искане, при този произволен акт съм

манкирал на своя дълг и не съм осветлил моите другари от Народното събрание, да не извършат грешката, заблудата или каквото и да е. (Ръкоплескания от опозицията)

Отговорността, която ще понесе всеки един от нас, не е малка. Тя е отговорност и пред съвестта, тя е отговорност и пред народа, и пред историята. Пред народа тя е отговорност, гражданки и граждани народни представители, затова защото българският народ от отдавна копнее за едно омиротворение; защото до гуша е дошло на всеки от взаимните гонения, от страхотните борби, които се разгъват у нас. Замечтали са хората за мирен ден, за спокойна нощ, за спокойна работа. (Възбуждения от мнозинството)

Рада Ноева (к): И тая спокойна нощ ще дойде, като ликвидираме с такива заговорници и конспиратори — разбра ли, или още не си разбрал?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Йордан Ковачев (зНП): Този спокоен ден, този спокоен труд и тази спокойна нощ ще дойде не по пътя на наказанията, не по пътя на гоненията, не по пътя на екзекуциите, а по пътя на опрощението. . . .

От мнозинството: А-а-а!

Йордан Ковачев (зНП): . . . на правдата, на законността, на справедливостта. (Ръкоплескания от опозицията. Силни възбуждения от мнозинството)

Един от мнозинството: По пътя на „Неутрален офицер“ и военни акции!

Райко Дамянов (к): Няма да се уловим на тази въдица. (Шум. Пререкания между народните представители от опозицията и от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Йордан Ковачев (зНП): Гражданки и граждани! Всякога, когато човек се качи на едно средство за съобщение, което се движи бързо, той носи в себе си инерцията на колата, която го вози. Властта е една от най-бързоподвижните коли. Тя създава у човека една инерция, която го прави да не се оглежда навсякъде, която го заблуждава, че дърветата бягат и че телеграфните стълбове се местят. Внимавайте, внимавайте! (Възбуждения от мнозинството) Опианството, което властта създава у човека, го изправя често пъти пред пропаст. (Възбуждения от мнозинството) Недейте с отрицание на законността, недейте с отрицание на простителността, недейте с отрицание на човешната да създавате опасни прецеденти в живота на българския народ. (Възбуждения от мнозинството. Пререкания между народните представители от мнозинството и от опозицията. Глъчка) Власт и сила имат: само вие в страната. И следователно и за добро, и за зло, отговорност носите само вие. (Възбуждения от мнозинството) Онези, които вие наричате опозиционери, нямат чикаква власт в ръцете си, нямат нищо освен властта на словото, властта на идеята. (Ръкоплескания от опозицията)

Стеля Благоева (к): На демагогията!

Един от мнозинството: Властта на конспирацията!

Йордан Ковачев (зНП): И днес те изпълниха своя дълг, колкото към себе си, два пъти повече към вас, като ви предупредиха пред една фатална стъпка. Ако имате смелостта, ако имате куража, направете я, и историята ще съди дали сте били прави. (Продължителни ръкоплескания от опозицията. Възбуждения от мнозинството)

Никола Айлъков (к): А вас ще изхвърли на политическото бунище.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Тишина, г-да! Има думата народният представител Пеко Таков.

Пеко Таков (к): (От трибуната, посрещнат с ръкоплескания) Двама народни представители и представители! Пред нас е сложен такъв въпрос: да решим Великото народно събрание, след като дълбоко се убеди, да снемем имунитета на народния представител Петър Коев, като съучастник в държавния заговор. Необходимо е, всички ние, народните представители, пратени тук по волята на българския народ, . . .

Йордан Ковачев (зНП): Защо когато аз говорех, високоговорителят беше прекъснат, а сега има високоговорител? Кой направи това безчестие в Парламента?

Един от мнозинството: Защото вие не говорехте пред микрофона, а настрана.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к) . . . когато ще трябва да гласуваме за това, да снемем ли или да не снемем имунитета на народния представител Петър Коев, понеже се касае за честта на Великото народно събрание — както каза един от ораторите — да излезе ли то с чест или да не излезе с чест, необходимо е, казвам, ние всички да си повяваме добле, колкото силно даде българският народ за свободата и за независимостта на нашата родина, на България. (Ръкоплескания от мнозинството)

Тук се говори за 9 юни, за 1923 г., за великия мъченик на целия български народ Александър Стамболийски. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: Ти нямаш право да говориш за него.

Пеко Таков (к): И аз имам право да говоря за Александър Стамболийски, защото съм се бил в името на заветите на Александър Стамболийски. (Ръкоплескания от мнозинството) Когато Александър Стамболийски умираше, той записва със собствената си кръв на стените на вилата край Славовица: „Никога не се делете, не повтаряйте грешките, които ние допуснахме (Ръкоплескания от мнозинството). Възражения от опозицията); вървете единни за защита на нашия народ и на нашата свобода и независимост“. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Ние изпълнихме достойно и с чест заветите на великия син на нашата земя. Ние изпълнихме и продължаваме да изпълняваме заветите на другия велик син на нашата земя, др. Георги Димитров, наш водач и учител. (Бурни ръкоплескания от мнозинството)

Ще пазим ли нашата народна власт или няма да я пазим? Ще изпълняваме ли заповедта на нашия народ или няма да изпълняваме неговата заповед. На 22 юни 1941 г., когато се обяви англосъветската война, през нощта, по собствена съвест, както казва дядо Георги, — по дълбока собствена съвест — по заветите на Стамболийски, по призива на нашия Георги Димитров, аз си взех дрешката и излязох да отстоявам свободата и независимостта на нашия народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Ние се бихме, всички антифашисти, всички честни синове и дъщери на този народ. Няма страна, или рядко се намират такива страни, като нашата, в която в един сравнително къс период от 20 години, нашите майки и бащи така достойно възпитаха своите синове и дъщери, че доброволно 115.000 души до 9 септември не обикловени българи, а съзнателни хора, хора с високо политическо съзнание, с голяма култура, с дълбока обич към своя народ, захвърлиха всичко — и положение в живота, и звание — и отидоха да дадат своя живот за тази свобода и за тази наша независимост. (Продължителни ръкоплескания и възгласи „Браво!“ от мнозинството)

Какво повеляват заветите на Стамболийски? (В залата влиза министър-председателят Георги Димитров. Всички народни представители от мнозинството, министрите и членовете на бюрото стават прави и продължително ръкоплескат)

Има народни представители, водачи на опозицията тук във Великото народно събрание, които говорят за паметта на Стамболийски, които обръщат още кокалите на този мъченик, на този голям човек. Ако ние желаем малко да сме честни, да сме малко добросъвестни, малко, не много, да обичаме нашия скъп народ, да го чичаме и уважаваме дълбоко светлата памет на всички тия, които умряха, под ръководството и заветите на др. Димитров и Стамболийски, не можем да конспирираме против техните завети и против нашето собствено дело. (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи „Вярно!“ и „Браво!“) А те, уважаеми народни представители и представители, ни завещаха да пазим свободата и независимостта на нашата родина.

Тук ни съветват: Вие сте силни, вие имате властта, а който е силен и има властта, той трябва да бъде великодушен, да има широко сърце! Та няма нашите сърца са малко широки? Та няма великодушието на Великото народно събрание и на всички, които умряха за нашата свобода и независимост, не е толкова широко, колкото е широко великодушието на трудолюбивия български народ? (Ръкоплескания от мнозинството) По-нататък ни съветват: преди 9 юни не бе издадена нито една смъртна присъда, не бе снет имунитетът на нито един народен представител! Ето грешката. Да се поучим от нея. Когато Стамболийски загиваше, когато Земедельският съюз беше на разгромяване, свален от властта, когато се започна през нощта срещу 9 юни злокобният девстоюнски преврат, какво каза Стамболийски? Вдигна на въстание нашия народ, вдигна се и нашата партия на въстание.

От опозицията: Това не е вярно.

Пеко Таков (к): В Плевен какво беше? В Хасково какво беше? В Стара Загора какво беше? (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: Тогава вие наричахте Стамболийски аграр-фашист. (Възражения от мнозинството)

Пеко Таков (к): Стамболийски ни завеща да се бием и борим против фашистите, против реакционерите, против пребратаджите, против Цанков! И именно там беше грешката, че онези, които конспирираха преди 1923 г. през време на управлението на Земедельския съюз, не бяха вземани от местата им, не бе снет имунитетът им и не бяха пратени там, където им е мястото (Ръкоплескания от мнозинството) за да няма 9 юни. Ще ни позволи ли българският народ да повторим тази голяма и съдбоносна историческа грешка против интересите на нашата родина и нашия народ? Ние не можем, като турският берберин, да се учим да бръснем на главата на нашия народ.

Един от опозицията: Точно това правите сега.

Добри Терпешев (к): Помнете 9 юни, пазете 9 септември.

Пеко Таков (к): Ето какво ни завещаха тия, които се бориха тогава и които умряха — да не повтаряме тия грешки. И ние сме пали обет, тържествен, с цялата си душа, че таква грешка, разлютаване и съдбоносна, ние никога в нашата страна няма да позволим, няма да повторим. (Ръкоплескания от мнозинството)

Верен на пълната демокрация, верен на нашата държавна свобода и независимост, верен на всички свободи — на словото, на събранията, на митингите, на печата и т. н. — Отечественият фронт ще позволи ли, нашият народ да не остане спокоен, да не бъде обезпечено спокойствието му, както разправя народният представител Йордан Ковачев? Не може, казва, шраканията на идеи са необходими; ние трябва да шракаме идеите си, за да можем да налучкваме истината.

Един от опозицията: А не с шмайзери.

Пеко Таков (к): Нямам шмайзер от 9 септември. Аз оставих шмайзера и не съм го бутнал, защото той не ми трябва, но до 9 септември аз носех шмайзер. От 9 септември не знам кой го носи.

Един от мнозинството: „Неутрален офицер“.

Пеко Таков (к): А вие го носехте до 9 септември против българските борци за свобода. Аз носех шмайзера, когато трябваше да се носи. Вие разправяте за шмайзер. Нямахме у нас шмайзери, защото той беше ценно, недостъпно, хубаво автоматическо оръжие и за шастия на нашите противници, и за наше собствено нещастие, малко шмайзери имаме. — Бердани, кримки, счупени черногорски пишови наспори ги беше Господ. Но такива шмайзери, за които вие говорите, ние малко имаме тогава, когато трябваше да ги имаме.

Да, шракане на идеите. Прекрасно, уважаемо Велико събрание! Идеите трябва да се шракат, ние трябва да спорим, ние трябва да разискваме, да дискутираме по големите държавни въпроси, които стоят с цялата си тежест пред нас, пред първото историческо, както го нарече др. Георги Димитров, Велико народно събрание, защото има да решим основни въпроси, свързани с дългата история напред на нашия собствен народ.

Но когато почнат да се шракат не идеи, когато почнат да се шракат не отделни въпроси, поставени тук из разискване в полза и само в полза на нашия народ, а когато почне да се шрака нещо друго, когато се отива с въоръжена сила, с въоръжен заговор против нашата собствена народна власт, против властта на нашия народ, какво трябва да направи Великото народно събрание?

Един от мнозинството: Да ги изгони.

Пеко Таков (к): На виновниците ще трябва да им се снемат имунитетът и да се пратят там, където каже държавният обективен съд. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: Ама съдът не е доказал виновността му.

Пеко Таков (к): Нас ни съветват: оставяте конспирацията да се развие, да стане конспирация, да се извърши организираната, да свалят правителството, да ни пратят в гората отново и тогава, го неже ще има доказателства, дайте ще разглеждаме въпроса, ще го отстраним. До такова заключение стигат. (Ръкоплескания и смяхах се от мнозинството) Така ни съветваха тук и Йордан Ковачев, и редица други.

Аз да ви кажа, уважаеми народни представительки и народни представители: желая на нас отдалечено също да каже нещо. На нас, на всички нас, които се борихме, които водихме борбата заедно с целия наш народ, с цялото негово тегло, из затворите, из гората и на друго място, на нас в гората вече не ни се ходи и ние няма да отидем. (Ръкоплескания от мнозинството) А който е много мераклия и му стиска, две години сушави — прекрасен терен и атмосферни условия за партизанско движение в България! В 1941 г. дъждове ни издавиха нас. А мераклия не се намират да хващат чукайте. Да се лови гората съвсем не е лесна работа. Опитът на Габровски с лека кола да вземе Кричимския банир показва, че с кола тази работа не става. (Оживление) Другояче става.

Един от опозицията: С бюлетини.

Пеко Таков (к): И с бюлетини, аз ще дойда и до бюлетините.

Един от опозицията: Ама не белязани.

Пеко Таков (к): Г-да народни представительки и народни представители! Кой се опита в нашата родина да вдигне главията на гражданската война и кой стои на твърдата почва безрезервно и безусловно за гражданския и национален мир — ето два въпроса. Да отговорим. Тук са стонниците и на едната страна, и на другата страна на дилемата. Аз смятам, че сега поставеният въпрос на днешен ред пред Великото народно събрание дава изчерпателен отговор на това, кой вдига главията, фактически, на дело, на гражданската война и кой приказва в същото време за гражданския мир? Тези, които вдигнаха главията на гражданската война и провокираха горския народ, тези същите и в нашата страна влизат и сега се опитват да вдигнат главията на гражданската война в България.

Един от опозицията: Това са съчинения из „1001 нощ“.

Пеко Таков (к): Не са съчинения. Тук има една груба действителност. И ние сме научени, всички най-честни дейатели в нашия обществен живот са ни учили да гледаме на живота такъв, какъвто е, реален, право в очите. Не искаме ние да провокираме, защото сме били провокирани. Народната власт, народното правителство, народната организация, запомнете и вижте в историята, може ли, служи ли си тя с методите на провокацията? Никога. Народната власт, народната организация, която има дълбока почва в интересите, неопосредствени, културни, материални, национални на своя народ, няма да стои на почвата на доверие, пълното и безусловно доверие

ня този народ и няма нищо общо с методите на провокацията и диверсията. Методите на провокацията и диверсията са методи на тези върхушки, които нямат и не са имали никога нищо общо с интересите на своя народ.

Кой запали Райхстага? — Гьоринг, Кой бяха Гьоринг и Хитлер, които обвиниха др. Димитров, че е запалил той Райхстага? Какво се разкри сега след разгрома на Германия? Този, който няма почва в народа, той действа с методите на провокацията, на фалшифицираната и т. н.

Един от опозицията: Това е съвършено вярно.

Пеко Таков (к): Съвършено вярно. Вие казвате, че ние сме били диктатори, че ние диктаторствуваме. Но ние сме демократи, не защото казваме, че сме демократи, да се разберем добросъвестно като добросъвестни хора. Ние сме демократи, ние сме за висшата форма на демокрацията.

Един от опозицията: Сопаджийска.

Пеко Таков (к): Но тогава, когато тази демокрация превръща да известни елементи свободата, широката свобода, в една слободия и дава възможност, в нашия държавен организъм да се конспирира за нов 9 юни, кажете: свобода ли ще бъде, ако ние продължаваме да сме спокойни, за да се извърши държавен преврат над народната власт? Или ние ще бъдем последователни демократи, ако търсим тези чужди среди, нямачи нищо общо с интересите на нашия народ, които се опитват с методите на пуча, на държавния заговор, на подлост и преврати да съборят народната власт, както събориха властта на Стамболийски? Ние няма да бъдем последователни демократи, ако позволим да се удари народната власт от една шепва заговорници. Така стои този въпрос. (Ръкоплескания от мнозинството).

Ето, такива демократи сме ние. И свобода има нашият народ. Широката маса трудещи се слоеве, селяни, работници, змятчици, трудеща се интелигенция и т. н. от 9 септември насипва се ползуват с най-широка свобода. Но ние не сме още напълно свободни, уважаеми народни представители и представители, ние още имаме букни на нашите крака. Нашият народ е беден, нашият народ не може да се дохрани, не може да се облече хубаво, не може да живее удобно. Неговата култура е малка още, просвета не можем да му дадем достатъчно. Липсват маса работи.

Ето от тази страна нашият народ не е свободен и ние тепърва има да водим героична борба и сериозна, много сериозна работа, както казва нашият министър-председател др. Георги Димитров, извънредно сериозна работа, за да можем да турим край на това безпределно и безгранично страдание на нашия народ. И ние ще водим тази борба, ние ще воюваме за тази свобода.

Да си помогнем, да си подадем ръка — казват. Кой отхвърля ръката? Аз искам да приведа, уважаеми народни представители и народни представители, такъв факт, който се случил тук в Парламента. В декларацията на нашето правителство, с която то излезе тук, се казва така: „Ние подаваме ръка на всеки онзи гражданин и народен представител, който иска честно да подпомогне усилията на нашето Велико народно събрание, за да излезем от това тежко наследство на миналите режими.“ И на дело го приложи не друг, в Отечествения фронт, и на дело не друг, а водачите на опозицията непрекъснато и последователно продължават да го отхвърлят.

Един от опозицията: Кажете пример.

Пеко Таков (к): Аз ще посоча пример. Тук се разглеждаше правилникът за вътрешния ред на Великото народно събрание. Изказаха се предложения от различни страни, в това число и от опозиционни народни представители, които от мястото си или от трибуната изказаха предложения по известни пунктове да бъде коригиран правилникът. И не друг, а нашият министър-председател др. Георги Димитров стъпи два пъти на тази трибуна и каза: „Драги народни представители и народни представители! Предложението на този и този депутат се явява резонно. Аз моля то да бъде вписано и да бъде коригиран в този пункт нашият правилник, защото предложението е резонно.“

Един от опозицията: Значи, нашата критика е била конструктивна.

Един от мнозинството: Ама вие не гласувахте вашите собствени предложения.

Пеко Таков (к): Аз искам да кажа, че когато се направи разумно предложение, което ползува интересите на нашия народ, кой ще го отхвърля? Няма такъв човек във Великото народно събрание, най-малко може да бъде правителството, начело с Георги Димитров. Той е пръв, който подава ръка, а водачите на нашата опозиция са първите, които непрекъснато се вълнуват от едно неудържимо желание да отхвърлят всяка подадена ръка за една обща и градивна работа.

Ние гласувахме закона за Академията на науките. Вие може да не сте съгласни по първия член, в който се казва: че известен контрол или известно участие има правителството или самият Министерски съвет. Но вие не гласувахте останалите членове от закона за този голям не политически, а културен акт на Великото народно събрание, който прави чест на всички народни представители от Великото народно събрание, без разлика на политически убеждения, защото поставя най-висшия, най-творчески, най-добрия наш научен институт на една такава почва, на една такава основа, която той наистина да помогне и на нашия селянин, и на нашия работник, и на цялото наше стопанство, и на цялата наша кул-

тура да върви непрекъснато напред към възход и само към възход? Защо вие не гласувахте останалите членове? Защо вие го отхвърляхте, защо вие отрекохте този акт, не гласувахте на второ четене онези пунктове, които са в съгласие с вашите собствени разбирания?

Един от опозицията: Това не е вярно!

Пеко Таков (к): Това градивна работа ли е или какво е? Подаване на ръка ли е? Това ли е широко сърце или що е? Ние така разбираме сътрудничество. Именно така.

Тук казват, ние сме слуги, ние не можем да бъдем слуги на една партия, на Отечествения фронт и т. н. Драги народни представители и народни представители! Ние сме слуги, така заявя др. Георги Димитров, когато се събра XXVI обикновено Народно събрание по-миналата зима. Народният представител на XXVI обикновено Народно събрание — а това толкова повече важи за първото, за историческото Велико народно събрание — не е нищо друго, освен един честен и предан народен служител, служител на българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството) И ако ние сме слуги някому, то ние сме слуги на Отечествения фронт, то ние сме слуги на неговата народна програма, ние сме слуги на българския народ и на неговото утрешно светло бъдеще. (Ръкоплескания от мнозинството)

Така ние разбираме това слугуване. Никой никому, разберете, не слугува. Ние се критикуваме. Аз искам да ви кажа онова, което ние от собствен опит сме изпитали. Може да има тук и по-възрастни хора и с повече опит, но и нашия опит чуите. Когато ние воювахме в 1943/1944 г., едва пратеник на върховния щаб на партизанските войски, събира нашия Плевенски щаб и започна една безпощадна критика в едно нощно заседание. Осъждаме хора, които са работили честно, но не са докрай извършили всичко, не са имали и възможност и сили. Критикуваме, и нас критикуват, и мене лично, снемат ни от ръководната работа, защото недостатъчно добре се справяме с задачите, които поставя народът и моментът пред нас, защото ние с това неенергично действие проваляме общия план. Нас ни критикуват, а ние какво правим? Като вас ли, или ние слушаме, слушаме, за да можем да разберем, къде ние бъркаме, къде са нашите недостатъци, да ги видим, да ги осъзнаем дълбоко, да ги разберем и не да си направим формална критика, а на другия ден да се хванем и на дело да ги отстраним, ако това ще да коства и нашия живот. Така ние разбираме тази критика, това шракане и това служене на народа: честно, безкористо, докрай последователно и демократически.

Един от опозицията: Тук не е партизански лагер!

Пеко Таков (к): Аз зная, че тук не е партизански лагер. Аз това съвсем добре разбирам. Но нас ни се говори за критика, за шракане, за спорове и за дискусии и че не бивало, виновникът, установен по законния път, да го пратим там, където налагат интересите, да ви кажа, и на вашите собствени избиратели в своето огромно болшинство. (Ръкоплескания от мнозинството) Аз не съм съгласен с това, че всички, които са гласували за вас, са фашисти. Не е вярно туй.

Един от опозицията: Това е едно признание.

Пеко Таков (к): Напротив, по-голямата част от тях, които са гласували за опозиционните водачи, са хора от народа, са работници и селяни, ...

Министър-председател Георги Димитров: Генерали без армия ще бъдат скоро. (Смях сред мнозинството)

Пеко Таков (к): ... са честни и почтени хора, които се връщат при Отечествения фронт.

Тодор Лазаров (ЗНП): (Казва нещо)

Пеко Таков (к): Тодоре! Не приказвай! Ти нямаш право да приказваш! Не желая, въздържа се да кажа нещо за тебе; моля те да не ме апострофираш.

Тодор Лазаров (ЗНП): Кажете го!

Пеко Таков (к): Ако трябва, ще го кажа, но недей.

Никола Петков (ЗНП): Недейте говори с недомлъвки. Кажете, ако има нещо нередно, да го знаем.

Пеко Таков (к): Ще го кажа, г-н Петков, когато му дойде редът.

Ще се върнат и се връщат, защото ще видят безпределните усилия, честните усилия, г-да народни представители и народни представители, дълбоко честните и искрени усилия до коен предел на напрежение, нашите усилия, на Великото народно събрание, на Отечествения фронт да изкара този народ от тези страшни страдания на тъмнота, на изостаналост, на медождание, да го изкара на светлини бряг.

Кочо Бопев (ЗНП): (Казва нещо)

Пеко Таков (к): Ба! Кочо! И ти не приказвай! (Оживление) Прояви се едно неудържимо желание тук от водачите на опозицията и от някои опозиционни оратори в редица заседания на Великото народно събрание, да пречат на работата на последното. Велико народно събрание — аз не искам тук да приказвам — има основната задача да даде конституция на народа, да му даде един стопански план. А това значи да даде хляб, обущи и дрехи на народа, да му даде електрическо осветление, по-заможен живот,

по-културен живот. Това значи двегодишният план на нашето правителство. (Ръкоплескания от мнозинството) Ние трябва да го гласуваме. Ние трябва да поробогим, другари. Планът е изработен от Върховния стопански съвет. Гледал го е Министерският съвет, гледали са го и организациите. Но тук трябва, понеже Великото народно събрание е мъдростта на страната, да станат всички, и правителствени, и от опозицията, с разум, с отговорност пред този народ, да кажат с какво можем да помогнем, с какво трябва да го допълним. След това, като го допълним и приемем окончателно, да запретнем ръкави. Да тръгнем след нашето правителство и да го реализираме. (Ръкоплескания от мнозинството)

И ние ще го проведем така, както бяхме уверени на 23 юни 1941 г., че Отечественният фронт, че демократическите сили под ръководството на др. Димитров, ще изведат нашата прекрасна страна на спасителния бряг, макар и късно, макар и с много жертви. (Ръкоплескания от мнозинството) Ние също така безусловно, докрай сме убедени, че под мъдрото и умно ръководство на др. Георги Димитров ще запретнем ръкави и ще осъществим един план — два-три, но ще изведем нашия народ към добруване и щастлив живот. (Ръкоплескания от мнозинството) Ние имаме амбицията за това. Ние, отечественофронтовците, имаме безпределната амбиция да работим денем и нощем, да мрем от изтощение, но да вървим напред, и в кратки срокове да направим всичко възможно, нашият народ, нашият прекрасен селянин и работник да добруват и да живеят като достойни българи на собствената си земя. (Ръкоплескания от мнозинството) Това искам аз да кажа.

Но вместо да се занимаем с това, драги народни представители и пресата, ние губим ценното време на Великото народно събрание. Какво значи. Великото народно събрание да употреби две-три седмици за проверка на изборите, за интерпелации, за питателни и т. н.? Какво значи това? — Загуба на време.

От моя страна може да е нескромно, но позволете ми да ви кажа: за другите не зная как е, но откакто започнаха разискванията във Великото народно събрание по изборите, аз вечерям в 12 часа през нощта. Но мене и останалите кучетата ни яли! Въпросът е, че от това губи нашият народ. Ние закъсняваме с конституцията, с бюджета, с плана, с нашето законодателство, с което трябва да преустроим основите на нашата нова Народна република. (Възгласи от опозицията)

Тук идват непрекъснато народни представители оттам (Сочи опозицията) с побелели коси, демократи, претендират, че има нещо общо с нашия народ, и почват да изнасят от тая трибуна „сигурни“ факти. Дайте да ги обсъдим! На сериозно място сериозно ще ги обсъждаме, г-да народни представители! Дайте да ги обсъдим! Но какво се почва? Почват да се изброяват факти и ние се увеличаваме от тази многобройност на фактите. Коста Шопов стигла цифрата 68, Дучето стигна до 28-ия факт, а Кочо Варелът не зная докъде стигна.

Министър-председател Георги Димитров: Все измислени.

Пеко Таков (к): Измислени факти в кавички. — Но да се стигне дотам, че във Великото народно събрание да се съобщават факти в кавички, мотивът може да бъде само този: да не се приемат, да се касират изборите. Можете да си представите, колко сериозен факт е този, който съобщил Кочо Варелът, че една кандидатка за народна представителка от неговата партия била шипана по време на изборите и затова, че била шипана — дайте да касираме новозагорския избор!

Кочо Бонев (зНП): Счупена ѝ е ръката и е изпаднала.

Министър-председател Георги Димитров: Може би тя е била доволна, че е шипана. (Смях всред мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к): Аз казвам това, което чух да се изнася от трибуната. То е стенографирано и го има в дневниците. Но по-нататък, г-да народни представители, стигна се дотам, щото един народен представител — досега, право да ви кажа, от мене уважаван, чел съм негови публицистични работи, социалист е бил, Христо Пунев — излезе тук на трибуната да приказва несериозни работи. Аз очаквах от него, че като излиза на тази трибуна, ще каже сериозни факти, които, казани от народен представител във Великото народно събрание, ще ме накарат да се замисля. Но какво излезе? Той започна да разказва, че в селото, в което той е трябвало да гласува, войници и селяни се били събрали и играели хоро на мегдана. И това той съобщава като факт, който трябва да се вземе като мотив за касиране на изборите в неговата околия. (Смях всред мнозинството)

Никола Петков (зНП): А побоят над Димитър Гичев, бивш министър, търкалян по земята? Какво ще кажете за него? Това не е ли факт?

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к): По тези факти се говори. Но когато говорите за побоя на Димитър Гичев, аз ще ви кажа, че вие трябва да сезирате нашия другар министър на вътрешните работи, да искате да разследва случая и ако наистина има такова нарушение, да го обсъди и всеки да получи заслуженото. Има престъпления, станали по време на изборите, но престъпленията, злосторниците са хванати и поставени вече или ще бъдат поставени на мястото. Защо вие,

покрай това, като съобщавате един крупен факт, отнехте времето, цяла седмица на Великото народно събрание с такива факти за щипане, за играене на хоро, с фактите на бай Кочо Варела и т. н. и какво излезе от това?

Никола Петков (зНП): Да ви съобща ли?

Пеко Таков (к): Това са вашите аргументи и факти, за да касирате изборите и да създадете затруднения на Великото народно събрание, за да не може да гласува конституцията, ...

Никола Петков (зНП): Във вашия Плевен вие не бихте ли 200 души?

Пеко Таков (к): ... да не може да гласува стопанския план.

От опозицията: Дайте го!

Пеко Таков (к): Ще го дадем.

Никола Петков (зНП): Само приказки разправяте.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к): Докато вие разправяте такива факти и удължавате заседанията на Великото народно събрание, ето го — в Министерския съвет, излезъл е или ще излезе. Дайте възможност...

Никола Петков (зНП): По този план вие мислите да строите в една година 7 язовира. Детинщина! Детинщина е да се приказва това.

Пеко Таков (к): Ще го обсъдите.

Никола Петков (зНП): 12 години се работи язовирът на Искъра, а вие за една година искате да направите 7.

Пеко Таков (к): Г-н Петков, когато дойде в Народното събрание, вземете думата, обсъдете го, кажете думата си.

Никола Петков (зНП): Кога ще го дадете?

Пеко Таков (к): Ще го дадем.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к): Но вие вземате думата, отнемате времето на Народното събрание, за да заличавате такъв престъпник, заговорник, превратджия като Петър Коев, а искате план да изработим.

Един от опозицията: И ти отнемаш времето на Народното събрание.

Никола Петков (зНП): Докажете, че Коев е такъв.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Пеко Таков (к): Аз не отнемам времето на Великото народно събрание а вие. Вашите народни представители за какво приказваха тук?

За какво приказваха тук г-н Държански и дядо Георги?

Никола Петков (зНП): Приказваха до юридическата страна на въпроса.

Пеко Таков (к): Те най-малко приказваха за юридическата страна на въпроса.

Никола Петков (зНП): Вие си правите една автобиография, която ние не отричаме, нито пък заслугите Ви отричаме.

Пеко Таков (к): Аз нищо не правя. Аз искам да ви кажа на вас, че вие се записвате да говорите и излизате на тая трибуна, не за да дадете външно съдействие, вашата сериозна мисъл, вашата помощ, а да саботирате и да пречите на творческата и полезна работа на Великото народно събрание. (Ръкоплескания от мнозинството) Но Великото народно събрание решава да работи, ...

Министър-председател Георги Димитров: И ще работя.

Пеко Таков (к): ... за да изпълни своята историческа мисия и да реализира заповедите на българския народ. За ония, които желават да пречи на Великото народно събрание, който саботира, диверсира, заговорничи, участва в нелегални организации, ще взитнем и двете си ръце, за да го махнем от тук, за да настане спокойствие, за да вършим нашата полезна работа. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител г-н Димитър Стоянов.

Георги Михайлов Добрев (к): Колко души ще говорят, г-н председателю? Колко парламентарни групи има тук в Народното събрание? Има ли правилник в този парламент?

Димитър Стоянов (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат е ръкоплетения от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! За втори път ми се случва да заемам тази трибуна и да се занимавам със сложен на разглеждане въпрос за съдбата на народен представител.

От мнозинството: Ей-й-й!

Димитър Стоянов (ЗНП): Първият път това стана в 1938 г., когато фашистите гонеха комунистите. Тогаз и аз бях народен представител и вземах думата, наложи ми се да говоря, когато се искаше касирането на днешния народен представител Бочо Илиев.

Георги Михайлов Добрев (к): Беше ли касиран?

Димитър Стоянов (ЗНП): Беше. — Тогаз ние и комунистите бяхме заедно и заедно осъждахме тоя начин на действие. Тогаз аз не чувствах болка и стеснение, когато излязох за това на трибуната. Но днес положението е друго, защото излизам да говоря по въпрос за снемането имунитета на един народен представител от нашата парламентарна група; ...

Илия Бояджиев (к): Един превратаджия.

Димитър Стоянов (ЗНП): ... и което е по-важно — снемане имунитета на който се иска от ония, с които в 1938 г. се борихме против тия прийоми и тия начини и ги осъждахме. (Ръкоплетения от опозицията)

Васил Мавриков (к): Голяма разлика има оттогава досега.

Димитър Стоянов (ЗНП): Г-жи и г-да народни представители! Тежка и отговорна е работата на народния представител. За нещото успешно изпълнение той трябва да се ползува с известна свобода и сигурност, без което изпълнението на неговата трудна задача е невъзможно. И затова във всичките парламенти се предвиждат редица постановления в законите и в правилниците, за да се гарантира сигурността и свободата на народния представител да изпълни достойно своята задача така, както той я разбира.

Едно от средствата, с които се гарантира сигурността на народния представител, е неговият имунитет, неговата неприкосновеност. Имунитетът има за цел да осигури на народния представител необходимото спокойствие и сигурност, за да може да излезе от тази трибуна и несмушаван от никого и от никъде да каже онова, което той мисли, че носи от името на своите избиратели и на целия български народ, който го е пратил тук.

(Ръкоплетения от опозицията)

Разбира се, неприкосновеността не прави народния представител абсолютно безотговорен. Той не може безотговорно да действа. И заради туй тая неприкосновеност не отива до пълна безотговорност. Но тя се дава, за да се даде възможност на народния представител да изпълни своята задача.

И в нашата конституция тая неприкосновеност е предвидена в чл. 96, където е казано: „Пет дни до отварянето и през всичкото време докато траят заседанията, членовете на Народното събрание не могат да бъдат затваряни и съдени, освен за случаите, когато се обвиняват за престъпления, за които се налага по криминалните закони най-тежко наказание“.

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Стоянов (ЗНП): Значи, по силата на конституцията народният представител у нас може да бъде привлечен да отговаря пред съдилищата дотогава, докато е народен представител, дотогава, докато Народното събрание, велико или обикновено, е в сесия, само за извършено тежко криминално престъпление, за което нашите закони предвиждат най-строга наказание.

Георги Михайлов Добрев (к): А ако е съзаклятник?

Димитър Стоянов (ЗНП): Този въпрос е разрешен конкретно за настоящото Велико народно събрание и в правилника, който сами ние си гласувахме, в който се прави едно разрешение: имунитетът се отнема вече не само за криминални престъпления, а и за политически престъпления. Тук аз намирам, че има една несъобразност и едно противоречие между правилника и конституцията. Конституцията е права, защото народният представител идва тук политика да прави и ако има нужда от известен имунитет и известна сигурност, тази сигурност трябва да му бъде осигурена не по отношение на криминалните престъпления, а в сферата на проявяването на неговата политическа дейност. (Ръкоплетения от опозицията) Но, тъй или иначе, правилникът е по-малко, и ние, когато има да се занимаваме с тези въпроси, ще се съобразим и с едното, и с другото.

Г-жи и г-да народни представители! Ние сме сезирани тук с едно искане на прокурора да снемем имунитета на един от нашите другари народни представители, Петър Коев, за да може прокурорът да го привлече и даде на съд за съдене за извършено от него престъпление.

Аз бързам да подчертая и да отхвърля ония алонии и обвинения, които се хвърляха по адрес на Земедельския съюз, че той никога, никога — подчертавам това — не е бил за безотговорността и никога не е бил за ненаказанието на престъпниците. (Ръкоплетения от опозицията) Напротив, той винаги е държал, че може да се претендира за законност и ред, само тогава, когато престъпниците по законите се наказват, но се наказват само тогава, когато

са извършили предвидените в законите престъпления. Без това ред и законност няма. И затуй криво са разбрали или умишлено хвърлят още една клевета тези, които говориха преди мене по отношение на Земедельския съюз, че ние не сме искали тук да бъде теглен някой под отговорност. Не. Аз заявявам от името на парламентарната група на Земедельския съюз, че ние никога няма да искаме да защитаваме едно извършено престъпление или да попречим на съответните органи да наложат съответната санкция, съответното наказание. Но ние винаги сме се борили и се борим — а позволявам си да пророкувам, и ще се борим — срещу всички опити, когато под формата на извършено престъпление в същност се гонят теснопартийни цели, прави се политика и се гони всичко друго, но не и общонароден интерес и общонародни нужди. (Ръкоплетения от опозицията)

Ние винаги тъй сме поставяли въпросите, тъй сме ги разглеждали и сме търсили тяхното разрешение, защото мислим, че само по този начин може да се дойде до тяхното правилно, до тяхното обективно разрешение, за да може онова, което ще се даде като наказание, онова, което ще се каже, да бъде одобрено от широките народни маси, от народа, който в края на краищата е върховният господар, върховният съдия, и който има последен думата. (Ръкоплетения от опозицията)

Г-жи и г-да народни представители! Искане се от нас да снемем имунитета на народния представител Петър Коев, за да може да бъде привлечен на съд и съден. Искане се от г-н прокурора, Онези, които са юристи, знаят, че когато някой ще бъде привлечен да отговаря пред съдилищата за известно свое деяние като престъпление, това деяние конкретно му се съобщава, конкретно му се предявява, за да се знае от всички, за да го знае и той.

Един от мнозинството: Знае го, знае го.

Димитър Стоянов (ЗНП): В случая прокурорът при Софийския областен съд иска с едно писмо да снемем имунитета на народния представител Петър Коев, като казва, че той е извършил престъпление по чл. 1 от закона за защита на народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон. Така, както е формулирано това обвинение, изключва се прякото участие в каквато и да е група или организация, предвидена в чл. 1 на закона за защита на народната власт. Може да се говори и да се търси в деянията, които се посочват от прокурора, само участие на Петър Коев в някаква група или организация, предвидена в закона за защита на народната власт.

Един от мнозинството: Съучастие ако беше, и Вие трябваше да се махнете.

Димитър Стоянов (ЗНП): Онези, които са юристи, знаят много добре, че съучастие във всяко престъпление се изразява в три форми: побудителство, непосредствено съизвършителство и помагачество. Дълг беше на г-на прокурора, когато иска да съди Петър Коев и когато иска нашето разрешение, конкретно, ясно и определено да ни каже, в коя от тези три форми на съучастие той подвежда или включва деянията на Петър Коев. Това г-н прокурорът не прави. И много правилно от това изведе един извод преждоговорият мой колега Държански, че това говори за една слабост, за една несъстоятелност на искането. Защото и най-простият човек, когато има конкретни и ясни факти, той си служи най-напред с тях и не оставя място за съмнение; но когато такива няма, той, ще не ще, ще си служи с мъгляви форми, за да може да не се разбере какво в същност се търси. И понеже г-н прокурорът не посочва в коя форма на съучастие се изразява дейността на Петър Коев, принудени сме ние да търсим и да намерим тази форма. И в това търсене излезе един от нашите колеги из средата на комунистическата партия, народният представител Дамян п. Христов, и намери, че деянията на Петър Коев, за които той ще трябва да бъде съден и за които, за да бъде съден, ние ще трябва да снемем имунитета му като народен представител, се подвеждат под първата форма на съучастие — побудителство.

Е добре, верно ли е това? Прави ли са неговите разсъждения? Аз бързам да отговоря: не. Защото побудителството е едно деяние, което предшества самото престъпление и решението на субекта, на деца на престъплението — бил той отделна личност или група от личности — да извърши престъплението.

Добри Терпешев (к): Това са мъглявости.

Димитър Стоянов (ЗНП): Това съвсем не са мъглявости, а много ясни и открити стъпки, които следваме. — И за да докаже побудителството, той се спира на отделните пунктове от показанията на подсъдимия Аврамов. Тук му е мястото да ви кажа, че прокурорът, искайки разрешението ни, сочи като доказателство за основателността на неговото искане самопризнанието на Петър Коев и показанията на Аврамов. Юристите знаят стойността на едно самопризнание като доказателство, но другите, които не са юристи, обикновено живеят със средновековното разбиране, че самопризнанието е палина на доказателствата. И когато се говори за самопризнание, всички, които са чели показанията на Петър Коев, мислят, че имат кой знае какво самопризнание.

Димитър Георгиев (к): От пресата.

Димитър Стоянов (ЗНП): Нито от пресата, нито от самите показания на Петър Коев, никъде ние не можете да извадите заключение, че той е направил каквото и да е признание за участието си или за съучастие си в организация, предвидена и наказуема по чл. 1 от закона за защита на народната власт. На вас наистина въ

ви се прочетоха неговите показания — което според мене е нередно — но обстоятелството, че онези, които излизали от тази трибуна да препоръчат снемането на мандата на народния представител Петър Коев, не се позоваха на нито един пункт от неговите показания, а само ги използваха да вадят озови заключения, красноречиво потвърждава моята мисъл. И аз съм сигурен, че няма да бъде опроверган и от докладчика, когато вземе последен думата, ако си позволи да чете показанията на Петър Коев.

Димитър Георгиев (к): Ще ги четем, ще ги четем.

Димитър Стоянов (ЗНП): И затова никой от тази трибуна не се позова на самопризнанието на Петър Коев, а всички се спираха на показанията на Аврамов. И аз само с това ще отмина показанията на Петър Коев, за да се спра и аз на показанията на Аврамов.

Тук се говори много за тези показания, а не ви се прочетоха. Но в тях има едно нещо съществено. Тези показания се делят на две части. В първата част Аврамов разправя, как е бил в Прилеп, или в Битоля — не си спомням, някъде в Македония — как се връща след 9 септември на българска земя, как влиза във връзка със своите другари в щаба на армията, как се започват разговорите, как се образува, както той обяснява, някаква група от реакционно настроени офицери, как става въпрос да се премине от група към организация и не се взема решение, как той отива на курсове в Търново, какво му казва Смолянов, как се връща и какво прави. В тази първа част, забележете: никъде, на никое място нито дума за Петър Коев! (Ръкоплескания от опозицията) Нито дума!

Димитър Георгиев (к): Не е вярно!

Димитър Стоянов (ЗНП): Който твърди, че не е вярно, желяз да ме опровергае тук и аз ще сменя моя мандат.

Има в същите показания и една втора част, в която се говори вече изключително за Петър Коев. Аз обръщам вниманието ви на това обстоятелство, защото вие, които сте били конспиратори, вие, които сте минали през участниците и сте разпитвани не един или два пъти пред полицията, знаете много добре, че когато се разследва едно събитие, в хода на разследването — и аз го знам, знам го и като адвокат, знам го и като минал през тези пунктове — едновременно при разследването се засягат всичките лица, които са свързани с това събитие, а не в първата част да се говори за едно, а след първата част да се говори за друго.

Димитър Георгиев (к): Зависи от майстора, който дава показанията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Майсторите, които са правили дознанието, не са да не знаят какво да правят.

Димитър Георгиев (к): Казвам: майстора, който дава показанията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Не става въпрос за даване показания. — Това показва, че след като е свършен разпитът за тази група, в която никъде не се намесва името на Петър Коев, прави се допълнителен, втори разпит, вече специално за Петър Коев. Как, защо, за какво? Това на мен ми е неизвестно. Но аз констатирам този факт и желая, всеки да си направи съответното заключение по него.

Но по-нататък. Така както са депозираны показанията, аз ще ги разгледам, следвайки пътя, по който ги разгледа Дамян п. Христов, за да видим има ли или не подбудителство. Той сам ви каза, че Аврамов се е срещнал за пръв път с Петър Коев през септември 1945 г. В тази първа среща, както той ви каза — и което е вярното, защото той цитира от показанията — ...

Димитър Георгиев (к): Тя е много ясна работа! Хайде, хайде, претупайте го!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... става въпрос между Петър Коев и Аврамов. Петър Коев се интересува за настроението на офицерите. Она му казва, че нещо не са доволни. И Петър Коев подбудител — забележете това: Петър Коев подбудител — съветва: „Вярно е, прави сте, имате основание да бъдете недоволни, но ще търпите, трябва да търпите, положението скоро ще се оправи“. (Възражения от мнозинството) Аз питам не другите, питам юристите: ако някой съветва някой недоволник от известно нещо да търпи и му подхранва надеждата, че скоро ще се оправи положението, към престъпна дейност ли го тика той или го тика към дейност в рамките на законите, или го съветва да се въоръжи с търпение и да чака? (Възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Не. Тук от това обстоятелство Дамян п. Христов изкара, че има подбудителство. Аз не се съмнявам, че, въпреки неговото твърдение, никой от вас, бил юрист или не, не може да приеме това за подбудителство.

Що се отнася пък до това, че като му казал, че скоро ще се оправи положението, че оф. правителство ще си отиде, това било известно насърчение — насърчение, ако е изсърчение, то е, за да търпят, за да не правят неправомерни от законите работи.

От мнозинството: Ей-й-й!

Димитър Стоянов (ЗНП): Но даже да предположим, че Аврамов криво е претълкувал това. Какво е виновен в случая Петър Коев? И дума не може да става за вина и за подбудителство.

Райко Дамянов (к): Ти вярваш ли в тези приказки, които гоч ворниш?

Димитър Стоянов (ЗНП): Вярвам ги, защото аз съм свикнал да приказвам само онова, което вярвам. Онова, което не вярвам, не го приказвам. (Ръкоплескания от опозицията)

По-нататък, ставало въпрос за изборите. Петър Коев казал, че ако опозицията не участва, изборите ще се отложат; пък и ако ме се отложат, правителството няма да бъде признато от западните сили. Добре. Какво подбудителство има? Та това е едно мнение. Вие претендирате и твърдите, че в нашата страна царя свобода — свобода на словото, свобода на печата, свобода на събранията. Нима при тази свобода, която твърдите, че я има, може да бъде забранено на един народен представител да каже своето мнение — че ако опозицията не участва в изборите, правителството няма да бъде признато? Престъпното кое е в тази дейност? Аз ви моля, кажете ми: кой закон и кой текст от този закон определя като престъпна тази дейност? Отговарям: на кого казва? Казва на един български офицер, който в момента е бил офицер и е носил установения мундир на българската войска. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: И за когото той е знаел, че заговорници срещу народа, като вас.

Димитър Стоянов (ЗНП): За когото нито Петър Коев, нито в този момент и бай Добри е знаел, че е заговорник.

Райко Дамянов (к): А-а-а! Не е знаел!

Министър Антон Югов: Знаел е Петър Коев.

Райко Дамянов (к): Той му се представя като заговорник.

Добри Терпешев (к): Седели само да си гугукат!

Димитър Стоянов (ЗНП): Във втората среща, станала между Аврамов и Петър Коев, се е говорило за помощник-командирите. И Петър Коев казал: „Как ще се уреди тази работа във вас? Как, вас, които сте генерал-щабни офицери, ще ви командуват офицери, които нямат военно образование? Това ще създаде едно тягостно чувство.“ Ето думите на Петър Коев, писани в показанията на Аврамов, процитирани не от мене за пръв път, а процитирани от човек из вашата среда. Е добре, кое в това е престъпното? Къде и в кой закон е забранено.

Министър Антон Югов: Няма ти как го разбираш къде?

Димитър Стоянов (ЗНП): ... на един народен представител да бесода с един офицер и да изкаже своето учудване, своето мнение по този въпрос? Няма такъв текст. Ако имаше такъв текст, г-н прокурорът щеше да посочи в закона, в текста. Той обаче сочи чл. 1 от закона за защита на народната власт. Аз няма да ви цитирам сега, защото преди мене го цитираха моите колеги. Но вие всички чухте, че в този текст няма въведено като престъпно деяние заключаващото се в това изказване съмнение, че поставянето на офицерите с невоенно образование в положение на командири на генерал-щабните офицери ще създаде едно тягостно впечатление между тях. Няма го. И затова то не е престъпление. То, разбира се, не е нито подбудителство, нито помагачество, нито съизвършителство.

Един от мнозинството: Конспирация!

Димитър Стоянов (ЗНП): Третата среща идва през декември 1945 г. преди да замине полковник Аврамов за Търново. На тази среща Петър Коев е казал на Аврамов: „Сега, като отидеш в Търново, ще проведеш просветна дейност, че Офето е временно, и за помощник-командирите и народните командири — както той ги разбира

Димитър Котев (к): Как ги разбира?

Димитър Георгиев (к): Да насъсква офицерите да се борят.

Димитър Стоянов (ЗНП): Той казва, че ще се създаде тягостно впечатление. Това е декември 1945 г. Групата, според първата половина на показанията на Аврамов, е образувана в септември 1945 г. В ноември се прави опит да мине в организация, обаче не се възприема това становище и тя остава да съществува като група. До този момент, до декември, Аврамов има две срещи с Петър Коев. Нито в една от тези срещи той не говори на Петър Коев за група, не става въпрос за група. Нито Петър Коев признава, че е бил волен такъв разговор, нито Аврамов твърди, че такъв разговор е бил волен.

Идва третата среща. Вие сте конспиратори. Можете ли да допуснете, да твърдите, ако искате да кажете истината, че когато се събират конспиратори на две и три срещи, не говорят за своята конспирация, ако наистина я вършат? Не. Първото нещо, с което ще започнат и с което ще завършат, това е конспирацията. Тук ние виждаме, че тия лица се срещат, а за конспирация не говорят. Говорят за всичко друго, но не и за конспирация.

Димитър Котев (к): А за какво приказват?

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз ви казах за какво.

Добри Терпешев (к): Изяснява се политическото положение и перспективата. Конкретните форми се изработват другаде.

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз ще дойда до конкретните форми.

Добри Терпешев (к): Съгласете се, че ние ги разбираме тия работи.

Димитър Георгиев (к): Няма защо да приказваш. Правят конспирация.

Димитър Стоянов (ЗНП): На тая трета среща, която става преди заминаването за Търново на Аврамов, Петър Коев казва мнението си за войската, мнението на Земедельския съюз, че трябва да служи на народа, че трябва да не я бъркат в политиката, че трябва да се изправи известна ревизия на раздаването на ордените и на други работи. . .

Министър Антон Югов: Не изпускай същественото.

Димитър Стоянов (ЗНП): Не изпускам. — ... че щели да бъдат реабилитирани осъдените от Народния съд офицери.

Министър Антон Югов: Изпускаш най-същественото — че ще се стори властта на Отечествения фронт и че ще дойде на власт опозицията.

Димитър Стоянов (ЗНП): В този пункт и на тази среща такава неща няма, г-н министре. Твърдя, че няма. И пак желая да ме опровергате. — Показанията на Аврамов, доколко и как могат да бъдат ценени като доказателство, монте преждоговорили други ви казаха — това са не показания на свидетел, а обяснения на един подсъдим, на когото е позволено всичко, включително и да лъже, за което никой не може да го държи отговорен, защото трябва да се оправдава. Като имате всичко това пред вид, вие ще извадите вашето заключение доколко това е вярно.

Министър Антон Югов: Г-н Стоянов, защо . . .

Димитър Стоянов (ЗНП): Това аз не зная. Това знае Аврамов.

Димитър Георгиев (к): Коев го знае.

Димитър Стоянов (ЗНП): Но аз минавам по-нататък. Какво казва той? — Казва мнението си за армията Аврамов твърди, че му казал, че има в Шаба на армията група офицери, реакционно настроени. Чак на тая среща той му съобщава за групата; не му казва, че първа ще бъде образувана тая група и че иска съвет, или, без да иска, Петър Коев му дава такъв, а чисто и просто му казва, че има вече налице една група, един факт, който съществува в правния мир. Нищо друго.

Какво казва по-нататък Петър Коев? Даже Аврамов — както твърди — казва, че офицерите щели да действуват с малка обработка. Петър Коев по това нищо не му казва. Той не му казва: „Вие трябва по тая и тая начин да действувате, тъй и тъй да постъпите, за този и този момент да сте готови.“ Не, Петър Коев отминава този факт, говорят, става въпрос за Земедельския съюз, и той му казва: „Земедельският съюз се разраства; при Обков оставаха малко, но и те ще дойдат при нас. Земедельският съюз се разраства и скоро работите ще се оправят у нас.“

Е добре, това се таксува като подбуждателство. Кое, питам аз, е подбуждателство в случая? Че казва, че Земедельският съюз се разраства, че Земедельският съюз става сила и че той ще окаже своето влияние за оправяне на работите в България? Ако това е престъпно деяние, кажете ми, всеки сдружен земеделец не би ли могъл да бъде подведен и да бъде съден за това, че е казал своето мнение? (Ръкоплескания от опозицията) Ама вие, ако за това деяние искате да съдите всички, аз ви предвиждам, че няма да имате затвори, в които да поберете хората. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Само че няма баби тук, за да им разправят тия работи.

Степа Благоева (к): Няма кой да ви вярва.

Димитър Стоянов (ЗНП): Шо се отнася до вярването, никой не задължавам да ми вярва. Аз изпълнявам своя дълг.

Райко Дамянов (к): Дългът към реакцията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Аз минавам всички въпроси тъй, както вашият другар ги постави. — Станало въпрос, че великите сили по много въпроси няма да се споразумеят, според Петър Коев, и че не бил изключен даже един конфликт. Аз даже не оспорвам истинността на тия показания, абстрахирам се от условията, при които са дадени тия обяснения, тия първоначални показания на Аврамов, абстрахирам се от тях и питам: кое е престъпното в това мнение, което Петър Коев е изказал? Кой закон го въвежда в престъпление, за да има основание г-н прокурорът да иска да го съди и забележете, без да изчака края на мандата?

Райко Дамянов (к): Много искаш.

Димитър Стоянов (ЗНП): Защото даже да имате известни съмнения в това отношение, мандатът на Великото народно събрание е само една голяна и няма да се покрие с давност едно престъпление, което е извършил Петър Коев от малък характер, за да има основание прокурорът да иска снемане мандата му, за да не допусне тази давност да окаже своето фатално последствие. Няма никакво престъпление, защото и тук вие ще видите, че Петър Коев

нико говори за конспирация, нито съветва да се прави такава конспирация, нито въобще се интересува от конспирация.

От мнозинството: Е-е-е!

Райко Дамянов (к): Само че на бабите можете да разправяте тези работи.

Степа Благоева (к): Няма кой да вярва.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако някой предварително заявява, че не вярва онова, което другите ще му кажат, това показва само едно, че той предварително, преди да е анализирал фактите, има сформирано мнение. А това е най-сигурният начин за погрешно сформирано на мнението. (Ръкоплескания от опозицията)

Илия Игнатов (к): Само приказки разправяте, зад които искате да се скриете. Заобикаляте фактите, като чучула се въртите около тях.

Димитър Стоянов (ЗНП): Дамян п. Христов поиска да изкара, че това било давна кураж на Аврамов към работа и следователно — ето ти още един елемент на подбуждателство! След връщането си от Търново уж бил казал на Коев, че групата е стъпила на краката си, че е имала някакво си ръководство и т. н. И тук обаче Петър Коев нищо не казва, и тук не съветва към конспирация, не поощрява тази група, и тук няма никакъв елемент нито на подбуждателство, нито на помагачество, нито на нищо.

Г-да народни представители! Ето фактите, ето действията, така както преди мене ги анализира хронологически вашият другар. Ето фактите, ето действията, които ние трябва да преценим: са ли, или не забранени от законите, са ли, или не от ония, които чл. 1 от закона за защита на народната власт определят като престъпни. Тук му е мястото — вие сте стари конспиратори, вие сте правили много конспирации; вие не сме по конспирациите, признаваме, че нямаме опитност в конспирациите.

От мнозинството: А-а-а! (Оживление)

Илия Игнатов (к): На конспиратори конспирация правите!

Димитър Георгиев (к): На бахчеванджия краставици не продавай!

Димитър Стоянов (ЗНП): Това не е наш грях, това не е и ваш грях, но аз ви го казвам, защото вие, които познвате конспирациите, как можете наистина да приемете, че тук има налице една конспирация, и че един от дейците на тази конспирация е народният представител Петър Коев?

Илия Игнатов (к): Не дец, а ръководител на тази конспирация.

Димитър Стоянов (ЗНП): Няма такава неща.

Илия Игнатов (к): Съдът ще го потвърди. Нали нямате опит в конспирациите? Вярвайте на нас.

Димитър Стоянов (ЗНП): Няма такава неща, защото го няма в мира сего, няма го налице в света, както се казва, и затуй който търси, не може да го намери.

Тук се използва едно обстоятелство и прокурорът в писмото си набляга, че Петър Коев бил член на военната секция на Земедельския съюз. И по-нататък се извадиха заключения от докладника на комисията, че не Петър Коев, а ръководството на Българския земеделски народен съюз стои на длъжното на всяка тая работа. Главният аргумент се вади от обстоятелството, че имало някаква военна секция.

Г-жи и г-да народни представители! Най-напред, ако към Българския земеделски народен съюз би имало една секция, такава, за каквато Петър Коев в своите показания казва, че е загатнал, т. е. секция на запаса офицери-антифашисти (Ръкоплескания от опозицията), тъй както има секция учителска. . .

От мнозинството: А-а-а!

Димитър Стоянов (ЗНП): . . . секция лекарска, даже ако би имало такава секция към Земедельския съюз, това не е никакво престъпление. Но истината е, че и такава секция не съществува и напразно ще я търси който и да е, защото няма да я намери. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Петър Коев я завежда.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ако полагате усилия в това отношение, аз ще си позволя да ви кажа, че се заблуждавате; или ако не се заблуждавате, плъзнете данък на едно друго увлечение — да разстройте Земедельския съюз. . .

Димитър Георгиев (к): Той си е различен и без това.

Димитър Стоянов (ЗНП): . . . да го разслабят и премахнат като политическия фактор в нашата страна. (Ръкоплескания от опозицията)

Това — аз си позволявам да пропрокувам — няма да го постигнете. (Ръкоплескания от опозицията). Но ако по някакъв на-

дин бихте го постигнали, аз си позволявам да ви предупредя, че това ще бъде един голям минус за вас и само във ваша вреда. (Ръкоплескания от позицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Георгиев (к): И в полза на народа. (Оживление)

Димитър Стоянов (ЗНП): Преговориващият ваш другар Дамиян п. Христов говори, а и неко Такъв каза, че имунитетът на народния представител е за народополезна, а не за народоразрушителна работа. Тук аз и моите другари сме съгласни — че затуй е именно имунитетът на народния представител. Но кой е арбитърът, който ще каже, кой върши народополезна и кой върши народоразрушителна работа? Това е негово величество народът, той има последната дума; той е, който ще каже кой върши народополезна и кой върши народоразрушителна работа. (Продължителни ръкоплескания от опозицията) И когато вие отговаряте: „Ние сме народът, ние сме представители на народа“ — това е вярно; но когато ще определим и характеризираме дейността на един народен представител, няма да гледаме на кои банки стои, от кои среди се е избрал, с коя листа и с коя бюлетина, защото всички тук сме дошли с различни листи и с различни бюлетени, но всички носим едно общо име — народни представители. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Има разлика голяма.

Димитър Стоянов (ЗНП): Нито вие сте представители на комунистите, нито ние сме представители на опозицията, а всички сме представители на народа и затуй се наричаме народни представители, а това събрание — Народно събрание.

Димитър Георгиев (к): Важно е кой кому служи.

Димитър Стоянов (ЗНП): И когато ще решаваме съдбата на един народен представител, ще я решаваме не през призмата на теснопартийни или групови, или каквито и да било други интереси, а само през призмата на общонародните интереси, които ние сме дошли тук да защитаваме, и общонародните нужди, които ние сме дошли тук да задоволяваме.

Но тук има един крушен факт, който аз с няколко думи ще засегна. Кой е Петър Коев? Член на Българския земеделски народен съюз. Кой е Българският земеделски народен съюз? Политическа организация на българските селяни и българските земеделци. (Ръкоплескания от опозицията)

Илия Игнатов (к): Халваджията за бозаджията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Кой не знае нещо за тази организация? Кой не знае, както казва песента, Чавдар войвода.

От мнозинството: О-о-о!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... и кой не знае за Земеделския съюз? (Ръкоплескания от опозицията) И всеки, който знае за Земеделския съюз, може ли да каже, че той е в своята същност организация конспиративна или че той има в своята тактика, като метод на действие, конспирацията? Не, това никой не може да каже.

Но тук има и друг един фактор. Кой може да отрече, че в борбата против насилническия фашизъм в Земеделският съюз не даде своята дан, морална, материална и кръвна? (Ръкоплескания от опозицията)

Гочо Грозев (к): Но не в тв. Ти бегаше от борбата.

Димитър Стоянов (ЗНП): Кой може да отрече, че в изграждането на Отечествения фронт, който събори фашисткия режим, Земеделският съюз не даде своята дан и не взе участие?

Рада Носва (к): Но не в Вие.

Димитър Стоянов (ЗНП): Е добре, кой може да допусне, че разумната майка ще отиде да убие собственото си дете? Кой може да допусне, че Земеделският съюз, който е една прогресивна организация, който се роди в борбата с реакцията, живи, израстна и ще живее в борба с реакцията, днес ще стане слуга на реакцията, днес ще отиде да служи на реакцията? (Ръкоплескания от опозицията)

Не, Земеделският съюз не е служил и никога няма да служи на реакцията (Ръкоплескания от опозицията) Земеделският съюз не казва и това, което вие в миналото казахте — че ние сме буржоазна партия и че няма разлика между нас и ония, които днес наричат реакцията. И затуй на 9 юни не ни подкрепихте като партия. Бай Добри е прав, че с него ние действахме заедно, но той действахме на своя глава.

Гочо Грозев (к): А ти беше дезертьор и трябваше да те разстрелят като дезертьор, но бай Добри те спаси.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ръководството ви не ни подкрепя. (Възражения от мнозинството) Кой може да твърди, че ние сме реактивни или ще бъдем реакция? Не, никога не сме ви осъждали затова, че се борите с реакцията. Ние и сега не ви казваме: затворете си очите към нас. Напротив, ние ви казваме: опасността е отъждено, напразно сте насочили ударите си срещу нас.

(Ръкоплескания от опозицията) Ако дойде опасността, тя ще дойде оттам. Внимавайте натам! Не сме ние опасните. (Ръкоплескания от опозицията)

Рада Носва (к): А къде са опасните?

Димитър Стоянов (ЗНП): Не сме ние, които ще убием Отечества фронт. Но може би ще ни отговорят: абе, хубаво казвате „не сте“, ама всеки ден все нещо казвате за Отечествения фронт. — Вярно е, че не само нещо за Отечествения фронт казваме, но казваме най-много за Комунистическата партия. Защо? Защото сме против нея ли?

Илия Игнатов (к): Защото реакцията е против нея.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ние знаем едно — че днес е век на машините. Където и да се погледне, ще видите машини: машини в транспорта, машини в производството, машини в канцеларията. Всичките тия машини работят, но за да работят те, трябва да работи друга една машина, наречена човек, на която моторът е стомахът. А той се движи с хляб — не с друго. (Ръкоплескания от опозицията) Тоя хляб го вадят земеделците.

От комунистите: А-а-а!

Димитър Стоянов (ЗНП): И понеже това ще е за вечни времена, затуй ще има за вечни времена земеделци и Земеделски съюз. (Ръкоплескания от опозицията) Ние знаем, че пом има земеделци, ще има място и за Земеделския съюз. Но ние знаем и друго — че в света, и в България, има и фабрики, макар и малко, има и занаятчийски работилници, има и чиновнически канцеларии, в които също хора работят, които хора се наричат работници. И понеже ще ги има на вечни времена, ще има място и за една работническа партия.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Свършвайте!

Димитър Стоянов (ЗНП): Свършвам. — Ние не си затваряме очите. Съществуват специфични противоречиви интереси, но ние виждаме също така ...

Един от мнозинството: Вече 1 ч. и 20 минути говорите!

Димитър Стоянов (ЗНП): ... че те могат да бъдат притъпени, за да се догоня общият интерес.

Един от мнозинството: Времето Ви изтече бе, разберете.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ние и днес, уважаеми г-да и г-жи народни представители, когато критикуваме и Отечествения фронт, и Работническата партия, то не е защото отричаме Отечествения фронт като идейна комбинация на трудещите се и на прогресивните за обща борба за осигуряване свобода, ред, законност и благоденствие за народа, нито защото отричаме Работническата партия, а защото виждаме големи грешки, които неминуемо ще донесат тежки и лоши последици, и искаме да ви предупредим. Ние си оставаме верни на нашето разбиране, такова каквото ни го завеща Стимболийски, такова каквото ние го проведохме в борбата преди 9 септември ...

Георги Михайлов Добрев (к): Къде го проведохте, къде?

Димитър Стоянов (ЗНП): ... и на 9 септември, но ние никога не сме се съгласявали и никога няма да се съгласим да станем аргата на когото и да е! (Ръкоплескания от опозицията)

Георги Михайлов Добрев (к): Аргата сте на реакцията.

Димитър Стоянов (ЗНП): Ние искаме искрено и честно с вас да третираме въпросите, да си хващам ръцете и да управляваме тая страна. Вие викате днес „А-а-а!“, вие днес с насмешка се отнесхте към това мое твърдение. Аз, без да съм пробова, ще ви кажа: въпреки всичко, то ще стане. Но ще трябва още една грешка да отчетете. И когато стане, тогава ще бъде ден на свобода, на мир, на ред, на законност и на благоденствие. (Ръкоплескания от опозицията) Ако вие искрено търсите, искрено искате това, елате на тая база! Недейте прави опити да посегат през главите на нашите ръководства, да търсите отделни личности. Няма да ги намерите.

Илия Игнатов (к): Никога с предателите!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Свършете!

Димитър Стоянов (ЗНП): Свършвам, г-н председателю! Не плашайте данък на заблуждението, че Земеделският съюз може да бъде унищожен. Това е невъзможно. (Ръкоплескания от опозицията) Не плашайте данъка на това, че Земеделският съюз може да бъде разпенен.

Георги Михайлов Добрев (к): Вие плащате данък на реакцията.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Димитър Стоянов (ЗНП): Земеделският съюз никога не е бил разпенен. От него може да се отцепи нещо, но то няма да се от

разя нито върху силата му, нито върху големината му, нито върху величествеността му.

Гърсете тоя съюз! Той е готов да ви даде подкрепата си, за да изградим наистина една мощна, благоденствуваша България. Ако сте искрени, пристъпете и приемоте нашето сътрудничество. Ако ли не — ще хабите напразно силите си, но в един по-късен момент ще го приемоте. (Продължителни ръкоплескания от опозицията и викове „Браво!“)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Г-да народни представители! Часът е 9. Моля да се съгласите да продължим заседанието, докато приключим тая точка от дневния ред. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народният представител Петър Братков.

Петър Братков (сЛ): (Заема трибуната)

Илия Игнатов (к): Гаулайтерът на Кръстю Пастухов!

Един от мнозинството: Умствена гимнастика си правите пред Великото народно събрание.

Ранчо Кеменичджиев (к): Цяла нощ саботирате. (Шум)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-жи и г-да народни представители!

Един от мнозинството: Саботажници! Цяла нощ тук ще го водят! Сто души вече говориха.

Петър Братков (сЛ): От името на нашата парламентарна група ида да заявя нейния отрицателен вот по искането на г-н прокурора за снемане имунитета на народния представител Петър Коев. Аз няма да говоря дълго, защото истината въпросът е оспорен от всички страни. Но, уважаеми г-жи и г-да народни представители, вчера се утвърди изборът станал в София, с което се утвърди и мандатът на народния представител Петър Коев, а днес, преди да са изтекли още 24 часа от утвърждаването на неговия мандат, ние се занимаваме с въпроса за снемане на неговия имунитет.

Димитър Георгиев (к): И други може да го последват, щом върват по този път. Пътят на Петър Коев води към затвора.

Петър Братков (сЛ): Аз ви моля да не ме прекъсвате.

Рада Ничев (к): Цяла нощ ще ви слушаме! Ще ви тормозите тук!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Моля, моля! Не е грешка моя, а на председателството, защото аз поисках втори думата, след Ангел Държански, да говоря от името на нашата парламентарна група. Моля, съгласно правилника ние имаме право да кажем думата си по сложения на дневен ред въпрос. Комуто не се слуша, свободен е да напусне залата на Великото народно събрание. (Ръкоплескания от опозицията)

Писмото, с което г-н прокурорът иска да се снесе депутатският имунитет на Петър Коев, за да бъде даден под съд, съдържа формални недостатъци. В това писмо прокурорът конкретно не сочи престъпното деяние, за което възнамерява да съди Петър Коев, не го сочи в неговите фактически признаци, кога, къде и каква дейност е развил Петър Коев, която да съставлява престъпления по нашите наказателни закони.

На второ място в това писмо прокурорът на областния съд, като се позовава на някакви самопризнания на самия Петър Коев, и като се позовава на показанията на подполковник Аврамов, който е подсъдим по конспиративната организация „Неутрален офицер“, казва, че щял да подведе под отговорност Петър Коев по чл. 1 от закона за защита на народната власт, във връзка с чл. 51 от наказателния закон. Той обаче, както изясниха тези, които говориха преди мен, не сочи юридическия състав, за какво престъпно деяние, за извършителство, за помагачество или за подбuditелство иска да даде Петър Коев под съд. А това има важно и съществено значение, защото когато разглеждахме в комисията тоя въпрос, едни от вашите другари поддържаха, че има помагачество, други — че има подбuditелство...

Георги Михайлов Добрев (к): Всичко това го има.

Петър Братков (сЛ): ... трети, че има съизвършителство. Но комисията в болшинството си...

Георги Михайлов Добрев (к): Във всеки случай има най-тежко престъпление.

Петър Братков (сЛ): Моля! Аз ще се изкажа. В комисията не се установи какъв е характерът на това престъпление, каква правна форма взема. И едва след като се направи възражение в комисията, че за подпомагане на една конспиративна организация е предвиден специален текст — чл. 8 от закона за защита на народната власт — който предвижда строг тъмничен затвор, а не доживотен или смърт, и следователно, не може въз основа на

членове 99 и 100 от правилника за вътрешния ред и чл. 96 от конституцията, понеже за такова престъпление не е предвидено най-тежкото наказание, на Петър Коев да му се снесе имунитетът като народен представител, да бъде лишен от тая конституционна прерогатива на всеки един народен избранник, за да бъде съден за едно такова деяние, тогава болшинството в комисията почна да поддържа, че има подбuditелство.

Но, уважаеми г-да и г-жи народни представители, освен тази неопределеност, която не позволява и не позволи даже на комисията, комплектувана предимно от юристи, да се установи върху въпроса, какъв е бил престъплението, по кой текст от наказателния закон или от закона за защита на народната власт Петър Коев е извършил престъплението, за което прокурорът иска да го даде под съд, колко повече пленумът на Народното събрание, в което повече от две трети от народните представители не са юристи, ще изпадне в затруднение, когато иска да решава по съвест тоя деликатен въпрос.

Георги Михайлов Добрев (к): Много е опасно, много е лошо, че има излизни адвокати в това Народно събрание.

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Аз считам, че това не е един обикновен съдебен спор, който ние се занимаваме в днешното заседание на Великото народно събрание. Той не е един обикновен съдебен инцидент, който да е усложнен само поради това, че децът на престъпното деяние има качеството на народен представител. Аз считам, изразявайки мнението на цялата опозиция, че в случая тоя повлият от прокурора въпрос е брънка от веригата на съдебната политика, която провежда Отечественият фронт. (Ръкоплескания от опозицията) Каква е тази политика? Ще ми позволите с няколко думи да се спра върху нея.

Георги Михайлов Добрев (к): Съзаклятия няма да позволим!

Илия Игнатов (к): Фашистки агитатор! Ще защитава тук конспираторите!

Петър Братков (сЛ): Моля! — Г-жи и г-да народни представители!

На 9 септември биде съборена фашистката власт.

Добри Терпешев (к): (Възразява нещо)

Петър Братков (сЛ): Бай Добри! Аз бях в нелегалния комитет на Отечествения фронт във Видин. Бях във Видин, когато подписах. Вашите се подписаха като интелектуалци, а не като представители на партията. (Ръкоплескания от опозицията)

Добри Терпешев (к): Аз зная Вашата дейност.

Георги Михайлов Добрев (к): А по-важно е, сега в каква компания си.

Петър Братков (сЛ): 9 септември събори фашистката власт и установи една народна демократична власт. В резултат на 9 септември българският народ завоюва редица демократични придобивки, които аз считам, и опозицията счита, че са придобивки завинаги. Какви са тези придобивки? На първо място — ако не в хронологически ред, то поне по политическо значение — стои завоюването на Народната република. (Ръкоплескания от опозицията) След това в редицата на тези демократични завоевания на българския народ стои реорганизацията на полицията, която стана народна милиция. В редицата на тези демократични придобивки аз ще посоча и реорганизацията на войската.

Георги Михайлов Добрев (к): В която вие конспирирате и съзаклятиците.

Петър Братков (сЛ): В редицата на тези демократични придобивки стои и политическата еманципация на българската жена. (Ръкоплескания от опозицията) Аз няма да посоча изчерпателно всичките демократически придобивки, които дължим в резултат на 9 септември.

Но, другари и другарки народни представители, когато на базата на тези придобивки се появи партийното съревнование, партийната ревност предимно между Работническата партия и Българския земеделски народен съюз. (Възражения от мнозинството) тези реорганизации, тези придобивки Работническата партия пожела и фактически ги проведе по еднопартийна линия, а не по линията на Отечествения фронт. (Ръкоплескания от опозицията) Тогава изникна острят и болезнен политически конфликт между двете големи народни организации.

Георги Михайлов Добрев (к): Няма конфликт между Земеделския съюз и Комунистическата партия.

Петър Братков (сЛ): Има открит конфликт между двете политически организации — Българския земеделски народен съюз и Работническата партия.

Георги Михайлов Добрев (к): Няма такъв, защото вашият не е Земеделски съюз, а една ортачка организация на фашистките остатъци, на българската и международна реакция. Вашият Земеделски съюз не е организация на селяните. Ти си един дъжец, когато тър-

днш това от трибуната, един адвокат продажник, който защитава една чужда, враждебна, реакционна кауза пред Народното събрание. Разбра ли?

Един от опозицията: 20 години не си бил в България и не познава българския народ.

Георги Михайлов Добрев (к): А ти, господинчо, си бил агент тук на фашистките власти и си служил на чужди власти.

Същият от опозицията: Лъжа е това!

Георги Михайлов Добрев (к): Това е истина. Не е лъжа. Ти нямаш смелостта да отговориш, когато те прекъснах и те питах няколко пъти Продажник!

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Аз зная, че представителите на Работническата партия ще оспорят тези наши твърдения, че всички големи демократически завоевания те искат да ги изкористят изключително за себе си.

Георги Михайлов Добрев (к): Това не е вярно. Това е лъжа! На съзаклятници сте прикритие. С тях сте ортаци. Защищаваш тук, от трибуната съзаклятници.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Михайлов, моля Ви се, не ме прекъсвайте!

Добри Терпешев (к): Кръстю Пастухов . . .

Петър Братков (сЛ): Кръстю Пастухов имаше един голям кусур, че преди 9 септември не бил станал конспиратор а сега му връзват кусур, че е станал конспиратор! Понеже ме прекъсват и други, и тези оскорбления ги правя и уважавааният от мене Георги Михайлов, аз му благодаря за този апострóf.

Но аз искам да припомня на г-н Георги Михайлов оня предговор към изборните съчинения на Ленин, ако не се лъжа том III, издаден на чужди езици в Москва, написан лично от него . . .

Георги Михайлов Добрев (к): От мен?

Петър Братков (сЛ): Там пише „Георги Михайлов“. Предполагам, че сте Вие.

Георги Михайлов Добрев (к): Има и други Георги Михайлови! (Смях)

Петър Братков (сЛ): Възможно е. Аз предполагам, че сте Вие. В този предговор, като се разискват — това е в 1937—1938 г. — задачите на Работническата партия, като първа нейна задача се поставя борбата срещу Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от опозицията)

Георги Михайлов Добрев (к): Против тия, които бяха ортаци на фашистката власт. Не против Българския земеделски народен съюз, а против агентите на фашизма, чиито слуги бяхте вие.

Йордан Русев (ЗНП): (Възразява)

Георги Михайлов Добрев (к): Господине! На Колю Шекера беше подметка. И тогаз, и сега си такъв.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Като втора задача на Работническата партия по сноза време в същия тоя предговор от г-н Георги Михайлов или някой друг Георги Михайлов, се поставя борбата . . .

Добри Терпешев (к): Има ли такова нещо? Защо лъжеш?

Петър Братков (сЛ): Моля, моля! (Възразения от мнозинството) Аз не лъжа.

Стела Благосева (к): Лъжеш!

Добри Терпешев (к): В изборите участвахме заедно. Вие бяхте избран в нашата единна листа. Свивайте си устата!

Петър Братков (сЛ): Вие прочите да се изкажа, защото ви стига нещо.

Райко Дамянов (к): Нас не ни стига, а стига конспираторите.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): В тоя предговор като втора задача на Работническата партия се поставя борбата срещу фашизма, който бил установен с преврат на 19 май. Тогава, когато съществуваше борбата, стачната борба на хасковските и на пловдивските тютюно-работници, Работническата партия дава знак за прекратяването на тия стачни борби, вместо да ги обърне в едно всенародно възмущение срещу Кимон Георгиев и неговите приятели. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Ей-й-й!

Петър Братков (сЛ): Ето тази е тяхната линия. Когато са кълна в любов, и тогава вършат коварство. (Възгласи „Вярно!“ и ръкоплескания от опозицията)

Рала Ноева (к): Говори да Петър Коев.

Петър Братков (сЛ): Но, уважаеми г-да народни представители, аз зная, че властта е длъжна и трябва сега да бли да не позволява по никакъв начин, от която и да е страна да се вършат покушения чрез преврат, чрез насилия и чрез всички ония методи на обществено-политическата борба. (Възразения от мнозинството)

Райко Дамянов (к): Няма какво да се удивляваме! Той е ученик на Кръстю Пастухов.

Петър Братков (сЛ): Властта е права да бли. Отечественият фронт трябва да се бори срещу всички тия домогвания.

Илия Игнатов (к): И той се бори твърдо и решително.

Петър Братков (сЛ): Но кой прави тия конспирации?

Райко Дамянов (к): Който ги защитава сега.

Петър Братков (сЛ): Правят ги фашистите, правят ги остатъците на фалиралата буржоазия. Ние това не отричаме.

Райко Дамянов (к): С които сте ортаци.

Петър Братков (сЛ): Срещу тях — ние ви казваме — действайте смело и решително!

От комунистите: О-о-о!

Рала Ноева (к): И ние ще действаме.

Петър Братков (сЛ): Но когато вие се домогвате за ваши партийни цели през главата на фашистите да ударите легалните политически организации. . . . (Ръкоплескания от опозицията. Възразения от мнозинството)

Георги Михайлов Добрев (к): Те са прикритие на конспираторите.

Петър Братков (сЛ): Българският земеделски народен съюз, както и Работническата социалдемократическа партия никога не са водили конспиративна борба. (Ръкоплескания от опозицията) Дали това е достоинство или недостойнство — това остава на ваша собствена преценка.

Георги Михайлов Добрев (к): Участвували сте в преврата на 9 юни — как не те е срам! Принадлежиш на фракцията, която е участвувала в 9 юни.

Петър Братков (сЛ): Това не е вярно.

Георги Михайлов Добрев (к): Вярно е.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Райко Дамянов (к): Пастухов ви заведе в тая тиня. Пастухов-чината!

Петър Братков (сЛ): Кръстю Пастухов изключи Димо Казасов, който стои при вас.

Георги Михайлов Добрев (к): Той е бил ваш партнен мандатор.

Петър Братков (сЛ): Ние, от опозицията, заявяваме, че стоим на базата на законите. Нашите организации са легални и само по пътя на легалната борба ние ще се мъчим да тласнем политическото и социално развитие на народа напред и все напред, по пътя на прогреса. (Ръкоплескания от опозицията) Има други организации, които могат да кажат, както някога Гаро каза: „Легалността ни убива“. Не са обаче това нито Земеделският съюз, нито Социалдемократическата партия, а други са, които заявяваха в изборите, че „властта с кръв сме я взели — с кръв ще я дадем“. (Ръкоплескания от опозицията)

Илия Игнатов (к): Няма да ви я дадем!

Райко Дамянов (к): Няма, няма! Ти си прачиш илюзия, че ще вземете властта. Няма да стане тази работа. Ще има да чакате!

Добри Терпешев (к): Колкото я вземаха меншевиките, есерите и контра-революционерите толкова, и вие ще я вземете.

Рала Ноева (к): Хайде, свършвай! Цяла нощ няма да ни държиш!

Петър Братков (сЛ): Не съм ударник, какво да правя! Аз смятам, и от името на нашата парламентарна група заявявам, че няма никакви материални или каквито и да е други предпоставки за снемане ичунитета на народния представител Петър Коев, и затова нашата парламентарна група ще гласува против това искане на прокурора на Софийския областен съд. (Ръкоплескания от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Борис Бонов.

Борис Бонов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Изредиха се доста оратори от опозицията, които се опитаха да защитят дейността на Петър Коев и да го уверят, че след като отиде в затвора, те ще продължат неговата дейност във Великото народно събрание.

От опозицията: Това е една лъжа!

Борис Бонов (з): Същите се опитват да го защитават заради това, и да го уверяват, че той е борец, за да не издаде другите конспиратори от тая група, която стои на дяло. (Ръкоплескания от мнозинството) Затова толкова го хвалеха, че е борец и че е герой. Г-жи и г-да народни представители! Ние тук не сме съдили да търсим вината на Петър Коев, както се изказа г-н Димитър Цветков. Тук вина не се търси. Да търсим вина, значи, да търсим някакви умисли или няма такъв. Този умисъл ще го търси съдебната власт. Ние, представителите на народа, имаме вара в нашето българско правосъдие и то е, което ще каже виновен ли е Петър Коев или не е виновен. На нас остава да разгледаме фактите и по съвест да решим, да се отнеме ли имунитетът на народния представител Петър Коев или да не се отнема.

Какво говорят фактите? — Говорят, че той е участвувал в едно противонародно дело, подобно на това от 9 юни 1923 г.

Един от опозицията: Ти сам не вярваш в това.

Борис Бонов (з): Преди 9 юни 1923 г. страната ни гъмжеше от военни конспиратори, които конспираха срещу народната власт на нашия учител Александър Стамболийски. Имаше такива конспиратори и в неговия кабинет. Това бяха Турлаковци, които сега са преобразувани в петковци. (Ръкоплескания от мнозинството) Значи петковщината е продължение на турлаковщината от преди 9 юни 1923 г., и на томовщината в това число.

Никола Петков (зНП): Вашето е продължение на хайванщината!

Борис Бонов (з): Вие сте продължение на хайванщината, г-н Петков!

Цвстан Максимов (зНП): Ти беше с Цанков, а сега отиде с тях.

Борис Бонов (з): Мълчи бе, маркуч! Крадец на маркуч! На теб мястото ти е в Карлуково!

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Борис Бонов (з): Г-да народни представители! Петър Коев е жертва на оная политика, на оня курс, който се провежда от водачи на Никола Петковата група, а именно от техния фюрер Никола Петков. (Ръкоплескания от мнозинството) Неговите последователи в провинцията миналата година определяха дати, че идват на власт: определяха 13 януари, определяха 17 февруари, определяха 15 март и 1 април. Е, уважаемо събрание, избори ли ставаха тогава, за да очакват власт на тия дати! Не. Те разчитаха на едни преврати, който ще се извърши отгоре и с външен натиск. Те разчитаха на тия дати, на които не се произвеждаха избори.

Цвстан Максимов (зНП): Ние разчитаме на бюлетината, а вие на милицията.

Борис Бонов (з): Нямам намерение да отговарям на такива ненормални хора като Цвстан маркуч. — Следователно, уважаемо събрание, вие виждате, фактите са налице, че Петър Коев е участвувал в делото на една военна конспирация, каквато е „Неутрален офицер“, която е подготвяла едно противонародно дело. И когато ние преценяваме тия факти, трябва да видим какво е извършил Петър Коев по отношение на нашия народ. Той е влязъл във връзка с една противонародна военна, фашистка организация, с цел да се извърши преврат в нашата страна. И като имаме пред вид тези факти, ние ще се произнесем по съвест да се отнеме ли неговият имунитет или не. И, следователно, ще трябва да съдействуваме, всички конспиратори от рода на Петър Коевци да бъдат изпратени там, където им е мястото. (Ръкоплескания от мнозинството) Народът отблъди заявява, че няма да се отладе на спокоен труд, до тогава, докато не се осигури от преврати, какъвто беше превратът на 9 юни 1923 г. (Ръкоплескания от мнозинството) Той не иска да бъде изправен в същото положение, в което изпадна през м. юни 1923 г., когато нашият народ от полето и от фабриките беше на работа и конспиратори, подобни на тия от рода на „Неутрален офицер“, извършиха преврат. Следователно, за да се обезпечи нашият народ, ние трябва да пратим тия конспиратори където им е мястото. (Ръкоплескания от мнозинството)

Случайно се срещнал Петър Коев 7—8 пъти с подполковник Аврамов! Все случайно! Случайно се е срещал и Кръстю Пастухов, с легионерите! Случайно се иска от опозицията амнистия на осъдените фашисти от Народния съд! Всичко става случайно при тях! Нищо няма причинно, — всичко става случайно! И случайно същият Петър Коев се е срещал 7—8 пъти с цел да се информира!

Ами, уважаемо Събрание, това е едно детинско обяснение. Тук няма дела от I и II отделение да вярват на едно такова детинско обяснение, каквото дава Петър Коев при милиционерското дознание. И сам той призна пред парламентарната комисия по Мини-

стерството на правосъдието, че е имал 7—8 срещи. Значи този факт той признава, обаче това го правел с цел за информация.

Никола Петков (зНП): Оф е силен. Недейте да говорите такива глупости. 10 офицери ще съборят Оф!

Борис Бонов (з): И ако ние търпим да стават такива информационни срещи, като тия на Петър Коев, няма да бъдем изненадани пред един нов 9 юни, какъвто се гласеше от тия конспиратори. Обаче българското селячество, българското работничество и народната интелигенция са обединени в Отечествения фронт и никога няма да допуснат нов 9 юни. (Ръкоплескания от мнозинството) Те ще помнят 9 юни и ще бранят 9 септември. (Ръкоплескания от мнозинството)

В името на това общо дело и в името на предаването на конспираторите на онова място, което те заслужават, ние, представители на Българския земеделски народен съюз, ще гласуваме предложението за снемане депутатския имунитет на конспиратора Петър Коев. (Бурни ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Анастас Петров.

Анастас Петров (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Този вечер на дневен ред е поставен един много важен въпрос, с каквито въпроси много рядко се занимава Народното събрание. Въпросът е: да се отнеме ли депутатският имунитет на народния представител Петър Коев или не? Ние, радикалната група... (Смях сред опозицията) недейте реза! — Ние, радикалната група, изслушахме с голямо внимание пледоарите, които станеха от двете страни, и като взехме пред вид писмото на г-н прокурора от Софийския областен съд, докладът, който комисията направи по този случай пред Великото събрание, и това, че тук се касае за едно голямо престъпление, извършено от един депутат, който се обвинява в участие в конспирация, с пълно съзнание не гласуваме за отнемане имунитета на Петър Коев и предаването му на българското правосъдие, в което ние имаме пълна вяра. (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): Представителите на „Звено“ няма ли да си кажат думата!

Председателстващ Петър Каменов: Има думата народният представител Петър Коев.

(Петър Коев не е в залата. Отиват да го повикат. Влизайки в залата, той бива посрещнат с ръкоплескания от опозицията).

Един от комунистите: (Към Петър Коев) Имате куража да говорите!

Райко Дамянов (к): Остави го на спокойствие!

Петър Коев (зНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Вземам последен думата, — не че вземам последната си дума като подсъдим, затуй защото аз не само че не се считам за подсъдим, но в моето съзнание моята невинност е немо абсолютно установено. (Ръкоплескания от опозицията) Тая моя невинност ще се види в съда. Аз още вярвам, че има съд. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Има съд, има съд!

Петър Коев (зНП): Ако вземам думата, то е не за да се оправдавам тук пред вас, а за да отбягвам едно обвинение, една стрела, която, насочена през моята глава, цели истинската цел на целия този процес в момента — цялата стрела да се забие в сърцето на Българския земеделски народен съюз. (Продължителни ръкоплескания от опозицията и възгласи „Браво“)

Георги Михайлов Добрев (ж): Стрелата се заби в предателите.

Един от комунистите: Твоята глава ли е Земеделския съюз?

Петър Коев (зНП): Аз ще бъда кратък, защото и без това доста изтегна времето.

Българският земеделски народен съюз от своето създаване и до днес е една абсолютно легална организация по своето същество, по своята дейност и по своята традиция.

Един от комунистите: Недей говори за Земеделския съюз, а говори за себе си.

Петър Коев (зНП): И никога Земеделският съюз от своето създаване, като цяло и като организация чрез своите институции не е участвувал в каквато и да било конспирация или преврат. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от комунистите: Значи отричате 9 септември?

Рада Ноева (к): Значи той не е участвувал в нелегална борба против фашизма. Ама че защита му правим!

Петър Коев (зНП): Тъкмо напротив, той винаги е бил приел на преврати и на конспирации. (Възгласи от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Един от опозицията: Оставете човека да се изкаже!

Петър Коев (ЗНП): Ако в отделни случаи отделни хора или групи от хора в известни моменти през миналите 21 години на фашистки режим са се улавяли в конспирации, то е било само с вас и срещу реакцията и фашизма. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от комунистите: А сега с реакцията.

Рада Ноева (к): Сега с фашизма и с реакцията срещу нас.

Петър Коев (ЗНП): Обаче делото на 9 септември е равно дело и на Земеделския съюз.

Един от комунистите: Нямаш право да говориш за 9 септември.

Петър Коев (ЗНП): Ако Българската комунистическа партия е башата на делото 9 септември, то Земеделската организация, селската организация е майката на 9 септември. (Ръкоплескания от опозицията)

Е добре, може ли да има такава садистична, безумна майка, която да насочи ножа срещу собствената си рожба? (Оживление и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството)

Един от комунистите: Реакцията е вашата майка.

Петър Коев (ЗНП): Това е изключено. И когато аз говоря от тази трибуна тези думи, аз зная какво говоря.

Един от комунистите: Търсиш балам.

Друг от комунистите: Маската ще ти свалят.

Петър Коев (ЗНП): Ако ми позволите, аз ще ви кажа, че аз съм също така от тези хора, които далече прече 9 септември участвах в нелегалната му организация. (Оживление и възгласи „Ей-й-й!“ от комунистите) и конкретно в петия софийски район на нелегалния ОФ комитет.

Един от комунистите: Беше там, за да ни клеветиш.

Петър Коев (ЗНП): Този нелегален ОФ комитет, под мое водачество, на 9 септември рано взема пети участък, девети участък, пети районно кметство. (Ръкоплескания от опозицията) и след това аз отидох във Военното министерство, където на новите другари министри докладвах, че това е извършено. (Оживление и възгласи „Бре-бре-бре!“ и „Ц-ц-ц!“ от мнозинството)

Един от комунистите: Защо направи митинг срещу правителството?

Рада Ноева (к): Ти си чужд агент.

Петър Коев (ЗНП): Но с това не смятам, както ще каже някой, че се изчепва възможността да се почале човек и да служи срещу собственото си дело. Някой може да възрази . . .

Един от комунистите: Известно е това.

Петър Коев (ЗНП): . . . не е важно какво си вършил по-рано, а какво — след това. (Оживление сред мнозинството и възгласи „Да! Да, свършено правилно е!“)

Един от комунистите: А сега си с неутралните офицери!

Петър Коев (ЗНП): Обаче, г-жи и г-ла народни представители! Може да се намери такава лакативна линия само у хора, които през своя политико-обществен живот, па и личен живот, са свикнали да лъжат. Но ако ми позволите — а то е необходимо, защото аз се виждам с вас сега за последен път; да, аз зная, че това е предпоставено и не си правя илюзии — ако ми позволите, нека кажа няколко думи за себе си като имате пред вид, че оттук навсякъде са свидетелите за това, което ще кажа.

Станка Христова (к): Народът те познава.

Петър Коев (ЗНП): Този народ зная, че от 9 юни сутринта и до ден днешен съм бил на една единствена и пряма линия — борба за свобода, за демократия, борба срещу диктатурата. (Ръкоплескания от опозицията) И ако в известно отношение през времето на съвместната работа до нашия излизане от Отечествения фронт е имало известни недоразумения между хората на Земеделския съюз, между мене и между тези, които представляват сега Отечествения фронт, . . .

Рада Ноева (к): Говеше честните хора, а държеше фашистите в министерството. Смяташ, че не те познаваме?

Петър Коев (ЗНП): . . . то е било тъкмо на тази почва — че на знамето, което вдигнахме заедно с някои от вас до победа, знаме, на което беше написано: „Свобода, свобода и пак свобода — свобода стопанска, свобода икономическа, свобода политическа“ — на това знаме въз вапяха ръцете избликнаха тези три лозунга за свобода. (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Вярно!“)

Един от комунистите: Лъжеш!

Петър Коев (ЗНП): Тук другарят Таков, ако се не лъжа, ни заговори за Александър Стамболийски и повече от половина час името на великия земеделски мъченик беше в устата му средство, за да спекулира. Ако е дума за Александър Стамболийски, най-добре го познават тези, които рамо до рамо с него се бориха . . .

Райко Дамянов (к): И които го предадоха. Предатели!

Петър Коев (ЗНП): . . . и заедно с него страдаха.

Георги Михайлов Добрев (к): Като Юда с целувката си го предадоха. Това сте вие.

Петър Коев (ЗНП): На 9 юни аз, като окръжен управител и другар на Александър Стамболийски, . . .

Един от комунистите: Избяга.

Петър Коев (ЗНП): . . . единствен окръжен управител, и при това най-младият, не се подчиних на превратджийската власт и вдигнах знамето на борбата до последните средства. С мене заедно бяха и другари-комунисти, които не одобриха решението на Пловдивския окръжен комитет на партията, до който аз се отнесох сутринта с писмо за сътрудничеството им, пред вид на голямата опасност от реакцията. Тези, които не се подчиниха, дойдоха с мене. Това бяха Владимир Димчев и Иван Фъсов. (Ръкоплескания от опозицията) С тях заедно ние три дни водихме борба с малките възможности и средства, докато се изчерпиха тези средства.

Заедно бяхме в затворите, заедно прекарахме проносите и заедно излязохме случайно живи, затова, че през септемврийските събития като затворници не можах да ни изколят тъй, както изколяха всички другари земеделци и комунисти по процеса, които излязоха живи, които имаха възможност да излезат под гаранция. Такива бяха и Ангел Шишков, и Христо Милев, и Гинев, и пр. и пр. и пр.

Един от комунистите: Сега, сега какво вършиш?

Рада Ноева (к): За сега говори!

Петър Коев (ЗНП): Ще лойда, ще лойда. — Това, което там преживяхме, то е, което даде първата спойка, която пропалжи общата работа до 9 септември сутринта и след това във времето, докогато вървяхме по пътя на своите предначертани идеологични стремежи.

Апелските събития. Заедно с другари комунисти бях в Пловдивския областен революционен комитет.

Рада Ноева (к): Не беше, де! Не беше! Сега не лъжи поне за това!

Петър Коев (ЗНП): Има сега жив член от тоя комитет — Георги Ламбрев, ваш другар, който е жив свидетел за това.

Рада Ноева (к): Тебе те докараха от София и те пуснаха след няколко дена.

Петър Коев (ЗНП): След това, след атентата и след погрома пак бяхме заедно.

Рада Ноева (к): За 9 юни е вярно, но другото не е вярно.

Петър Коев (ЗНП): Тук виждам доста от тези, които бяха там. Доста от тези другари виждам тук — и другарката Драгойчева, . . . (Възражения и възгласи „Ей-й-й!“ от мнозинството) и другарката Рада Тодорова, . . .

Рада Ноева (к): Затова ти казвам, че лъжеш, защото зная.

Петър Коев (ЗНП): . . . и Симов, и старият там боен другар от Карловско. И ви казвам, че в оня момент, когато при условия страшни и непоносими се родеше борбата, когато Комунистическата партия, както и ние бяхме в опозиция ние имаме пълно разбирателство и единство. За първи път това разбирателство се раздвижи от какво? От властта. В момента, в който силното вино на властта подейства върху още несвикналите нерви на Комунистическата партия, тя, опиянена от него, а бляви другарите си и ги постави под непосредственото преследване. (Възражения от комунистите.)

Вярно е, че Земеделският съюз сега отстоява пак прямолинейно своите позиции. (Ръкоплескания от опозицията) Но вярно е, че той с нищо няма да се отклони. (Възражения от мнозинството) Вярно е, че той ще продължи, независимо от всички усилия да бъде преследван, да бъде унищожаван и да му се инсценират процеси като този срещу мене.

Един от комунистите: Шом ще продължи, на добър ти път!

Петър Коев (ЗНП): Аз зная, че, може би този процес е пръв, но няма да бъде последен. (Смях сред мнозинството)

Райко Дамянов (к): Хубаво знаеш ти.

Петър Коев (ЗНП): Защо?

Един от комунистите: Защото не си самичък.

Петър Коев (ЗНП): Защото целта е да бъдат улавяни първите хора на Земеделския съюз. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от комунистите: Значи има и други като тебе.

Петър Коев (ЗНП): Напразно! Земеделският съюз има това свойство, доказано през всички събития — че на мястото на всяка част, отрязана от него, веднага поникват десетки повече органи. (Ръкоплескания от опозицията)

С това, че вие ще унищожите Петър Коев, съюзът няма да загуби нищо. Та той не е нещо кой знае каква необходимост за Съюза. Ще се родят други, ще излязат и ще поемат знамето за свобода, за братство и за мир. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Не вярят вече такива.

Раденко Видински (к): Какво говориш за свобода? Българският народ няма да ви позволи вече да конспирирате. Това трябва да го знаете.

Петър Коев (ЗНП): Българският народ много пъти е имал нещастieto да бъде подведен под едно единствено партийно знаме. Та няма в скорошното минало филоци и божиловци не говореха ите от името на този български народ? Къде е българският народ? Това той ще каже тогаз, когато дойде времето да вдигне своя глас е своята бюлетина. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

И се връщам назад, за да кажа и да подчертая първата си мисъл, с която почнах: Българският земеделски народен съюз ще продължи борбата тъй, както сега я води — право и неуклонно, само с бюлетината и с пълното съзнание за правдата и необходимостта от човешка и мир на тая земя. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Рада Ноева (к): Ти като пала започна.

Петър Коев (ЗНП): Обвинен съм, че аз, който последователно през повече от 23 години съм водил война заедно с вас срещу фашизма, съм влязал в сътрудничество с фашизма. (Възражения от мнозинството)

Райко Дамянов (к): Факт.

Петър Коев (ЗНП): Това с нищо не е установено — нито в тъй наречените мои показания, признания в кавички, поставени от мене, нито даже в тези фамозни признания на офицера Аврамов.

Един от комунистите: 6 души те чува там.

Петър Коев (ЗНП): Аз не вярвам, че вие бихте могли да бъдете убедени в друго, освен в това, в което вече ви е предписано да вярвате и да поддържате.

Един от комунистите: Горкият!

Рада Ноева (к): Аз от по-рано те познавам.

Един от комунистите: Недей ни мисли толкова!

Петър Коев (ЗНП): Аз не правя тук лична защита, но аз ви казвам, че никога няма да позволя през моята глава да ударите Земеделския съюз. (Бурни ръкоплескания от опозицията) Вие можете мене да ме съдите, вие можете да ме бесите, но ще бъда съден аз, с пълното съзнание за своята невинност, без да съм когато и да било ангажиран и най-малко своята организация. (Ръкоплескания от опозицията)

Рада Ноева (к): Значи, и декларация давате.

Райко Дамянов (к): Ние по-рано няма да те съдим. Съдът ще те съди, не ние.

Петър Коев (ЗНП): И затуй дължа да декларирам, че тези признания, че тези показания в 9/10 са признания впушени по начин, който аз изложих в моето писмо. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството и възгласи: „О-о-о!“)

Един от комунистите: Не е вярно.

Петър Коев (ЗНП): Няма нищо в тези признания, които се четат тук и в комисията. Те са четвърти по ред. Те приличат на коледна елка, която от първото показване до четвъртото, беше постепенно натруфена, напичвана, дотогава докогато престане да се вижда самото, истинско вътре борово дръвче. Тая коледна елка трябва на всяка цена сега да бъде окичена и с една звезда отгоре: а това е: да бъде ударен непременно секрестият на Съюза, борецът Никола Петков. (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Вяно!“). Възражения от мнозинството и възгласи: „О-о-о!“)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Петър Коев (ЗНП): Всичките тия показания аз в последния момент трябваше да приема, като се надявах, че в един съд като обвиняем бих могъл да кажа истината и да отрека тия показания, като издадени при свободно изразена воля. (Ръкоплескания от опозицията)

Рада Ноева (к): Дип си си казал истината, ама!

Петър Коев (ЗНП): Случаят обаче ми даде възможност това да го кажа тук, пред един най-висш изборен институт на страната, Ве-

лико народно събрание, и аз декларирам, че показанията ми не са нито свободно дадени, нито истински. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Не можеш ни кантардиса. Никой не може да Ви вярва.

Петър Коев (ЗНП): И трябва да ви кажа, че даже и така дадени, те абсолютно никъде не вменяват във вина на когото и да било от Съюза конкретно нещо, което аз да съм подчертал като добито от този или онзи пръв деец на Земеделския съюз.

Един от мнозинството: Загубил си нишките, затуй си противоречиш.

Петър Коев (ЗНП): Дали вие ще вярвате или не, е ваша работа. Аз ви казвам, че в случая имам само най-обикновено познание и то неотколешно.

Един от мнозинството: Случайно!

Петър Коев (ЗНП): Аз обаче съм общественик, ако ми позволя: така да кажа, или човек, който се интересува от обществени, политически и стопански въпроси. На един общественик, който и да бил от вас тук, никога не е забранено да се интересува от разволя на обществените въпроси. (Възражения от мнозинството и възгласи: „А-а-а!“)

Един от мнозинството: А, обществени въпроси! Конспирация.

Петър Коев (ЗНП): Ако действително това, което имате в ръцете си, беше достатъчно за едно обвинение, то аз сигурно бих бил един от първите в самия процес, който се гледа и който завършва. Защо дойде толкова късно желанието и решението да бъде привлечен за същите обвинения и то в отделен процес към края на другия? Защото отначало не е имало достатъчно основания, в тези показания да се издари каквато и да било вина, подкрепена с действителни факти.

Райко Дамянов (к): После се разкрива.

Петър Коев (ЗНП): Сега, когато е необходимо непременно да бъде ударен един от дейците на Земеделския съюз, един от ръководителите на Земеделския съюз, тези данни стават достатъчни и чрез това тълкуване, което се дава, и това четене на отделни пасажки от показанията, тъй както дяволът чете евангелието, вие създавате едно фалшиво убеждение в собствените си среди. И аз съм дълбоко убеден, че в следващия процес ще палне всичко, защото в края на краищата един съд все пак е съд, той не може да вярва на тези данни. (Ръкоплескания от опозицията) Що се отнася до показанията на съобиняемия или на действително обвиняемия Аврамов, ...

Един от мнозинството: Познаваш ли го?

Друг от мнозинството: Много пъти си се срещал с него.

Петър Коев (ЗНП): ... тези показания, как са дадени и за какво са дадени, това не е моя работа.

Един от мнозинството: Какво го осукваш?

Петър Коев (ЗНП): Аз едно зная, че при очна ставка с него, той не можеше да стои прав. Той беше седнал през време на очната ставка — нещо не позволено.

Един от мнозинството: А ти беше ли? (Оживление)

Петър Коев (ЗНП): Ако искате да вярвате, или пък да не вярвате, не ви ангажирам, но ви казвам, че аз имам най-обикновено познание. През процеса на това познание е имало срещи не така датирани и последователни, както сега са дадени тук. Това е един дълъг процес, докато дойдат тези дати на срещите. (Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: Докато направите конспирация.

Петър Коев (ЗНП): Аз обаче декларирам, че в целия този процес из познание, никога аз, Петър Коев, не съм внушавал на този офицер никаква дейност срещу Отечествения фронт, даже и когато бяхме във от него. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Невинна гълъбица!

Петър Коев (ЗНП): Аз обаче съм искал, както при всеки обикновен случай, да видя, какво впечатление прави известно действие, да кажем на техния шеф Дамян Велчев. Мене не може да не ме впечатлува фактът, че той един път във Военното училище, в двест със сегашния министър-председател Георги Димитров, изнесе едно становище, след известно време написа статия и направи изявления относно помощник-командирите, а след известно време ходи в страната по гарнизоните. Всичко това за най-малкия общественик представлява интерес. И ако между нас е имало разговори по това, то е било само, защото аз съм длъжен да следя и да се информирам за всичко, което става в този обществен и социален кръг — военните, аз да имам становище и евентуално да се предпазя в страната и Съюзът от каквато и да е опасност от фашизъм. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството) Това е истината.

И забележете, ако аз съм имал отношения с заговорници военни, то те щяха да ми кажат някоя работа, а не на края да казват: „Не

му съобщихме името на организацията. Ако аз имах връзки с тях, те нямаше да бъдат само с един. Та там са 25-26 души! Та там не е ли ставало случай с втор човек да се види! Та не е ли имало случай като техни човек да бъде в някакво тяхно заседание!

Един от мнозинството: На него си дал инструкции.

Райко Дамянов (к): На стария конспиратори веднџе разправя тия неща.

Петър Коев (ЗНП): Как може да станат само една, две или три срещи в течение на година и половина—две, на които срещи по-късно, по неговия признания, са ставали разговори, каквито аз ви казвам, че отричам с най-чиста и спокойна съвест? Как може един съподсъдим, поставен в положение на самозащита, на самоотбрана да изгради цяло обвинение срещу мене и то с недостатъчни и непосочени конкретно установени факти и данни? Аз зная, че вие не можете да постъпите, поради вашата организационна или по-скоро организирана дисциплина иначе, освен както се предписва от съответното място.

Райко Дамянов (к): А-а-а!

Петър Коев (ЗНП): Защото един ангажимент имаше по този случай, когато се прочете това мое писмо от секретаря на Съюза Никола Петков. Тогава по-голям или по-малко министърът на вътрешните работи по-ангажимент, като каза: „Да, ще има да отговаряте“, и каза изрично, за мене специално, че ще бъде приключен под отговорност по такъв и такъв процес. Тогава се зароди идеята...

Райко Дамянов (к): Сигурно е имало защо.

Петър Коев (ЗНП): ... и се създаде този процес. Иначе би трябвало това да стане заедно с всички обвиняеми, които сега се съдят. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Всичко е вярно.

Райко Дамянов (к): Министър Югов не е говорил случайно тогава.

Петър Коев (ЗНП): Но че това е преднамерено, предрешено, ...

Един от мнозинството: Да, да!

Петър Коев (ЗНП): ... се вижда от факта, че днес тази сутрин цялата комунистическа преса предварително, напълно уверена, категорично заявява в своите заглавия: „Днес се сменя имунитетът на народния представител Коев“. Това е вече предрешено.

Един от мнозинството: И в „Народно земеделско знаме“ писа това.

Петър Коев (ЗНП): От друга страна самият министър-председател не само заяви, че ще бъде съден, той издаде дори и присъдата. Е добре, как можете вие след това, макар и да има известно убеждение у някои, че не е достатъчно това, което се изнесе тук, за да бъде съден, как можете при тази организирана дисциплина, да измете друго становище? Това аз го зная.

Един от мнозинството: Както и вие сте вземали становище.

Друг от мнозинството: Народът ни кара да мислим така.

Петър Коев (ЗНП): Аз ви казвам, че не се плаша от закона, защото пред себе си и пред организацията съм абсолютно невинен. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Разбира се!

Пеко Таков (к): Само че пред народа си виновен.

Петър Коев (ЗНП): И накрая, по-късно не искам повече да ви преча, аз, както казах за показанията, които дадох по-рано, че не са нито истински, нито дадени при свободна воля, ...

Един от мнозинството: Лъжеш!

Петър Коев (ЗНП): ... сега също така ви казвам и декларирам, че ако ви се покажат и утре нови показания, сигурно те — от тук ви го заявявам — няма да бъдат нито искрени, нито мои. (Ръкоплескания от опозицията) Защото аз вече минах през разпит, аз зная начина, по който се стига до такива показания. Аз ви заявявам и казвам и на вас и на моите другари (Възречения от мнозинството), ако видите някакви показания по подобие на тези от участващите в процеса на „Неутрален офицер“, знайте, че са дадени при крайно тежки, невъзможни и нечестни условия. (Ръкоплескания от опозицията. Възречения от мнозинството) Казвам го, за да се отбележи и да се знае.

Един от мнозинството: Какви, че си замесен!

Петър Коев (ЗНП): Аз къде съм замесен, това ще кажете вие, защото вие имате всякия интерес от това.

Един от мнозинството: Народът казва „гузен, негоден бџа“.

Петър Коев (ЗНП): Аз казвам това, за да не бъде оръжие на срещу мене, а срещу цялата нашата организация.

Един от мнозинството: Щом си замесен и на друго място!

Петър Коев (ЗНП): Ако съм замесен, има прокурори в тази страна и тези прокурори ще ме поставят на съответното място.

Райко Дамянов (к): Правилно.

Петър Коев (ЗНП): Но аз съм дълбоко уверен, че въпреки иратии ми в съда, тази вѳра може да бъде покрусена следствие на особени условия, в които се намираме. Уверен съм обаче, че българският народ...

Един от мнозинството: Той ви е осъдил.

Петър Коев (ЗНП): ... никога няма да издаде осъдителна присѳда за легалната, действително ползотворна, освободителна дейност на своя другар от 9 септември и на организацията Български земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията. Възречения от мнозинството)

Един от мнозинството: Народът те осъди.

Петър Коев (ЗНП): Затова последната присѳда за мене — това е народната присѳда. (Бурни и продължителни ръкоплескания от опозицията. Половинната народни представители от опозицията стават прави и акламираят оратора)

Председателстващ Петър Каменов: Има думата министърът на правосъдието г-н Ради Найденов.

Министър Ради Найденов: (От трибуната) Г-да народни представители! И аз за съвсем малко време ще дам кратки разяснения от гледище на Министерството на правосъдието, как се дойде до този процес, защото считам, че наистина времето е скъпо. Аз си дадох веднаж труда и сметнах тук с молба, че нашият народ, при неговите големи нужди, харчи по 1000 лв. на секунда за нашата работа тук, на Великото народно събрание. Толкова струва нашата работа — 1000 лв. на секунда. Заради туй, ако нашият народен представител, Димитър Цвятков, не беше поставил въпроса от формално гледище, може би беше излишно да се дават тези обяснения.

Въпросът е повдигнат от народното представителство от три гледища — първо, от формално гледище на правилника за вътрешния ред; второ, от чисто юридическо гледище, от правно гледище и, трето, от политико-морално гледище. В този смисъл заслужава да се направят няколко бележки във връзка с изказванията. Но аз бързам да кажа: от всяко едно изказване на народните представители, и особено в изказванията на народните представители от опозицията, се получи резултат, който заслужава отбелязване и особена оценка.

Започна се от народния представител Ангел Държански с декларацията, че ние сме повикани тук да създадем демокрацията. Вторият оратор каза, че ние без разлика на убеждения ще трябва да се опитаме да сплотим народа, да запазим неговото единство за борба срещу общото зло. Третият оратор, Димитър Стоянов, мой стар приятел, каза, че тук народното представителство, без разлика на партии, е такова народно представителство, което в своята цялост трябва да се бори срещу опасностите, които идват за нашата национална цялост и нашите политически свободи. Аз си позволявам, като на мой стар приятел да му кажа тук, че той постави ваксата и сиренето в една кутия. (Оживление)

По-нататък един друг народен представител дойде до един извод още по-интересен, който според мене заслужава особено внимание. Пръв път, г-да народни представители, в изказванията на народни представители от опозицията — забележете, пръв път и то тук, не в техния почет — се постави въпрос за борба срещу фашизма, за съществуващ фашизъм и за борба срещу неговите остатъци. (Възречения от опозицията). Моля! Аз искам, както съдиите, да бъдат безпристрастни.

Г-да народни представители! Този процес наистина предизвиква известен интерес у цялото народно представителство и по-главно — в народа. И ако в тези изказвания има доза от искреност, от замисленост, като резултат на явил се процес за отнемане имунитета на един народен представител от опозицията, аз мисля, че само този признак е достатъчно указание, че известни хора са си взели добра бележка от поведението, което трябва да има един представител от Великото народно събрание в смисъл на изказванията на народните представители от опозицията.

Един от опозицията: По първаа караш!

Министър Ради Найденов: Моля, чакайте. — И затуй, правейки тези напомняния, аз, г-да народни представители, съм дължен да отбележа още един факт, който също така трябва да влезе в преценка. То е нееднаквото изказване и нееднаквото мислене на някои народни представители от опозицията. Напримѳ, в едно от ижналите заседания известният народен представител, водач на опозиционния ЗМС, Петър Събински, се изказа, че трябва да се държи на ОФ, че са дадени жертви и от двете страни и че може да се получи резултат при условие на равенство и пр., а най-неприятен народен представител, Кото Бонев, заяви съвсем категорично: „Земеделският съюз е бил против Комунистическата партия, сега е против и винаги ще бъде против нея.“

Един от опозицията: Не е вярно.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни).

Министър Ради Найденов: Стенографските дневници го показват. Могат да се проверят.

И днес при това изказване, особено от последния народен представител, се изтъкнаха известни факти, които сочат на едно и същото различно отношение, което народните представители от Земеделия съюз в опозиция заемат по някои въпроси. Например, смята се, че трябва да се сложи като основен принцип на борбата легалността и да се отрече на Земеделия съюз и неговите полу-вековни борби каквато и да е дсза на нелегални борби, на конспирации. А заедно с това, именно говорият последен народен представител Петър Коев подчерта — ако и да говори за група и за лица, а за нещастие ние много пъти сме били групи и лица, че той е бил в нелегалната борба. И той напомни големите събития, в които Земеделия съюз си е служил с едни твърди, сериозни и крути мерки на народната демокрация срещу нашествието на реакцията при дадено време. И в това отношение ние виждаме едно различие на схващанията, което може да се дължи на много причини, но което иде да покаже нехомогенния мироглед, нееднаквото разбиране на някои народни представители от земеделската опозиция по въпроса, каква е същността на Земеделия съюз, каква е същността на неговата борба в миналото и да се забравят народът и да не се отбележи, че най-висшите прояви на тая борба на тая народна организация и най-големите заслуги, които тя е имала към народа, към неговото освободително дело, са били тогава, когато организацията си е послужвала с най-твърдите и крути мерки на народната демокрация срещу нашествието на реакцията и на фашизма. (Ръкоплескания от мнозинството)

И ако, г-да народни представители, ми позволите само в две минути ще отбележа няколко крупни факти, които ни отделят от този момент, близки до 9 септември и от 9 септември наизм. Аз искам да ви напомня, че отделни лица и среди от тази страна (Сочи опозицията) по тия големи събития не запазиха една последователност, една логичност една строга принципа издържаност, а по едни или други причини, взеха отрицателно становище към тях.

Може ли да се отрича делото на народния съд в България? Не си ли спомняте, че останките на фашистката реакция отпочаха една борба срещу този закон? Спомнете си, как някои от тия ръководни среди обвиниха този голям народен акт и потърсете някъде, дали те са го възхвалявали, дали са го възвеличили, дали са почерпили от него курам за политическата борба, която да се отрази в народните маси, специално земеделските, като нов знак за една последователна, системна и упорита борба в довършване останките на фашизма. Виждате, в този процес нашата демократична власт тогава, с участието на първите наши тогавашни другари, поне да бъдат дадени от гледище на международната реакция големи жертви. Нашият народен съд не пощади и един подсъдим от царско потекло. Той не пощади и други, за да може наистина ние в тази заложената ни борба, да се обвържем с най-твърди мерки, защото моментът изискваше тя да бъде такава.

А след това се заредиха други процеси. Мигар трябва да спомням за процеса „Цар Крум“? Мигар трябва да спомням за другия офицерски процес? Мигар трябва да спомням за младежкия легионерски процес? Мигар вие не си спомняте, че по тия процеси именно се зае едно отрицателно отношение от тази страна (Сочи опозицията).

Йордан Русев (ЗНП): Това не е вярно.

Министър Ради Найденов: Йордане! Недей! Най-добре с тебе сме споделяли! Ти зисеш!

Рада Ноева (к): Те по отношение на Народния съд имат отрицателно становище.

Министър Ради Найденов: Аз си спомням. Аз не казвам даже, че в някои случаи се знае отношение такова или онова. Но, г-да народни представители, премълчавах се тия събития у час с едни изрични декларации, дадени от много представители на земеделската опозиция, защото може би тя е всичко там — да се отбележи, че в България няма фашисти. Някои казваха, че не е имало такива, а някои приемаха че с тях е ликвидирано и пр. и пр.

Въпросът за демокрацията. По едни или други причини тя се схваща съвсем различно. И аз бих казал, как се гледа на нея от някои народни представители. Аз няма да отварям страници тук, но дойде ми случайно на ума, като гледам моя стар приятел Никола Петков, когото ние наричахме и наричаме Кольо, спомням си много добре, както и той ще си спомни — аз не искам повече да приказвам и да разкривам известни работи, които може би ще се разкрият утре и други деп за друг момент. Когато представителите на опозицията днес говорят, че този процес се явява изкуствено създаден, че той е с преднамерена цел, че той през главата на народния представител Петър Коев догнана кой знае какви задачи и то по-специално задачата за унищожението на земеделската организация, аз ще изтъкна само следния факт. Не се ли получи в процеса, при опита за задържане на единството на земеделската организация, при събитията около нашите борби във връзка с отношенията на нашата организация към другите организации, не се ли получи, казвам, едн момент, в който — не зная по какви съображения или отчасти зная — сам Никола Петков заяви! „Трябват два съюзи земеделски в България“.

Никола Петков (ЗНП): Това никога път не съм заявявал.

Министър Ради Найденов: Аз така зная.

Никола Петков (ЗНП): Никога път не съм заявявал това.

Министър Ради Найденов: Не се ли получи и другият право произведен факт, който не искам да припомням, но нека този факт да влезе в обмислянето и съвестта на другарите опозиционни представители

от тая страна. (Сочи опозицията) Аз ви питам — и може би тебе ще питам най-напред, др. Никола Петков — не е ли именно д-р Г. М. Димитров представител на Земеделия съюз, който е бил тогава главен секретар, който не се е боял от конспирации и ги е вършил при съзнанието за общото благо? Не беше ли той, който пръв откри война на Отечествения фронт и на Работническата партия — комунисти?

От опозицията: Не е вярно.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър Ради Найденов: Моля ви се! Аз не влизам в съображенията. Ако вие искате, вслушайте се в това, което говоря.

Никола Петков (ЗНП): По искане на Трайчо Костов и Добри Терпешев той напусна секретарския си пост.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър Ради Найденов: Нямам време да ти припомням какво сме си говорили с тебе.

Никола Петков (ЗНП): (Казва нещо)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Министър Ради Найденов: Г-да народни представители! Изтъкнаха се някои формални съображения във връзка с правилника, с цел да се подчертае, че едва ли не без знанието и през главата на министъра на правосъдието е станало дознанието. Народният представител Димитър Цветков можеше да извърши — понеже е познат интересуван — този труд. Аз отварям една скоба — нашият път за някакви дни не се харесва на нашия народ, защото хванеш ли се за адвокат, краят му не се вижда; от любов към професията! Но вижте, в чл. 100 от правилника какво пише: искането да се задържи под стража един народен представител и пр. и пр. се донася до председателя на Великото народно събрание — без да е съобщено, че то се донася непременно чрез министъра. Донася се от представителя на парката, от представителя на публичната обвинителна власт, така както той го е направил. И заради туй аз ви бих уверил, че ако даже това предложение бях го внесъл аз, щеше непременно да се направи възражението, че аз съм го внесъл, като съм сторил давление над един съдебен орган, който иначе, сам по себе си, е независим съдебен орган, на когото и последният народен представител, който говори, възлага доверие, като доверие върху народното правосъдие в България. (Ръкоплескания от мнозинството)

Аз завършвам с втората бележка от формално гледище. Нашият другар Борис Бонов повдига следния въпрос: ние не извършваме едно съдебно следствие във Великото народно събрание.

Димитър Цветков (ЗНП): Аз сам казвам, че не вършим едно следствие, обаче . . . (Силни възражения от мнозинството)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Димитър Цветков (ЗНП): . . . казах, че всяко решение трябва да бъде внесено от съответния министър.

Министър Ради Найденов: И затова, г-да народни представители, аз ще задоволя любопитството на народния представител Димитър Цветков, като кажа: не може да се допусне, че едно такова предложение може да стане без знанието и съгласието на министъра на правосъдието.

Димитър Цветков (ЗНП): и други от опозицията: Ха, така кажете!

Министър Ради Найденов: Но формата не е нито установена, нито пък това обстоятелство, по какъв ред беше внесено предложението, щеше да има значение за съдбата на този народен представител. (Възражения от опозицията. Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Министър Ради Найденов: Второто нещо, което отбелязвам от гледище на формата, е, че се прави опит от някои адвокати, в тяхното професионално увлечение, да извадят доводи, да направят разбор и да потърсят едно изчерпателно съдебно дирене, въз основа на което те помислиха, че трябвало едва ли не да имаме една законно издадена присъда, която да служи за предпоставка на това обвинение. А в правилника, чл. 99, е казано: „ . . . и то ако се обвиняват в престъпления, за които законите в страната предвиждат най-тежки наказания“. А вие виждате, че самото обвинение се съдържало в тия данни, които тук доста се разкритикуваха.

Никола Петков (ЗНП): Ако обвинението е преднамерено, чрез Великото народно събрание, по искане на един прокурор, вие ще изчистите цялата опозиция от тук.

Министър Ради Найденов: Аз не намерих и вие помислете, какви сериозни доводи намерихте за тази преднамереност в обвинението?

Никола Петков (ЗНП): Абсолютно никакви данни и факти няма!

Министър Ради Найденов: Вие мислите, че тези показания по това дознание не са достатъчни!

Никола Петков (ЗНП): Не, . . .

Министър Ради Найденов: Вие мислите, че обясненията, които народният представител даде пред вас тук, могат да убедят някого? Аз ви питам — вие, които се изказахте и сте всички знаменити юристи — вие чувате ли и защо не показвахте знак на ръкоплескание, когато народният представител Петър Коев даде този довод: „Аз се интересувах и направих среща с този представител на военната конспирация, за да спася Отечествения фронт!“ (Възгласи от опозицията) Кой може да повярва това? (Оживление сред мнозинството)

Петър Коев (ЗНП): Това не съм казал, моля не фалшифицирайте. (Пререкания между народни представители от опозицията и мнозинството. Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Министър Ради Найденов: Завършвайки тези бележки, аз мога да кажа следното. Ако наистина заявленията на последния говоривш народен представител и на още един-двама, че вярват в народното правосъдие, са честни, ако те вярват какво народното правосъдие е гаранция за правата на народа, аз ги моля да ми повярват, че правосъдието ще си каже думата по обвинението на народния представител. (Ръкоплескания от мнозинството)

Накрая искам да добавя и следното. Аз си спомням много случаи по конспиративни процеси в миналото, за които моля да си спомнят и ония наши адвокати, които участваха по тях, особено Ангел Държански.

Г-да народни представители! В последните няколко години аз участвах при всички конспиративни процеси във военния съд и мога да се похваля, че участвах и по голямото дело на Цветко Радийнов, така нареченото дело на парашутистите. (Възгласи от опозицията) Аз мисля, че ако те, като добри юристи и честни демократи, искаха да извадят една поука от тези дела, трябваше да се позоват на някакъв случай на изкуствено построение на процес. Забравих да кажа още, че когато трябваше да прочистим офицерите от армията и събрахме досветата на над 2.000 души офицери в нашата военна комисия, забележете, всички почти до един бяха дали обяснения и показания — включително и генерал Кирил Станчев — че те са били в непрекъсната връзка с никакви представители на опозицията, че са разнасяли „Народното земеделско знаме“, че са разнасяли бюлетини и че са се опирали на опозицията като легална представителка на тяхната конспиративна борба. (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи: „Позор!“). Възгласи от опозицията)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Министър Ради Найденов: Най-накрая от народните представители, които говориха, се издигна един глас: гласът за мир. Каза се: „Ние сме за мир!“ Аз мога да стана тълкувател на това чувство за мир, за който народът е петилен — тази основна предпоставка за спокоен и творчески живот — но ми позволете да кажа, да се размисли, дали това не е глас за мир между Земеделския съюз и Ръботническата партия (комунисти). Г-да народни представители! Мирът е неделимо дело на народа. Мирът е народно дело. (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи: „Вярно!“) И ако няков говорят за специален мир на Земеделския съюз и специален мир на Отечествения фронт, то това не е защита делото на мира, а то е спекула с делото на мира. (Ръкоплескания от мнозинството) Делото на мира, г-да народни представители, ще се реши само от една творческа, от една окуражена, от една насочваща се срещу обекта на врага на народа, срещу реакцията, борба.

Ако г-да народните представители от опозицията, които се изказаха в полза на тази теза — народният представител Братков дори каза, че съществуват фашистки останки, че съществува общ враг — възприемат тази борба като свое дело; ако това се отрази върху първите страници на техните вестници; ако то стане и тук в Народното събрание такова дело, тогава наистина ние ще получим подкрепа за творческата и делова работа на мир, който е основата на бъдещето и прогреса на нашия народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-да народни представители! Аз ви заявявам от името на правосъдието обаче, че материалът за този процес не само не е недостатъчен, но той е предостатъчен, той е изобилителен материал и той има най-важната си основа и най-съществената си политическа и морална опора в самопризнанието на народния представител Петър Коев. (Ръкоплескания от мнозинството)

В този смисъл аз ви моля за спокойствие и да не се отдавате на отрицателно пророчество. Ако вие въпреките вашите сили по пътя на обещанието и на молбата на нашия докладчик Тачо Даскалов, която той изрази с една дума — употребена и от един от нашите юристи тук — всеопрощението; ако вие подемете този път, ще хванем протегнатата ръка и процесът няма да има, г-да народни представители. Така ние ще мислим напред и ще завършим делото на народа. (Възгласи от опозицията) В противен случай, вие ще бъдете онязи, който пръв извади нож. Защото, който нож вади, от нож умира.

Никола Петков (ЗНП): Твоят брат беше осъден от народен съд на смърт и ти, за да го спасиш, правиш това салтомортале тук. Няма да ти пропаваме вече нищо. Това ще го имаш пред вид. ... (Възгласи от мнозинството. Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Никола Петков (ЗНП): ... защото ние знаем защо го правим. (Възгласи от мнозинството) Ще ти напечатим и декларацията пред фацистите. (Глъчката продължава. Шум)

Председателстващ Петър Каменов: (Силно звъни)

Недялко Атанасов (ЗНП): Ти писа статии, за да спасиш брат си. Всичко знаем.

Никола Петков (ЗНП): Ще кажем и кой е брат ти и как го ти спаси. (Силните възгласи от мнозинството и пререканията продължават. Голям шум)

Председателстващ Петър Каменов: (Продължително звъни)

Никола Петков (ЗНП): Няма да мълча вече. Доскоро те прикривахме, а сега ще говорим.

Председателстващ Петър Каменов: Има думата докладчикът г-н Тачо Даскалов.

Докладчик Тачо Даскалов (к): (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Аз бях обвинен от ораторите на опозицията, че така на ум само съм изнесъл известни факти, които ние в комисията разгледахме, че не съм цитирал нито показанията на Петър Коев, нито пък показанията на подполковник Аврамов.

Нека да ви кажа, че всички тия, които ме обвиниха в туй направление, имаха възможността да чуят показанията, прочетени от председателя на комисията снощи в комисията. И не само това, но дори и втори път ги прочетоха, какъвто беше случаят с Димитър Стоянов.

За да не бъда голословен и за да ви кажа, че онова, което твърдя аз в своето изложение, като докладчик на комисията, е вярно, сега ще ви прочета някои пасажки и то не така, както това се правеше от Йордан Ковачев, а по-дълги пасажки, свързани, за да можете да си извадите едно заключение. (Възгласи от опозицията)

Един от опозицията: Прочетете всичко.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Тачо Даскалов (к): Трябват два часа, това са 40 страници. Това са неговите собственоръчни показания. (Сочи прелистката) (Чете): „Никола Петков, като главен и политически секретар счита, че има абсолютното право да си създава и поддържа връзки, както с наши — вътрешни, така и с външни (чужди политически лица и представители). Той обаче няма намерение да информира цялото население присъствие за срещите и разговорите си със наши и чужденци, освен когато и колкото той намери за добре. Хора от тостояното присъствие или дори лични негови приятели извън него, на които имаше доверие, биваха осведомявани.“

Ето виждате, когато аз дадох една характеристика за Никола Петков в политически смисъл, тогава значи, когато го характеризирах като някакъв си фюрер, а не като някакъв демократ, моята мисъл се ославяше именно на тези показания, които дава сам Петър Коев за своя водач-фюрер. (Чете)

„По този начин Никола Петков постигна пълна независимост в действията си, като политически секретар. Например, всички знаем, че Петков не само като член на „Юнион-клуб“, а и като секретар на съюза е редовно на обяд и на вечеря там, че там се редовно среща за размяна на информации с чужденци-кореспонденти на чуждата преса ...“

Никола Петков (ЗНП): Затова е създаден „Юнион-клуб“ за размяна на информация.

Един от мнозинството: Значи истина е, каквото пише Петър Коев.

Докладчик Тачо Даскалов (к): По-нататък, когато говори за Атанас Буров, че е така близък на Никола Петков, той пише: (Чете) „... а, тази близост, според мен, оказва влияние върху Никола Петков. Например по обединението ни с Димитър Гичев, срещу което аз, Георги Йорданов и Рангел Даскалов се решително противопоставихме до край.“

Общо е това, че чужди сили, политически пропонсирани реакционери, като Стойчо Мошанов и Атанас Буров влияят върху политиката на групата около Никола Петков. Този извод си го направихме и по-нататък, че са плъзнали по това наднадолнище — конспиративни, където тъмните сили на реакцията гласат известни сили на Земеделския съюз. (Възгласи от опозицията) Това е общо. А ние говорим за една конспирация, в която участвуват Петър Коев и известни представители на Земеделския съюз.

Никола Петков (ЗНП): Арестувайте тъмните сили.

Докладчик Тачо Даскалов (к): (Чете) „Стойчо Мошанов направя натиск върху мен да ме убеди да не преча на обединението ни с Гичев и да подобра личните си отношения с последния, което Гичев много желаел.“

Минчо Драндаревски (ЗНП): Извадки ли правиш пак?

Докладчик Тачо Даскалов (к): Разбира се, не може да се прочете всичко.

Минчо Драндаревски (ЗНП): Не се прави така доклад.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Изолирани фрази, сами по себе си откъснати, но имат едно значение, едно политическо съдържание, което вие не можете да не изтъквате. (Чете) „Може би поради първото ни виждане той се предпазваше да вземе лично отношение към въпросите, когато пренесе разговора върху БЗНС“ — става дума за срещата му със Стойчо Мошанов — „Аз се очудих от детайлното познаване работата в организацията ни и дори становището на по-първите дейци.“

Ето друг един цитат, не откъснат, не сглобен, написан собственоръчно от ръката на Петър Коев.

Минчо Драндаревски (ЗНП): Не може така да се процедира. Ще трябва да прочетеш целия акт от начало, а не да даваш извадки.

Докладчик Тачо Даскалов (к): По-нататък: (Чете) „Духът и становищата на вестника“ — върху който упражнява свои диктаторски права Никола Петков — „отразяваха само волята и разбиранията на секретаря Петков. Във външната информация се явяваха преобладаващи новини от западен източник и не се спазваше равно третиране на тези, изходящи от Съветския съюз.“

Когато се касае въпросът по-нататък до протестни телеграми, до различни писма, които са идвали от провинцията и които са по-дреджани и са правени на известни свитци, ето какво говори за тях: (Чете) „Сигурен съм, че Никола Петков е давал от тях на чуждите кореспонденти, които редовно посещавали Петкова у тях, разговаряли и получаваха сведения и изявления от него. Естествено е, че сведенията са подкрепени и с тези материали.“

Друг момент по-нататък, във връзка с московското решение, важен момент. Чета отделни пасаж. Ето какво пише по този въпрос: (Чете) „... московското решение на великите сили, с което ОФ опозиция се канеше да влезе във властта с две министерски места. В постоянното присъствие се очертаха две становища: едното събранието от Асен Павлов — за отстъпки и влизане в ОФ власт, а другото с Никола Петков — против отстъпки и влизане в правителството. Така този пръв опит за помирение се провали.“

Спомнете си, г-жи и г-да народни представители, полемиката по онова време, която се почна между опозиционната преса от една страна и ОФ преса от друга страна, кой е виновен за проваляне на московските решения. Най-после се разкрива и тази страничка, влиза се завесата. Един човек от постоянното присъствие, който е стопански секретар, с право на съвещателен глас в това постоянно присъствие, разкрива тази завеса. Никола Петков в дружба със Стойчо Мошановци и Атанас Буровци предотврати прилагането на това решение.

Един от опозицията: Арестувайте Буров, арестувайте Мошанов.

Докладчик Тачо Даскалов (к): По-нататък дохождаме до въпроса за връзките на Петър Коев с подполковник Аврамов: (Чете) „Г-жа Страшникова Магдалена, която го доведе в кабинета ми в министерството“ ... аз ви споменах и говорих по този въпрос. Искам пред вас да се отчета. Много са дълги показанията и не искам да ви отнемам много време да ги чета.

Минчо Драндаревски (ЗНП): Кажете за Енинския процес, когато беше ти обвинен. Тогава верни ли бяха показанията ти? Нали помниш, как насилва бяха взети?

Докладчик Тачо Даскалов (к): Какви бяха моите показания на Енинския процес? Моите показания бяха в полза на конспирацията.

Никола Петков (ЗНП): Ти се отказва от Комунистическата партия на процеса в Енина.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Това не е вярно. Измисляш. Не си бил в този процес. (Глъчка)

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни)

Докладчик Тачо Даскалов (к): (Чете) „Г-жа Страшникова Магдалена, която го доведе в кабинета ми в министерството. Тогава той беше майор и работеше във Военното министерство. Препоръчан съм му бил от нея, като неин добър познат, политически деятел и главно семинарист, какъвто бил и той. Разговорът беше общ и най-обикновен.“

Това е първото запознаване. По този въпрос, г-жи и г-да народни представители, аз се сприях и това, което съм казал, отговаря на истината. (Чете)

„Станах член на Постоянното присъствие, макар и със съвещателен глас, на БЗНС — секретар Никола Петков, с длъжност стопански секретар. Бях вече длъжен и се интересувах от всички обществени и политически прояви в разните среди и съсловия, за да бъда осведомен, като член на постоянното присъствие по всички поставени въпроси. У подполковник Аврамов вече не ме интересуваха личните му сантиментални грижи, за които ми бе омръзнало да слушам, но онова, което той сам ми разправяше, като грижи вече неговни, на офицер и на съсловие му. Срещите ни ставаха обикновено в сладкарницата „Цар Освободител“, гдето аз от години прекарвам след обяд от 5 до 6 часа почти всеки ден, когато съм в София. Налагаше ми се да ходя често по организационна работа в провинцията, като пратеник на Постоянното присъствие или по събрания, та не мога да дам точен хронологически ред на срещите ми с подполковник Аврамов. Към края на 1945 г. той ми каза, че ще бъде командирован в Търново, гдето се устройва курс за офицери от цялата страна и че той ще бъде лектор.“

Сега позволете ми, г-да народни представители, във връзка с това негово изказване, че вече е водил разговор за отиването на подполковник Аврамов в Търново, да ви прочета, какво казва самият Аврамов за тази си среща. Това се подчертава вече от вторите показания. (Чете)

„Заговорът, че борбата срещу ОФ власт трябва да се води твърдо и че само така доблестните граждани ще изпълнят дълга си към своя народ и че сега, като отивам в Търново, ще имам благоприятен случай да проведа мисълта, че Отечественият фронт е едно временно явление, което скоро ще си отиде, само да имат търпеливи офицерите.“

В този смисъл се употребява думата „търпение“, а не както Димитър Стойков и неопачи: да чакат, да търпят, ще мине всичко хубаво. (Чете)

„При това той добави, че англо-американците и Съветският съюз няма да се споразумеят по много въпроси и че ще подкрепят идването на власт на опозицията в България. Добави също, че мога да доведа до знанието на мои близки другари офицери, че когато опозицията дойде на власт, ще има за задача да проведе следните начална“ — както вече чухте от мене и от Дамянов“

„Войската изхожда от народа, служи само на народа и никога не е отделна групировка или на отделна личност; войската не се занимава с политика; ще бъде премахнат помощник-командирският институт; ще се реабилитират осъдените офицери от народните съдилища; ще се отменят заповедите за новите офицери след 9 септември и ревизия на неправилно раздадените ордени през време на войната.“

След това аз му доверих, че в Шаба на войската съществувала една група от генерал-шабни офицери, настроени реакционно.“

Ето виждате, г-да народни представители, че всичко онова, което аз изложих в своя доклад като докладчик на комисията съвременно се покрива от показанията, които ви прочетох, както на Аврамов, така и на самия Коев.

Тук се подхвърля под едно съмнение, че формалното подхождане на бюрото на Народното събрание е погрешно и че по тази причина не трябва да разискваме и въпроса за снемане имунитета на Петър Коев. Кой са тези формални причини? Първо, както ви се обясни и от г-н министъра, че писмото не било отправено чрез министъра до председателя на Народното събрание, и второ, че ние при случките, когато говорихме за умисъл, не сме имали пред вид това, че умисъл са създал, след като вече имаме налице едно формиране на конспирацията; то иде след самото формиране на конспирацията. Обаче, ако ние проследим така добре и правилно хронологическия ред на развитието на самите събития, ще видите, че отначало, когато Петър Коев дава директивите си на Аврамов, когато той го импулсира, когато той го мотивира, след като отпъва в Търново и се връща и прави своя доклад пред Петър Коев, чак тогава той му съобщава за формирането на организацията „Неутрален офицер“. Спор става само за това, дали му е казал името „Неутрален офицер“, или не му е казал това име. Ето именно, къде е спорът. Това има известно значение от юридическа гледна точка.

Един от опозицията: Кажете какви са директивите?

Докладчик Тачо Даскалов (к): Директивите са тези, които ви ги прочетох, как да се действа в курса в Търново: да се разгласи именно това, че ще се води една борба против института на помощник-командирите, да се води борба за отменяване заповедите за назначаването на новите офицери и т. н. Другата директива е тази, че не бива да се масовизира самата конспирация, а трябва да се подходи с разни тройки, петорки и т. н. Това е то. Това са директивите. Тук съвършено от близко той формира в неговото съзнание неговия умисъл. И трябва да ви заявя едно нещо: че в последния момент, когато дава своите показания пред съда, той заявява, че „За известно време аз се колебаех пред Жечев и Смолянов. Шо се касае въпросът до помощник-командирите, този въпрос на мене не беше ясен, но в последствие след разговора, който волих с Петър Коев, този въпрос ми се изясни и аз си дадох съгласието.“

Ето това нещо го има в показанията на подполковник Аврамов. Въпреки, че ги прочетох два пъти, те тия неща ги премълчаха и опасните пунктове в показанията както на Коев, така и в показанията на Аврамов те са ги подчертали и се мъчеха по някакъв начин с една софистика, наистина адвокатска, неприячна, да избягат от тия улики. Ето това е положението.

И затуй пак повтарям, от името на комисията, аз моля, народното представителство да приеме предложението на самата комисия.

Председателстващ Петър Каменов: (Звъни) Г-н докладчик! Моля, прочетете решението на комисията.

Един от опозицията: Няма решение.

Докладчик Тачо Даскалов (к): Има решение, как да няма решение. (Чете) „Протокол. Днес, 4 февруари 1947 г., парламентарната комисия по Министерството на правосъдието разгледа докладания от председателя на същата въпрос — писмото на прокурора при Софийския областен съд под № 1088, от 30 януари 1947 г., с което се иска разрешение за задържането под стража и даването под съд на народния представител Петър Константинов Коев за престъпление, предвидено и наказуемо по чл. 1 от закона за защита на народната власт във връзка с чл. 51 от наказателния закон, и като взе пред вид, че за престъплението, за което се обвинява същият народен представител, се предвижда налагане на едно от най-тежките наказания и съгласно членове 99 и 100 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, реши: комисията намира, че има основание за уважение искането на прокурора при Софийския областен съд за задържане под стража и даване под съд на народния представител Петър Константинов Коев. Председател, секретар“, (Народните представители от опозицията напускат заседателната зала с думите: „Продължавайте, продължавайте“)

От мнозинството: (Към председателстващия) Гласувайте, гласувайте!

Председателстващ Петър Каменов: Няма записани други оратори. Минаваме към гласуване.

Когато г-да народни представители са съгласни да се вдигне депутатският имунитет на народния представител Петър Константинов Коев, съгласно писмо № 1088 от 30 януари 1947 г. на прокурора при Софийския областен съд, за да бъде задържан под стража и

даден под съд. моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Народните представители от мнозинството стават прави и ръкоплескат с възгласа „Браво!“)

Идното заседание ще стане утре, четвъртък, 6 февруари, 15 ч., със следния дневен ред:

1. Второ четене законопроекта за изменение на военно-съдебния закон.

2. Отговор на запитването на народния представител инж. Тончо Тенев към министъра на електрификацията, водите и природните богатства.

Председател: **ВАСИЛ П. КОЛАРОВ**
Подпредседател: **ПЕТЪР КАМЕНОВ**

Доклад на комисията по проверка на изборите.

3. Русенска административна област — колегите: Беленска, Дуловска, Исперихска, Кубратска, Разградска, Русенска градска, Русенска селска, Силистренска и Тутраканска. (Продължение)

4. Софийска административна област — колегите: Ботевградска, Брезнишка, Годечка, Дупнишка, Ихтиманска, Кюстендилска, Новоселска, Пернишка, Пирдопска, Радомирска, Самоковска, Софийска селска и Трънска.

Който г-да народни представители приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 22 ч. 55 м.)

Секретари: **ЕФРЕМ МИТЕВ**
ТОДОР ТИХОЛОВ

Началник на Стенографското отделение: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**